

DENÍK

DĚTSKÉ SCÉNY

Fabrika SVITAVY

12.6.2015

číslo

0

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ 25.–26. DUBNA 2015

Když jsem se před několika lety naposled zúčastnil krajského kola dětských recitátorů v DDM Spirála v Praze 8 – Kobylisích, měl jsem pocit, že organizace přehlídky, jak se říká: „nemá chybu“. Těžko bych si dovedl představit, že je ještě možné něco zlepšovat. V tom jsem se ovšem mýlil. Tradiční organizační tandem Martina Ježková – Jana Machalíková posílila ještě Jana Vaněčková se svou dcerou. A zatímco pracovnice DDM pečovaly o recitátory, lektory, o texty a vůbec o hladký chod přehlídky, Jana Machalíková vedla pro jednotlivé kategorie recitátorů „rozehřívací“ dílny, příjemně a neformálně vítala účastníky a uváděla recitační vystoupení. V mnoha přehlídkových pauzách pak účastníkům nabízela další nejrůznější dílny, ať už zaměřené na hodnocení přednesového vystoupení, na improvizaci apod. Kromě už tradičního vzhazování názorů a postřehů k jednotlivým vystoupením do obálek nainstalovaných u vchodu do sálu obohacily program pátrací hra s tajenkou a přistavený bibliobus Městské knihovny v Praze. Ti účastníci, kteří všechny tyto nabídky přijali, se nemohli ani chvíli nudit, porotci – v poetickosetkávací terminologii *poradci* – měli zatím klid na rozbor všech vystoupení.

V sobotu 25. dubna dopoledne vystoupilo dvacet recitátorů **1. věkové kategorie**. Úroveň jejich vystoupení byla až neuvěřitelně vysoká, člověku bylo líto, že už nemohou postoupit nikam dál. Pokud by ale možnost postupu na celostátní přehlídku měli, těmi šťastnými by nejspíš byly **Alžběta Šváblová** (Praha 8) s precizně vystavěným, poutavým a napínavým vyprávěním textu **Daniila Charmse O zlobivé Žofince** a **Tereza Hubáčková** (Praha 8), která po všech stránkách skvěle přednesla báseň **Shela Silversteina Hroch, který chtěl létat**. V rámci své kategorie ovšem vynikly také **Barbora Suchá** s krásně barvitým vyprávěním **Macourkova** textu **Makaróny jdou na procházku** nebo **Anna Marie Hrušková** s citlivým a přirozeným přednesem básně **Františka Hrubína O Palečkovi, který vyrostl**. Ocenění si dále zasloužili i **Lenka Cvejnová** se zaujatým a vtipným přednesem **Anděla strážného** od **Miloše Kratochvíla** a **Šimon Veitz**, který si s radostí užil strašení v básni **Ivana Martina Jirouse Ptala se Františky Marta**.

Sobotní odpoledne bylo vyhrazeno vystoupením čtyřia dvaceti recitátorů **3. věkové kategorie**. V té naopak převažovaly výkony problematické až nevydařené. Jako citlivá a technicky vybavená recitátorka se v obou textech projevila **Alžběta Volhejnová** z Prahy 1. Silnější než vyprávění **Františka Nepila Kůň a švestky** ovšem zapůsobila interpretace textu **Miroslava Holuba Stručná úvaha o přesnosti**. Druhou postupující je **Tereza Bratrychová** z **Arcibiskupského gymnázia v Praze 2**, která neobyčejně živě a dramaticky podala báseň **Juliana Tuwima Babka a slípka**. S patřičnou ironií a nadsázkou pak přednesla i **Prase Emanuela Frynty**.

Ocenění za hledání výrazových prostředků v textu **Legenda vo bílým havranovi** (vyprávění Evenků) získala **Anna Kravčuková** z Prahy 1, ocenění za práci s náročnými básnickými texty obdržela **Dorota Tučková** z Prahy 2 (Bohuslav Reynek: Pavouk a kotě, František Gellner: Za ženu vezmu si gorilu), ocenění za práci s tématem v textu **Richarda Bacha Jonathan Livingston Racek** získal **Jan Cikrt** z Prahy 6, ocenění za vyprávění textu **Zdeňka Svěráka Natáčecí den** dostal **Michael Pilous** z Prahy 7, ocenění za kultivovaný projev získala **Viola Durdová** z Prahy 9 (Jiří Suchý: Proč mají v ZOO klokana, Bruno Ferrero, Sklenice).

Poradci obou „sobotních“ kategorií byli Iva Lubinová, Gabriela Sittová a Jakub Hulák.

Nedělní část přehlídky otevřela **2. kategorie** s řadou zajímavých vystoupení. Jedno z nejpřesvědčivějších přinesla **Amálie Nováková** ze **ZUŠ Štítného, Praha 3**, která s vtipem a zaujetím, schopností vystihnout situaci a gradovat příběh až k závěrečné pointě přednesla text **Jana Vladislava O polévce z králíka**. Další postupující je **Zuzana Malá** ze **ZUŠ Biskupská, Praha 1**, která se se ctí vypořádala s „obtížně gradovatelnou“ řadou otázek v básni **Cokdyže Shela Silversteina**. Ocenění za vynikající přednes textu získala **Justýna Tůmová** s vtipným textem **Shela Silversteina Monika**, co chtěla poníka, ocenění za milý přednes básně **Josefa Hanzlíka Konec modrého ptáčka** dostala **Katarína Mišejková**. Ocenění za přesvědčivý projev získal **Jakub Karlík** s textem **Zbyňka Malinského Co nedokáže ani čaroděj**, ocenění za poutavé vyprávění obdrželi **Hermína Amrichová** (Marek Huňák: O lehkovážném synovi), **Anna Tretyachenko** (Michal Čunderle, Jak byla vosla Marcelka ráda, že je) a **Bohdana Součková** (Petr Nikl, Pohádka o abecedním pořádku), ocenění za zaujatý projev dostala **Agáta Mašková** (Shel Silverstein: Až na drobnost).

4. kategorie zklamala problematickým výběrem textů i nekvalitou některých vystoupení. Řada recitátorů také předvedla nevyrovnaný výkon – jeden text vynikající, druhý slabý. **Na Dětskou scénu postoupil Vojtěch Bíba** ze **ZUŠ Štítného, Praha 3**, který neokázale, civilně, zároveň ale přesně a zaujatě přednesl **Macourkův text Sedmá hlava** a báseň **Příběh Fráni Šrámka**, která v jeho podání zazněla překvapivě svěže a současně. Druhou postupující je **Šárka Štěrbová** z Prahy 5. Ta zaujala především precizním provedením drobnějšího textu **Mravenec Jiřího Suchého**. Své vynikající vyprávěcké dovednosti recitátorka osvědčila i v cestopisném úryvku **V Boží dlaní od Karla Čapka**, text líčící zážitky z Itálie se ale přes všechny interpretační kvality zdá být pro přednes příliš dlouhý a rozvláčný. **Za výborný přednes** textu **Shela Silversteina Monika**, co chtěla poníka získala ocenění také **Noemi Fritzová** z Prahy 1, **za vyrovnaný výkon v obou textech** byla oceněna **Nicole Haismanová** z Prahy 8 (Pavla Brzák: O dvou Chantech – lovcích, Hans Arp: Taliře), **za výborný přednes** textu **Petra Nikla Dámy** dostala ocenění **Hana Vítová** z Prahy 1. Ocenění za výborný přednes textu **Williama Saroyana Tracyho tygr** dostal **Daniel Žáček** z Prahy 6, ocenění za přednes textu **Ivana Wernische Šel** získal **Václav Vojvoda** z Prahy 11, **za vyrovnaný výkon v obou textech** byl oceněn **Vladimír Hořký** z Prahy 11 (J. K. Rowlingová: Harry Potter a kámen mudrců, Emanuel Frynta: Golem).

Jako problematické pro přednes se jevíly některé texty jinak šikovných recitátorů, např. **Vilonova Balada o jazycích klevetníků**, Jak mě zradila Kačenka Ireny Douskové, **Paměti imaginárního kamaráda Matthena Dickse**, 1. kapitola knihy **Harry Potter a kámen mudrců** či úryvek ze **Zaklínače Andrzeje Sapkowského**. Recitátorům moc dobře neposloužily ani líbivé a podbízivé texty **Michala Viewegha** z knihy **Román pro ženy** nebo **C. D. Paynea** z knihy **Brenda Veliká**.

Nedělní vystoupení posuzovali **Hana Patrasová**, **Gabriela Sittová** a **Jakub Hulák**.

Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OTVÍRÁNÍ

PRAHA, 28.–29. BŘEZNA 2015

Poslední březnový víkend byl poznamenán nejen přechodem na takzvaný letní čas, ale pro třináct pražských dětských divadelních souborů vybraných ze čtyř obvodních postupových kol byla sobota 28. a neděle 29. března 2015 i příležitostí k setkání v **Karlínském Spektu** a ve **Studiu Alta** v **Holešovicích**, kde se konala přehlídka dětského divadla **Otvírání 2015**. Stala se příležitostí k setkání nejen na jevišti a v hledišti, ale také v diskusních klubech pro vedoucí souborů s lektorským sborem pracujícím ve složení **Vlasta Gregorová** (MŠ Horoměřice, Centrum tvořivé dramatiky Praha), **Eliška Vobrubová** (LDO ZUŠ

Frýdlant, Gymnázium a SOŠ pedagogická Liberec), Vojtěch Maděryč (ZUŠ Jindřichův Hradec) za laskavé péče tajemníka Jakuba Huláka, a pro děti hrajících souborů v diskusních klubech dětských. Vedly je studentky katedry výchovné dramatiky DAMU Praha a lektorky Centra tvořivé dramatiky Praha – Barbora Svobodová a Denisa Poluchová, k nimž se v sobotu připojila Barbora Sklenáková, rovněž studentka KVD DAMU Praha a lektorka Centra tvořivé dramatiky Praha.

Karlínské Spektrum patřilo Otvírání celou sobotu. Přehlídku zahájilo představení **Třešeň** v podání **Souboru žáků 1.-3. ročníku ZUŠ Na Popelce, Praha 5** pod vedením **Kateřiny Mikanové**. Předlohou byla stejnojmenná próza z knihy Lenky Ničkové Příběhy stromů. Literární předloha skrývá úskalí (příběh v příběhu), jež bylo i úskalím představení. To by bylo možné celkem snadno odstranit při práci s předlohou ve smyslu práce s fabulí a syžetem. Předloha by se tím pro dramatizaci a následně i pro jevištní provedení přehlednila, umožnila by tak inscenátorům nejen lepší orientaci, ale především by podpořila sdělení tématu – Stromy jsou živé bytosti, k nimž se podle toho máme náležitě chovat (což v čase všeobecného kácení stromů po celé naší republice je téma nanejvýš živé). Krom toho by představení prospělo, kdyby méně působilo jako zakonzervované akce a naučené texty a kdyby se více odehrávalo „teď a tady“.

Nák(š)up extra! připravil z veršů Jiřího Dědečka a Miloše Kratochvíla **Petr Stránský**, vedoucí souboru **Jižnata Základní školy Jižní IV v Praze 4 – Spořilově**. Od loňského Otvírání Jižnata pokračují jen tři děti, ostatní jsou nováčky, žáci 2.-4. třídy. Pásmo je zasazeno prostředí velkého obchodního domu a do rámce situace, co se všechno může stát, když sestra hledá mladšího bratra, ztraceného v tom ohromném obchoďáku. Nejpodivnější věci se dějí se zbožím, které obvykle obyčejně leží v regálech. Nyní ožívá v souladu s Dědečkovými a Kratochvílovými texty rozehrávanými dětmi. Představení působí příjemně svou živostí, hrou s rekvizitami (i když v některých případech by hře s předměty slušela větší metaforičnost) a sdělovanou i sdílenou radostí ze hry a přítomným jednáním, což je kvalita představení, díky níž lze prominout drobné rezervy v mluvním projevu. **Soubor byl doporučen do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2015.**

Legendu o Krabatovi, učni čarodějově (Otfried Preußler, Karel Zeman, Hana Lehačková, Erika Merjavá) uvedl soubor **Lo-trandovci – Dětský talent z Prahy 10**, pracující pod vedením **Eriky Merjavé**. Představení na motivy animovaného filmu Karla Zemana Čarodějův učeň bylo náhledem do práce tohoto souboru; lze ho charakterizovat jako herecké, to znamená, že je v něm čitelná snaha o stylizované herecké naplnění postav. Zároveň ale zatím nejsou dostatečně patrné vztahy ani vnitřní napětí příběhu směřující ke sdělení tématu. Bohužel pak představení působí poněkud naučené a neživé i přesto, že cestou k výslednému tvaru byly improvizace v situacích a hledání vztahů a jejich naplnění. **Souboru byla udělena cena za pokus o divadelní stylizaci.**

Divadelní soubor **Pásovcovy trepy ze ZUŠ Nad Alejí z Prahy 6** vedený **Anežkou Navrátilovou** se představil titulem **Saturnin**, který vznikl na základě souborové dramatizace vybraných částí Jirotkovy stejnojmenné knihy. Navzdory tomu, že předloha i dramatizace je dynamická a bohatá na situace, představení chybí temporytmus a jasně uchopené, zpřítomněné a sdělené téma. Nejvíce z jeviště do hlediště zaznívá vědomí inscenátorů o tom, že předloha je humorná. Toto vědomí se ale projevilo spíše formální snahou „vyrábět“ humor než sdělováním vztahů a situací, a tedy i tématu.

Sobotní odpolední blok představení zahájil **DDS Ty-já-tr – Štronzo, DDM Praha 7**, který inspirován knihou Ivony Březinové Jmenuji se Martina připravil pod vedením **Radky Tesárkové** představení **Martina aneb My**. Velmi dobrá vybavenost (vnější i vnitřní) dovoluje souboru s citem (bez sebetrýznění či trýznění diváka) pokusit se o autorskou výpověď mapující možné problémy a potíže (i jejich možné kořeny) dítěte svého věku. Z původní předlohy je zachována Martina a její příběh, ostatní příběhy a motivy dalších postav se rodily z improvizací knihou inspirovaných. Z představení je patrná i velmi dobrá interakce hráčů a prostorové i skupinové citění (hracím prostorem je aréna). **Soubor obdržel cenu za autorskou výpověď.**

U. S. B., soubor žáků ZUŠ Na Popelce v Praze 5 s vedoucí **Kateřinou Mikanovou** připravil inscenaci **Po škole**, inspirovanou filmem Snídaňový klub amerického režiséra Johna Hughese. Představení je stejně jako film generační výpověď několika spolužáků, kteří se kvůli různým prohřeškům stanou společnými poškoláky. Souboru se podařilo přirozenými a přiměřenými prostředky dobře vystihnout jednotlivé typy (rebel, šprt, třídní krásko, podivínka, sportovec) i jejich jednání v dobře vystavených situacích, které původně naprosto rozdílné postavy splétají v jeden příběh. Představení má dobrý temporytmus a k dokonalosti chybí už jen to, aby pointu měla nejen inscenace ale i každá z postav příběhu, což by celkové vyznění inscenace a sdělení tématu ještě podtrhlo. **Inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2015.**

Veronika Borovková, vedoucí souboru **Meluzína (Slivenecy klub Švestka, Praha 5 – Slivenec)**, zdramatizovala vybrané pohádky Jana Vladislava z knihy Pro Pánakrále (O parádivě Saly, Vlk, který byl velký jako kůň, Malá, malinká stařenka). **Malé i velké pohádky pro loupežníky** jsou inscenovány souborem malých dětí s prostotou projevu, čistotou a prostředky, které jsou dětem vzhledem k jejich věku vlastní. Z představení bylo patrné, že se děti v pohádkách a ve způsobu jejich ztvárnění cítí dobře a bezpečně a že mají vytvořený prostor pro svůj vlastní výraz a hru se zástupnou rekvizitou (žluté a červené polštářky, které se dle potřeby proměňují například v oheň, schody, hory a doly...). Práce souboru i citlivá a dobrá pedagogická práce Veroniky Borovkové byla odměněna zvláštní cenou poroty za pedagogické vedení a přirozený jevištní projev.

Nedělní přehlídkový program, jehož dopolední blok se odehrával v holešovickém Studiu Alta, zahajovala nejmladší skupina **Divadelního studia Kampak! pražské ZUŠ Štítného** inscenací **Kdo tančí s čerty**. Vedoucí souboru **Dana Bláhová** zdramatizovala stejnojmennou litevskou pohádku převyprávěnou Jiřím Žáčkem z knihy Hrůzostrašné pohádky pro malé strašpytlíky. Přestože soubor je zhruba ve stejné věkové kategorii jako děti ze souboru Meluzína, byli jsme v případě tohoto představení místo přirozeného dětského projevu (v jednání i mluvním projevu) svědky spíše více či méně zdařilého nemotivovaného plnění úkolů, bez kontaktu dětí mezi sebou i bez kontaktu s publikem (respektive hrající děti se vztahovaly k vedoucí souboru sedící v hledišti a doprovázející představení hrou

na tamburínu a kytaru). Přestože v diskusi vedoucí souboru sdělila, že se dětem tato pohádka líbila a samy si ji vybraly, nedochází ke sdělení ani tohoto a ani tématu – není totiž dost jasné o čem a proč se hraje.

Sněhurka svatojánská, Jarmilou Čermákovou zdramatizovaná, lépe řečeno podle Erbenovy pohádky napsaná divadelní hra ve verších (nevalné kvality) byla východiskem pro inscenaci **Dětského folklorního souboru Kytice z Prahy 9** (vedoucí **Milena Pitterová, Magdalena Gracerová**), který se pokusil skloubit zájem o folklor i o divadlo tímto počinem. Evidentní radost dětí ze zpěvu, tance i hraní, podepřená dovednostmi a poučeností nejen z oblasti folklorní, činí představení sdělným. A tak je vlastně nejvíc na škodu, že se v souboru nepokusili o vlastní dramatizaci Erbenova textu tak, aby byla zachována jeho poetika. Ta by nepochybně právě s hlavním zaměřením souboru Kytice více ladila a více by mu slušela. A i u tohoto souboru by lepšímu vyznění inscenace a sdělení záměru prospělo jasné a přesné pojmenování tématu a jeho zpřítomnění účinkujícími. Nicméně si soubor zasloužil za poměrně zdařilý výsledek **cenu za využití dramatických postupů při práci s folklorním souborem**.

Próza Paula Grovese Pan Cecil Brum a jeho dům se stala předlohou pro dramatizaci **Lence Tretiagové** a jejímu **Tanečnímu studiu Light při ZUŠ Na Popelce (Praha 5)** uvedenou pod názvem **Pan Brum a jeho dům**. V provedení víceméně začátečnické skupiny Tanečního studia Light se snoubí pohybové dovednosti s hravostí, se smyslem pro nonsens a metaforu a s celkovou múzičností. Děti s potěšením, soustředěním, zaujetím a vzájemným kontaktem, osobně motivované, sdělují podivný příběh pana Bruma, který rád chodí na procházky, a jeho domu, který by rád chodil s ním, a to funkčními a fungujícími prostředky pohybového divadla. Pro své kvality byla inscenace **doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna 2015**.

Dopolední přehlídkový blok ve Studiu Alta, uzavřela **JOLA** v podání starších a zkušenějších dětí **Tanečního studia Light při ZUŠ Na Popelce z Prahy 5** – vedoucí **Lenka Tretiagová**. Inscenace je inspirovaná členem souboru, indickým chlapcem Odzerem Stanzinem, a jeho životním příběhem. Vznikla na základě projektu, který mapoval nejen Odzerův příběh, ale prozkoumával i témata různé odlišnosti, jinakosti... Soubor vytvořil autorskou inscenaci dokumentárního divadla, která nejen zobrazuje Odzerův příběh zrcadlený členy souboru, ale zároveň inscenaci dokumentuje, jak velký význam a motivační sílu má pro člověka přijetí a pochopení jeho okolí (zejména ve svízelných podmínkách, je-li nějakým způsobem vykořeněný či prostě se něčím od majority odlišuje). Představení potvrdilo magickou sílu a jedinečnost divadla. Jedinečnost okamžiku, v němž se jako diváci stáváme součástí příběhu předkládaného s pokorou, účastí na něm, s osobním zaujetím a bez sebeděpřevádění, zároveň s vybaveností nejen pohybovou. Je zcela evidentní, že práce na projektu má výsledek nejen umělecký ale i pedagogický. Pro tyto nesporné kvality byl **soubor oceněn přímým postupem na celostátní přehlídce Dětská scéna 2015**.

Pro nedělní přehlídkové odpoledne se místem děje stalo opět Karlínské Spektrum. Jako první se zde představila skupina starších i mladších dětí **Divadelního studia Kampak! ZUŠ Štítného, Praha 3** s inscenací skotské pohádky v autorském překladu Pavla Šruta a v dramatizaci vedoucí souboru **Dany Bláhové Duch Martina Macdonalda**. Divadelní soubor disponuje vlastní divadelní kapelou (tvořenou staršími členy souboru), která kromě toho, že obstarává hudební složku inscenace, je také zároveň vypravěčem a glosátorem děje. Významně se podílí na tvaru představení a vytváří atmosféru příběhu. Je jeho nedílnou součástí a dodává celému příběhu nadhled a rámec, v němž sděluje téma v souhře s mladšími dětmi. Ty svou hrou vyprávějí skotský příběh o odvěké hrdosti a síle horalských klanů i příběh jednoho horala, který není v očích ostatních dost dobrý, protože není dost bojovný a do bitev se nehrne. Celý soubor sděluje příběh se zaujetím a nadhledem. Všem pomáhá nejen dobrá vybavenost i mladších dětí, ale i výtvarná složka představení (stylizované skotské kroje a jejich využití), loutkové sekvence inscenace (zejména bitvy), a to včetně výtvarného pojetí loutek a hry s nimi. Trochu problematická je loutková scéna prvních hospodářských výsledků na založené farmě, ale zároveň je v silách souboru tuto část vyčistit od popisnosti tak, aby se nevymykala z nastolené poetiky. Rovněž tak je v silách souboru dořešit

problém dvojího konce. Souboru nepochybně prospělo, že se v průběhu příprav zabýval i širším kontextem skotských reálií – hudba, historie, kroje atp., což mu pomohlo se v příběhu dobře se zabydlet, přirozeně jednat v situacích, společně fungovat na jevišti a spět ke sdělení tématu. Vcelku se jedná jinak o divadelně i pedagogicky dobrý výsledek práce, a proto byla **inscenace oceněna doporučením do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna 2015**.

Pražské Otvírání 2015 zavíraly **Příběhy z Afriky**, jež jsou v provedení **Souboru LDO ZUŠ v Praze 5 – Stodůlkách** pokusem o jevištní ztvárnění mýtů z pro nás exotického kulturního prostředí. Zdrojem pro vznik inscenace byla kniha *O želvách, lidech a kamelech* (Markéta Nová, Ivana Tomková), která je výběrem z mýtů, legend a pohádek obyvatel černé Afriky a zachycuje příběhy ústně tradované v jednotlivých kmenech. Na dramatizaci vybraných příběhů se podílel soubor společně se svou vedoucí **Nikolou Pádovou**. Inscenaci dominuje výtvarná složka – stínohra, loutky a hra s nimi. Cenné je zaujetí dětí a jejich motivované jednání. Plnému sdělení ale brání to, že zvolená vysoce narativní předloha se poněkud vzpírá jevištnímu zpracování. Nicméně zvolené prostředky odpovídají věku a zkušenostem souborových dětí a představení je poctivým pokusem o převedení literárního díla do jevištního tvaru. Právě proto byla **souboru udělena cena za hledání možností ztvárnění literární předlohy**.

Přehlídka probíhala v příjemné přátelské atmosféře plynoucí z dobrého organizačního zajištění celé akce, na níž měli podíl zejména Jakub Hulák, zastupující pořadatelské Sdružení pro tvořivou dramaturgii, a Jaroslav Hejnic z Karlínského Spektra, i poměrně vysoká úroveň představení: Kromě souboru nominovaného na přímý postup byly ještě čtyři soubory navrženy do širšího výběru a navíc bylo oceněno pět dalších souborů.

Eliška Vobrůvová

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

KOLÍN, 15.–16. DUBNA 2015

Krajské kolo recitační přehlídky Dětská scéna 2015 probíhalo letos v Kolíně 15. a 16. dubna. Lektorský sbor zasedl oba dny ve složení Jana Machalíková, Iva Lubinová a Martina Dobiášová. Hlasové rozcvičky, seznamování recitátorů a udržování dobré nálady zajišťovala Martina Longinová.

Úroveň **první kategorie** byla v pásmu lepšího průměru. Z 21 recitátorů byli 3 oceněni cenou poroty a 6 jich dostalo čestné uznání, prakticky se neobjevil žádný výkon, který by na krajskou přehlídku nepatřil – všichni recitovali s radostí, se snahou něco sdělit.

Výběr textů ovládla poezie v poměru 18:3. Kromě autorských stálíc jako je František Hrubín, Pavel Šrut, Jan Brzechwa a Jiří Kahoun jsme si mohli poslechnout například i Morgensterna, Kriebela a Černíka. Objevilo se bohužel i několik dramaturgických přehmatů – jednak v podobě dětské tvorby, která zkrátka nenabízí dostatečně kvalitní texty, aby recitátora podržely, jednak v podobě Seifertovy Kytíčky fialek. V případě že by někdy existoval seznam zakázaných textů, tato báseň by rozhodně aspirovala na TOP 10. Literární kvality textu jsou samozřejmě neoddiskutovatelné, ale domnívám se, že mrtvá maminka není téma, kterým by se měly osmileté děti zabývat, a tak jsem svou poznámku „neví, o čem mluvím“ při našem lektorském povídání přeformulovala na „dobře, že nevím, o čem mluvím“.

Pokud jde o **ceny poroty**, i ty jsou dramaturgicky zajímavé – **Adriana Vítů** recitovala **Šrutovu básničku Hrabě Drákula a Nováková z 3. C**, **Vojtěch Stanislav Hrabánek** Hrubínovu **Pohádku o chytrém Budulínkovi** a **Kryštof Bednář** Kratochvílovu **prózu Volba povolání**. Ačkoli texty byly velmi rozdílné, ocenění recitátorů byli všichni dobří vypravěči, rozuměli svým textům, dokázali vyslovit svůj názor a společný jim byl i určitý nadhled.

Druhá kategorie přinesla různou úroveň recitátorů, ale především textů. Poezie stále ještě vede, ale už jen 10:7. Dramaturgie byla nevyrovnaná – na straně jedné texty pod věk – (Žáček) na straně druhé texty mnohem složitější myšlenkově i formálně (Seifert, Kainar).

V próze se ukazuje, že recitátorů často ještě nemají dost zkušeností k vystavení a udržení příběhu – zájem a porozumění nechybí, schopnost vyjádřit názor také ne, ale technické prostředky ještě nejsou na takové úrovni, aby vyprávění „nepadalo“. Často se objevuje sekání vět, oddělování uvozovací věty od přímé řeči, nedostatečná práce tempem, gradací... Je ovšem sympatické, že se interpreti do práce s prózou pouštějí i přes její úskalí.

Do Svitav postoupil **Josef Mařík** s textem **Marcella D'Orty** **Které zvíře máte nejraději?** a **Barbora Dočkalová** z **Třebotova** s textem **Daisy Mrázkové Pufodédr**.

Třetí kategorie byla spíše průměrná, výkony sympatické, ale u všech se našlo nějaké to „ale“. Recitátorů vesměs dobře vědí, o čem mluví, někteří se snaží zaujmout stanovisko, umějí pracovat s posluchačem, ale... ale výstavba textu (ať prozaického nebo básnického) je stále pro velkou část z nich těžkým oříškem. Podobně i práce s tempem a gradací. Navíc si někteří vybírají opravdu dlouhé texty, které jsou pak recitátorovi spíše přítěží.

Také se ukázalo, že kromě **postupujících Barbory Fantové ze Slaného** (**Libor Dobner: Kluk ze znaku** a **Zdeněk Svěrák: Dospělej není zlej**) a **Terezy Staré z Mladé Boleslavi** (**Pavel Šrut: Povídání o slavném oslovi** a **Miloš Macourek: Létající ryba**) a také **Anny Kodešové z Rakovníka**, která dostala **cenu poroty**, je druhý text poněkud méně propracovaný.

Ve výběru vedly texty Miloše Macourka, potěšitelné je, že mnoho interpretů přemýšlí o kombinaci svých textů a volí dva spíše odlišné (nebo alespoň poezii a prózu). Není to vždycky vděčné, ale my lektori to oceňujeme.

Nevýhodou dvoudenní přehlídky a jejího dělení 1+4, 2+3 je, že třetí kategorie nevidí **kategorii čtvrtou**, která byla letos v Kolíně

„dost dobrá“. Byli jsme svědky mnoha velmi kvalitních výkonů a na celostátní přehlídku jsme vybírali tentokrát ne to nejlepší (protože dobrého bylo moc), ale to, co jsme považovali za nejinspirativnější. Za vše mluví to, že z devatenácti recitátorů jsme jich dvanáct ocenili.

Dramaturgie byla sympatická – ne vždy byl text vhodný, někdy recitátorovi spíše odvedl medvědí službu, ale vždy byl výsledkem niterného výběru interpreta a my posluchači jsme chápali, proč takový text zvolil.

Postupující Ingrid Tillmann se ukázala jako živelná vypravěčka v textu **F. Némce Dámy na sopce a fazole v nose**. Odlišnou polohu předvedla v **Prévertově básni Jeden muž měl psa**. **Klára Ondrová** zvolila „dospělou“ dramaturgii (**Kainar: Karbaníci, Skácel: Vesnická pieta**) a s oběma texty se zkušeně popasovala. Bylo by samozřejmě možné jí vytknout jisté nedostatky v hloubce interpretace, ale v rámci svých životních zkušeností předvedla zralý přednáškový výkon, který většina vrstevníků zřejmě neocení, protože Kláře nebudou moc rozumět. My lektori jsme ocenili jasnou a přehlednou interpretaci složitějšího básnického textu.

Iva Lubinová

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

DĚTSKÁ SCÉNA VE STRAŠECÍ 2015

25.–26. DUBNA 2015

Postupová přehlídka dětského divadla pro Středočeský kraj se konala podruhé v Novém Strašecí. Organizátoři odvedli skvělou práci a nemají se tedy za stydět. Přehlídku pořádal Spolek pro kulturní činnost NoStraDivadlo ve spolupráci se Spolkem bubakov.net, za podpory Ministerstva kultury ČR a města Nové Strašecí.

Celkem bylo k zhlédnutí třináct představení. Obecně je možno říci, že kvalita divadelních inscenací nebyla na příliš vysoké úrovni. Jen párkrát mohlo oko zkušeného diváka zajásat a srdce milovníka divadla zaplesat.

Představení, spadající do kategorie vybočujících z kontextu poučeného dětského divadla, bylo hned několik. Patří k nim **Hřebíková story Ochotnického divadelního spolku Postupice**, který pod vedením paní **Blanky Jišové** nastudoval hru Nicholase Richardse. Již zdroj divadelního scénáře napovídá (www.lazybeescripts.co.uk), že se jedná o zdroj neobvyklý a nesoucí s sebou jisté problémy spojené s autorskými licencemi. Nemožnost rázně upravit takto koupený scénář je, v případě jeho nevhodnosti pro dětské divadlo, zásadní problém. Došlo tak k nerovnoměrnému rozložení hereckých úloh mezi jednotlivé hráče, nepropojenosti hereckých akcí lékařky a jejího pacienta Šikuly s výjevy z obranných reakcí těla (které by bylo možno přirovnat k známému francouzskému animovanému seriálu *Byl jednou jeden život*). Těžký herecký úkol nebohého Šikuly, který sestával z držení si poraněné ruky a dlouhých replik spolu s výjevy ze života bílých a červených krvinek, různých bakterií, virů a jiných, lidskému životu nebezpečných organismů, působily na diváka jako jednotlivé výstupy školní akademie s hlavním úkolem pobavit diváka a když už ne diváka, tak alespoň sám sebe. Potenciál představení rozhodně nemůže divák spatřovat v tom, co vidí na scéně; může uvažovat o tom, zda by se představení nehodilo jako jisté motivační představení před výukovým programem na téma obranyschopnost lidského organismu, ale i toto použití inscenace shledávám jako problematické z důvodu absence divadelních kvalit. Diváci, alespoň někteří, představení ocenili, neboť získalo putovní diváckou cenu zvanou *Modrý delfín*. Tuto cenu předává soubor, který ji obdržel v minulém roce.

Další inscenací v této kategorii byla **Pošťácká pohádka** v podání divadelního souboru **Paraplíčko Labyrint, SVČVS Kladno**, vytvořená pod vedením **Jakuba Koracha**. I tato inscenace byla odsouzena k neúspěchu kvůli špatně vybranému scénáři z pera Pavla Cmrála a Miloslava Klímy. Tento bohužel nezapomenutý text upravující pohádku Karla Čapka opravdu nepatří k literárním skvostům a není tedy divu, že ani divadelní zpracování tento nedo-

statek nepřekonal. Také způsob práce vedoucího souboru nevede děti k tvořivému a hravému přístupu k tématu či příběhu, a tak děti na scéně nejednají spontánně a uvolněně, naopak jsou zaměstnaný prací s loutkami, které neumí vodit, ani jejich prostřednictvím jednat. Přesto je vedoucí souboru mladý perspektivní vedoucí, který se snaží hledat svou cestu, jak divadlo hrané dětmi dělat dobře, o čemž svědčí i kvalitativní posun jeho inscenací v dlouhodobějším horizontu.

Do kategorie představení dobře miněných, ale nepoučených patří inscenace **Co s námi? aneb Když na nás vedoucí souboru nemá čas souboru Co s námi bude?** působícím při **Gymnázium Varnsdorf** pod vedením **Martiny Janákové**. Inspirací pro tuto inscenaci je příběh o Chytré horáknyni, jak ji známe od Boženy Němcové, a pohádka O královně Koloběžce první od Jana Wericha. Celá inscenace se komplikuje tím, že si soubor klade za cíl zobrazit nám příběh z chlapeckého a následně z dívčího pohledu. Ani jedno podání příběhu nevyzní jednoznačně a divák tak neví, jaký postoj k příběhu zaujímají sami hráči. Proto si klade otázku, proč nám to vůbec hrají a o čem to hrají. Dobová aktualizace v podobě notebooků a mobilů, která inscenaci možná dodává jakousi aktuálnost, působí v příběhu neadekvátně a nic nevypovídá ani o naší době ani o postojích, které k ní hráči zaujímají. Působí násilně a vyznění inscenace ještě více problematizuje. Také nepropojenost obou příběhů a zcela odlišné výrazové prostředky, kterými se jednotlivé příběhy na scéně vyprávějí (druhý-dívčí příběh je pantomimický, skvěle zde vyzní živý klavírní doprovod), vedou k nejednotnému a nesourodemu tvaru.

Několik dalších představení bych zařadil do kategorie inscenací dobře miněných, poučených, ale nedotažených do konce. **Viking Vik aneb Chytrý nad odvahou** je inscenace souboru Lenoši I, který působí při **ZUŠ Nové Strašecí**. Pod vedením **Ivety Dřizhalové** a **Ivy Vachkové** vznikla inscenace, která má mnoho kladů. Patří mezi ně literární předloha adekvátní věku dětí, poučená dramtizace této předlohy a také prostá scénografie, která divákům napomáhá orientovat se, kdo je kdo. Tématem inscenace je, jak již název napovídá, chytrý, která svou rozvahou nejen dokáže předejít různým problémům, ale dokáže i z problematických situací najít východisko. Škoda jen, že toto téma nebylo divákům předkládáno již od prvních okamžiků, kdy jsme se jako diváci seznamovali s malým Vikem a jeho bojem s vlky. V literární předloze je Vik chlapcem, který si vždy dokáže poradit. V inscenaci je exponovaný spíše jako bojácný syn nebojácného otce Halvara, kterému chybí rozvaha a který díky tomuto neduhu uvrhne své bojovníky do nesnází. Nepřesnost v charakterizaci jednotlivých postav komplikuje porozumění vztahům mezi postavami, a tak vyzní jednotlivé situace více či méně nepřesně, nejistě a bez jasné pointy. Jistě by inscenátorům pomohl nadhled a nadsázka, které by celé inscenaci přidaly na vtipnosti, čímž by se kvalita literární předlohy mohla odrazit ještě více i v kvalitě inscenace.

Po kvalitní předloze i dramtizaci sáhl vedoucí souboru **A tak... Jiří Suk ze ZUŠ Rakovník**. Justýna a upíří (známá v české literatuře pod názvem Jamie a upíří) je bestseller dětského divadla, který nabízí zajímavá témata i situace, které oslovují členy dětských divadelních souborů již několik let. Vedoucí se úspěšně vyhnul úskalí dvojího tématu předlohy (vztahy s matkou či rodiči obecně a vztahy v partě kamarádů) a zvolil si vztah s matkou jako hlavní téma, o kterém nám chtějí hrát. Nezvolil však obvyklý způsob ztvárnění matky formou kolektivní postavy, a tak se vystavil riziku přehánění a přehrávání matek (upíří i té lidské). Nicméně to nebyl nejdůležitější problém inscenace. Hlavním problémem byly vztahy mezi postavami, jejich nejednoznačnost a kolikrát až jejich absence. Jako by se jednotlivé postavy na jevišti mýjely, potkávaly, povídaly si, ale nebyly spolu, nepojil je k sobě žádný problém, vztah či zájem. Nelze zcela opominout vztahy v partě, i když to není hlavní téma inscenace, a nelze se spolehnout na to, že když matka bude dostatečně protivná, bude vše jasné a inscenace bude moci dobře fungovat. Inscenace utrpěla i četnými přestavbami, některé z nich byly zbytečné a celkově by bylo vhodné zapřemýšlet nad zvolenými předměty na scéně, zda jsou opravdu potřebné a nutné k nastolení proměny prostředí, zda proměny prostředí lépe nevystihne například způsob chování hráčů na scéně. Vedoucí souboru je zkušený divadelník, který si problémy inscenace nejen uvědomuje, ale dokáže se s nimi v další práci na inscenaci vypořádat, což do budoucna slibuje příjemný divácký zážitek.

Autorské představení **Léto s Radkem** v podání souboru **Lenoši II** ze **ZUŠ Nové Strašecí** pod vedením **Ivy Vachkové** zavedlo diváky na letní tábor, kde se s náplní prázdnin nespokojený Radek zaplétá do větších a větších problémů. Pomocnou ruku mu nabízí Štěpánka, jejíž motivaci k tomuto dobrému skutku není z inscenace možno vyčíst. Tato absence motivu jejího chování znesnadňuje pochopení tématu inscenace. Radek je v podstatě rebel bez příčiny, hledá si zábavu na jinak nudném táboře. Báví se nepříjemným způsobem a do svých "her" zatahuje Štěpánku, která se vždy nechá do zakázané hry zatáhnout. Vrcholem inscenace je okamžik, kdy Štěpánka nad Radkem láme hůl a nechává ho jeho osudu ve chvíli, kdy se chystá vloupat do chatky, aby měli na svém úteku z tábora kde přenocovat. Působivý konec, kdy Radek pochopí, že jeho cesta a způsob chování není správný a nevede k žádnému smysluplnému naplnění, dává naději, že je to pouhý rozmar a nerozum, který se v Radkově životě již nebude opakovat.

Skupina autorů se velmi odvážně pustila do tématu, který je pro náctileté opravdu aktuální a ožehavé – hledání vlastní cesty životem. Rozhodně si na tomto textu uvědomili různá úskalí, kterých se mladý člověk musí vyvarovat, zmapovali si hranice, kde končí pevná půda pod nohama a začíná bažina lidského trápení a sociální nepříjemnosti. Pod vedením zkušené učitelky tak mohli bezpečně projít všemi záležitostmi autorské inscenace a dozvědět se tak i hodně o zákonitostech dramatického textu a divadla vůbec. Inscenace, kterou nám o svých průzkumech podávají zprávu, tak sice nemá zásadní divadelní kvality, rozhodně však má kvality pedagogické.

Druhým autorským textem je text Elišky Zrzavé ze **ZUŠ Jesenice**. Jedná se o sólový loutkářský výstup s názvem **PÍP**, který vznikl pod vedením **Štěpánky Gabriely Borské**. Tento absurdní text nabízí mnoho příležitostí k loutkovému ztvárnění a tyto možnosti se snažila paní učitelka a loutkovodička plně využít. Inscenaci by svědčil ještě menší prostor, než je prostor Modrého sálu hostitelské ZUŠ v Novém Strašecí. Diváci v zadních řadách nemohli docenit materiál, ze kterého jsou loutky vytvořeny (bonbóny marshmallow) a nemohli docenit ani jiné výtvarné detaily, neboť veškerá výprava byla malá až miniaturní. Inspiraci malými loutkovými divadly nelze zapřít, je však potřeba domýšlet ji do důsledku a uzpůsobit tomu i počet diváků v sále. V každém případě se jednalo o kultivovaný loutkářský projev, doprovázený hrou na kytaru při změnách hracích plánů (obrazů princezny pokoj, hrad Čarodín, les). Hudební složka by celé inscenaci mohla prospět ve chvílích, kdy je zapotřebí vyzdvihnout absurditu celé hříčky, kterou se loutkovodička ještě nedaří zcela postihnout a jevištně vyjádřit.

Od města k vesnici... je název inscenace, která vznikla v **ZŠ Hudlice** pod vedením **Vlasty Humlové**. Pásmo poezie vzniklo v rámci kroužku působícího při ZŠ, kde se vedoucí potýkají s nedostatkem času, častou obměnou dětí... Vedoucí se však podařilo podchytit dětskou radost ze hry a umožnila tak dětem, aby svou spontánností mohly potěšit a pobavit sebe i diváky. Ač byla kvalita některých básní na nízké úrovni, dokázala vedoucí dovést děti k zajímavému tvaru a projevu, zapojit jejich znalosti a poznatky, které získaly ve škole, a tak nenásilnou formou zužitkovat vědomosti dětí mladšího školního věku i jinde, než jen před skutečnou tabulí. Vedoucí souboru může v průběhu další tvořivé činnosti s dětmi dospět ke kvalitnějším textům a rozšířit tak záběr svého působení i o oblast kultivace čtenářství menších čtenářů.

ZŠ a MŠ Třebotov se svým souborem **Tři boty** vedoucí dvojice **Václavy Makovcové** a **Jany Barnové** představila svůj nejnovější tvůrčí počín pojmenovaný **ProPánaKrále!** Předlohou se stala stejnojmenná kniha Jana Vladislava, ze které vedoucí vybraly tři příběhy, totiž Propánakrále, O vlku velkém jako kůň a O parádivé Sally. Vedoucí si se svou zkušeností dokázaly poradit s leckterými nástrahami vybraných příběhů, přesto si na některých doslova vylámaly zuby. Oproti hravému a fungujícímu inscenačnímu nápadu v pohádce Propanakrále! se jim v dalších dvou pohádkách dařilo hůře a představení tak mělo sestupnou tendenci. Již zvolený hudební doprovod českých lidových či zlidovělých písní nekorespondoval s poetikou anglické pohádky a problematizoval vyznění jednotlivých příběhů (O vlku velkém jako kůň použita píseň Sedlák, sedlák, sedlák, ještě jednou sedlák a u pohádky O parádivé Sally Živijó! Živijó! Živijó!).

K nejednotnosti výrazových prostředků došlo také v případě využití plastových kreslítek, které svým designem prozrazovaly, že pochází z obchodní sítě IKEA a rozhodně se nehodí ani na anglický venkov ani k písni Sedlák, sedlák, sedlák. Nejproblematictější byla pohádka O parádivé Sally, kde vedoucím uniklo téma pohádky, které nespočívá v parádě Sally, ale v jejím záměrném zamlčení skutečnosti, že ztratila krásnou žlutou rukavici (mimochodem rukavice nebyla krásná, ale byla to gumová úklidová rukavice). Toto nepřiznání se mamince je hlavním a ústředním tématem pohádky a v případě, že se inscenátorům vytratí, vede je tato chyba na scestí, které se v tomto případě projevilo až pitvořením dětí na scéně.

Přes všechny neduhy se rozhodně jedná o poučenou práci s dětmi a zkušenost vedoucích slibuje, že do konce školního roku vznikne zajímavá inscenace.

Peter H. je inscenace **Obecního divadla Knoflík, Praha 5**, která vznikla pod vedením **Veroniky Borovkové** a **Ondřeje Kohouta**. Předlohou byla povídka Raye Bradburyho vydaná ve sbírce povídek *Vzpomínky na vraždu*. Soubor si zvolil obtížnou cestu vyprávění detektivního příběhu. Ač jsme se jako diváci nakonec dozvěděli, kdo je skutečný vrah, uspokojení z tohoto zjištění se nedostavilo. Vrahem totiž byl hromotluk nízké inteligence (alespoň všichni kolem něj to o něm tvrdili), který svým chováním dokonale zmátl šerifa a vinu svalil na jiného podezřelého, který se nedokázal nařčení ubránit. Tak, jak byl příběh divákům zahrán, se divák ocitl v roli podvedeného, který byl celou dobu oklamáván, nicméně si z toho ani nemůže vzít ponaučení. Hromotluk a hlupák, se kterým jsme mohli mít maximálně soucit, byl ve výsledku tím nejrafinovanějším vrahem, jakého si umí člověk představit. Inscenace však neměla záměr nás jako diváky upozornit na to, že zdání klame, že se můžeme ve svých soudech mylit a že bychom měli být velmi opatrní při vynášení rozsudků. Výsledek byl rozpačitý právě z důvodu nejasného tématu či poselství, které nám soubor chtěl svou hrou předat. Inscenátorský počin měl však své kvality v dramatinizaci neobvyklé literární předlohy a také v experimentujících divadelních postupech (hra mimo jeviště, prozrazení skutečného vraha pomocí vzkazů na spodní straně židlí v hledišti). Porota toto představení ocenila právě za originální divadelní postupy a za dramatinizaci neobvyklé literární předlohy.

Do kategorie představení poučených, dobře míněných a zdařilých bych zařadil následující inscenace. **ZUŠ Rakovník** se představila publiku ještě jednou inscenací, tentokrát v podání souboru **Zasedlí**, pod vedením **Jiřího Suka**. Předlohou se stala pohádka Jana Wericha **Tři sestry a jeden prsten**, kterou se soubor rozhodl uchopit prostřednictvím výrazné scénografie. Plošné loutky výborně dokreslovaly atmosféru a výtvarné vyznění celé inscenace. Škoda jen, že si vedoucí nedal pozor na odpovídající kostýmy, které výtvarně neodpovídaly záměru ostatních scénografických prostředků. Bezvadná dramatinizace podpořena scénografií a dobrými hereckými výkony (hlavně tři sestry) umožnila divákům užít si barvitosti, nápaditosti a vtipu Werichova textu. Představení však chyběla jiskra a nadšení ze hry, což může být způsobeno tím, že stejně jako většina ostatních představení byla hrána na přehlídce v premiéře. Závěrečnému finále chyběla akce, divák se těšil, jak uvidí smuteční zástup a prohlédnutí tří bratrů, kteří svým ženám skočili na vějíčku. Toto finále bylo pouze odříkáno, v diskusi s vedoucím souboru jsme se však dozvěděli, že na závěru se pracuje, bude podpořen loutkami, a tak nám nezbyvá než držet palce, aby vše dopadlo ku prospěchu věci.

Mezi další dramaturgicky velmi zdařilé inscenace je možno zařadit inscenaci souboru **Prostě zebra** působícím při **ZUŠ Brandýs nad Labem**, který vede **Irina Ulrychová**. Inscenace se jmenuje **Z(a)tracený poník** a pojednává o jedné nepřiznané klukovině, která spustí sled událostí. Ty pak přinášejí starosti a trápení původní majitelce poníka, který se z jejího ranče ztratí, ale později i skupině školaček, které v domnění, že zachránily divokého poníka, si ho ponechávají a pochopitelně k němu citově přilnou.

Zaujetí, se kterým děti ze souboru hru divákům zprostředkovaly, ukázalo, že téma vztahu a lásky ke koním je velmi silně oslovuje a že příběh o ztraceném a znovu nalezeném poníkovi chtějí sdělit i ostatním. Poučené a kultivované vedení dětí se projevilo jak v jejich přirozeném pohybu na jevišti, tak i v jejich schopnostech v průběhu celé hry vnímat a odpovídajícím způsobem reagovat na své partnery

na jevišti. Doporučení poroty směřovala obecně k práci na mluvním projevu hráčů. Inscenaci by dle lektorů prospěla přesnější práce s charaktery koní v úvodní scéně, opodstatnění obličejových masek koňů, které byly užity ve snu jedné z majitelek poníka, a v zaměření se na přesvědčivější ztvárnění přiznání chlapce, který za útěk poníka nese zodpovědnost.

Tato inscenace byla lektorským sborem **doporučena do širšího výběru na postup na celostátní přehlídku dětského divadla Dětská scéna 2015**.

Soubor **PidiLidi** působící při **Památníku Lidice** se pod vedením **Kateřiny Oplatkové Rezkové** představil svou verzí **Polednice**. Tato inscenace až uhrančivě podívané strhla na sebe hned v úvodu pozornost všech diváků. Text K. J. Erbena se stal pouze podnětem k výjevům ze života dětí, k vyjádření pohledu dětí na svět rodičů, jejich zaneprázdněnost a v důsledku i bezradnost při výchově, která pramení právě z nepozornosti a neschopnosti rodičů dětem naslouchat. Děti ale především dostaly možnost vyjádřit se k tomu, co pro ně polednice znamená, co znamená pro dnešní děti strašidlo sloužící k zjednání pořádku a strašidlo vůbec. S možností dětí svobodně se vyjádřit k této otázce se ale neztratil ani řád a ukázněnost dětí, které sloužily přesně zamýšlené koncepci. Inscenace nesla všechny známky poučené a promyšlené práce s dětmi na divadelním tvaru a zároveň nebyla zapomenuta ani otázka estetické stránky věci. Divák se měl na co dívat, měl o čem přemýšlet a zároveň se mohl nechat dovést až k poznání, že jsou věci mezi nebem a zemí, u kterých si nemůže být nikdy jistý, jak to s nimi doopravdy je.

Lektorský sbor se jednomyslně shodl na tom, že tato inscenace má získat **přímý postup na celostátní přehlídku dětského divadla Dětská scéna 2015**.

Vojtěch Maděryč

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

ČESKÝ KRUMLOV, 23.–24. DUBNA 2015

Krajské kolo 44. celostátní přehlídky dětských recitátorů v Jihočeském kraji se uskutečnilo 23. a 24. dubna v Českém Krumlově. Po loňské premiéře v prostorách českokrumlovské Prelatury – Prokysova sálu, zvolil pořadatel (Dům dětí a mládeže Český Krumlov), tentokrát zajímavé prostory citlivě restaurovaného objektu Vlašského dvora, kde měli účastníci přehlídky veškeré zázemí. Nejen prostor pro přednes svých textů, samostatný prostor pro recitační dílnu, ale i další prostory soustředění, včetně zázemí pro lektorský sbor a diskuse s recitátory. Majitelka objektu poskytla všem účastníkům (včetně doprovodu) slevu v gastronomické části objektu.

Po oba dny zahajoval soutěžní část přehlídky ředitel českokrumlovského domu dětí a mládeže. V harmonogramu přehlídky bylo pamatováno nejen na vlastní recitaci, ale i na hlasovou přípravu formou cvičení a her, kde se recitátoři seznámili, uvolnili a vzájemně spolu komunikovali.

Většina účastníků využila možnosti zúčastnit se komentované prohlídky po památkách Českého Krumlova.

Ve čtvrtek 23. dubna se představilo lektorskému sboru (Jiřina Lhotská, Jaroslav Provazník, Jiří Pokorný) celkem 14 recitátorů 1. kategorie a 12 recitátorů 2. kategorie.

Především recitátoři **první kategorie** si připravili zajímavé texty, které velmi dobře interpretovali a tak **Matylda Mandovcová (Daisy Mrázková: Tajné heslo)** a **Karel Hončík (Jaromír Novhavica: Telefonování)**, obdrželi cenu od pořadatelů a další čtyři recitátoři (**Kryštof Brand, Sebastian Ray, Lukáš Slavík, Jáchym Sekyra**), pak **čestná uznání** za své recitační výkony.

Druhá kategorie byla spíše zklamáním. Lektorský sbor doporučil k postupu do Svitav pouze **Julii Novákovou**, která recitovala, na svůj věk, nelehký **Prevertův** text, **Jak namalovat portrét ptáka**. Interpretece se podařilo předat – zprostředkovat posluchačům jednotlivé obrazy ukryté ve verších. Bohužel se jí nepodařilo tyto obrazy spojit v celek.

V této kategorii pak další dva recitátoři **Marek Rolínek (J. Werich: Lakomá Barka)**, **Denisa Havlová (J. Záček: O medvědo-vi, který znal nejlepší odpověď)**, byli oceněni **čestným uznáním**.

Pro tuto, ale i ostatní kategorie, bylo typické, že recitátoři m.j. neuváděli překladatele. U některých textů, které jsou přeloženy několika překladateli, pak není pro posluchače zřejmé, o jaký překlad se jedná (např. Julie Nováková neuvedla překladatele vůbec – ani na přihlášce).

V pátek 24. dubna přijeli do Českého Krumlova recitátoři 3. kategorie (12) a 4. kategorie (10).

Ve **třetí kategorii** výrazněji upoutal posluchače i lektorský sbor (Gabriela Sittová, Jiřina Lhotská, Jiří Pokorný), recitátor **Dominik Jasovský (A. Marshall: Už zase skáču přes kaluže, D. Fischerová: Skladatelův sen)**. Byl doporučen k postupu do Svitav. Upravený úryvek Marshallova textu byl ze strany interpreta dobře

dramaturgicky vystavěn. Recitátor dokázal pečlivě členit dialogy, aniž výrazně hlasově odlišoval jednotlivé postavy. Předlohu D. Fischero-vé Dominik zatím ne zcela interpretačně zvládl.

Čestné uznání v této kategorii obdržela **Jolana Rayová (L. Aškenazy: Pohádka o pohádkáři, J. Kainar: Starý muž)**

Z deseti recitátorů čtvrté kategorie se výrazněji prosadil **Jiří Fencel** a **Karolína Hajná**, kteří byli **doporučeni do Svitav**. **Čestným uznáním** byli oceněni **Mikuláš Baló (J. Suchý: Názor, E. Lear: Sedm mladých ryb)** a **Vojtěch Punčochář (R. Fulghum: Když je nádobí umyté, S. Silverstein – Škeble)**.

Jiří Fencel je zkušený recitátor. Výběr textů (**J. Jonasson: Stoletý stařík, I. Wernisch: Líná kachna**) a jejich zpracování svědčí o soustavné zálibě v uměleckých disciplínách a přípravě v ZUŠ. Především **Stoletý stařík** byl interpretačně zvládnut a zaujal všechny přítomné. Suverénní přednes může v budoucnu vést až k nebezpečí využívání některých „manýr“.

Recitátorka **Karolína Hajná** přednes básně **Uspávanka s Hokusajem (J. Skácel)**, ne zcela zvládla. O to víc přesvědčila posluchače interpretací textu **Richarda Bacha: Jonathan Livingston Racek**, že její doporučení k postupu do Svitav bylo oprávněné. Přesná stavba textu, přirozená interpretace včetně dialogů. Rovněž i u této zkušené recitátorky se místy objevují určité vnějškové stereotypy při přednesu.

Krajské přehlídky v Českém Krumlově se zúčastnilo celkem 48 recitátorek a recitátorů (z toho 18 chlapců). Všichni obdrželi drobné upomínkové předměty od uměleckého kováře. Je jistě zajímavé, že z celkového počtu oceněných recitátorů (15 – ceny a čestné uznání) bylo 5 dívek a 10 chlapců.

Nádherné a vhodné prostory pro umělecký přednes, vstřícnost a profesionalita zaměstnanců DDM, povědomí obyvatel Českého Krumlova, že v jejich městě se setkali nejlepší recitátoři Jihočeského kraje, to vše napomáhá tomu, že většina recitátorů se představila kvalitními texty a dobrými recitačními výkony.

Ríká se do třetice všeho..., v roce 2016 opět v Českém Krumlově.

Jiří Pokorný

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BECHYŇSKÉ JARO, 17.–18. DUBNA 2015

JARNÍ ZAMYŠLENÍ V BECHYNI

Před devíti lety jsem byl v Bechyni poprvé, a to na přehlídce studentských souborů Nahlížení. Tam jsem se ve svých šestnácti letech rozhodl, že se budu věnovat v životě především divadlu, a od té doby má Nahlížení v mém kalendáři jedno z nejpevnějších míst. Teď jsem, jako student DAMU, v Bechyni na dětské postupové přehlídce bilancoval, co mě k tomu vedlo a jaké jsem měl v „dramaťáku“ vedení. Na Nahlížení totiž nejde o postup souborů, ale o nahlédnutí do jejich práce (hlásit se mohou i rozdělané inscenace) a letošního Bechyňského jaru by tento model prospěl také, protože mi připadalo, že někteří vedoucí souborů sem přijeli hlavně vyhrát. Častým tématem dialogu mezi porotou (Magda Ada Johnová, Jan Hnilička a já) a vedoucím souboru byl proces vzniku představení. Bylo potřeba zdůraznit, že práce s dětmi je specifické vedení, které potřebuje jiné atributy práce. A to od prvopočátku vzniku inscenace, kterým je výběr literární předlohy nebo tématu.

Práce na divadelní inscenaci pro děti by neměla být zatěžkána „dedlajny“ a nutným výsledkem pro rodiče (i přestože je inscenace finálním produktem). Primárně jde o proces – o čas, kdy dítě může samo uvažovat o látce a odnést si nové poznatky o sobě a světě okolo, na které si přijde samo (nebo je k tomu ponoukáno) díky vedení souboru. Strach z veřejného vystupování je jednou z nejčastějších fobií a bývá silnější než strach z vlastní smrti (smrt se týká jenom vás, veřejné vystupování zahrnuje i vaše okolí). Věk, kdy dítě ještě strach ze smrti nemá a smrt si neuvědomuje, je ideální pro to, aby si do života odneslo strach z veřejného vystupování jako překonaný (i když už nikdy v životě dělat divadlo nebude; tento strach se pojí s prezen-

tování prací ve škole, zkoušení před celou třídou nebo jen banální koupě jízdenky u řidiče v MHD) a ne jako něco, „co jsem dělal jako malý a už to nikdy dělat nebudu“.

Několik představení mělo společného jmenovatele a diskuse se často odkazovaly k již řečenému. Děti, ve většině případů, odvykládaly memorovaný text a staly se z nich mluvící dětské hlavy. Jeden příklad za všechny – v představení **Středa nám chutná** souboru **Divadélko bez opony Milevsko** je na jevišti přinesen štrůdl. Jenže ten se zapomněl odnést ze scény a chlapec, který měl hrát v následující scéně, jen vykukoval zpoza opony a čekal, až bude odnesen. Čekal na to celý soubor a za oponou vznikl šum, protože se čekalo, až bude odnesen právě tím, kdo ho odnést má. Děti měly naučené úkony, a když pak jeden úkon nebyl proveden správně, zpomalilo to celý soubor. To zapříčinilo častou absenci divadelních situací. Dvakrát se objevila **Lakomá Barka** jako předloha. Bohužel oba soubory (**Kaplická skupina DKV Velečín** a **DDS Zdeňka Čelíkovského Petroviče**) neuchopily specifickou Werichovu poetiku úplně ze správné strany a Werich se z Barky vytratil, až zbyl jen holý příběh. Výběrem **Divčí války** nebylo souboru **Mladí talenti I. Kaplice** zrovna ulehčeno. Děti (ač se jednalo o dramatizaci z internetu (!)) si neporadí s dospěláckými tématy, nad kterými je potřeba mít určitý nadhled, který přijde s věkem. Chtěl bych poděkovat **Vendule Kecové** a dát jí pedagogickou jedničku za to, že do děcek „hustí“ už od mala práci s loutkami (**Pár bot, ZUŠ Jindřichův Hradec**). Třešničkou na dortu bylo inspirativní představení **Malá mořská víla** souboru **LOKVAR** z Prahy. Inspirativní nebylo. Vlastně je škoda, že se k němu nemohla vyjádřit odborná porota.

Cenu za autorský přístup získal soubor **Divoch z Českých Budějovic** pod vedením **Venduly Kecové**. Zcela autorské představení **Hračky na útěku** bylo v Bechyni ojedinělým počinem (některým představením autorský vklad úplně chyběl). **Doporučení** získal soubor **LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce** pod vedením **Vojty Maděryče** za představení **Milion melounů**. Inscenace nás zaujala především svou specifickou poetikou, která konvenuje s předlohou. Silná režijní koncepce se odráží zvláště ve využití netradičního hracího prostoru (diváci sedí uprostřed hracího prostoru a představení se odehrává okolo nich – motiv ostrova), se kterým si dokázali herci velmi dobře poradit. Herecká složka inscenace byla velmi čistá a nenucená. Pomáhal nejen zvukový plán, který podporuje atmosféru a orientaci v ději, ale i decentní výtvarné řešení. Ústředním prvkem jsou melouny (molitanové balony, obarvené a la melouny), které představují nejen konkrétní zeleninu, ale i znak přejedeného břicha. Dalším výrazným scénografickým prvkem jsou světla, která akcentují důležité situace a usnadňují tak divákovi orientaci v příběhu.

Děti především dokázaly svoje party nemechanicky naplnit. Soubor je i nadprůměrně technicky vybaven a velmi dobře pracuje se slovem.

Na závěr bych chtěl poděkovat jednomu člověku a právě jemu, protože celou přehlídku zorganizoval sám s minimem zaměstnanců. Od rána do noci byl na nohou a staral se o všechny účastníky přehlídky. Kolikrát jenom na minutu přiběhl zkontrolovat, jestli někomu něco nechybí a hned zase běžel řešit obědy anebo hlídat děti (včetně svých vlastních). Všechno fungovalo a během akce jsme nezažili jediný karambol. Je jím **Štěpán Ondřich**, ředitel kulturního střediska města Bechyně. Děkuje se za Jaro.

Ladislav Karda

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PLZEŇ, 11. DUBNA 2015

Dne 11. 4. se v Plzni uskutečnilo krajské kolo Přehlídky dětských recitátorů. Již tradičně v Domě dětí a mládeže Radovánek. Každá kategorie (také již tradičně) vystupovala zvlášť a měla svůj lektorský sbor. Laureáti krajského kola získali kromě postupového diplomu knihu, všichni pak čokoládové zajičky, kteří nestihli odhopsat o Velikonocích.

V **první kategorii** vystoupilo celkem 13 recitátorů. Ve výběru textů nepatrně převažovala poezie, nicméně i próza byla hojně zastoupena. Recitátoři sáhli spíše po oblíbených a známých autorech (M. Macourek, D. Mrázková, J. Kahoun, P. Šrut, J. Žáček, M. Kratochvíl), dramaturgické překvapení se nevyskytlo, což je ovšem v rámci nejmladší kategorie vcelku pochopitelné. Část recitátorů vybírala texty sama, někteří uváděli, že volili text ve spolupráci s rodiči či učiteli, a pouze malá část recitátorů si nechala text „přidělit“. Osobní vztah k textu se nejvíce odrazil právě u těch, kteří vybírali sami, a proto se u nich projevila největší radost a osobní zaujetí. Porota ocenila **čestným uznáním osobitý přístup k textu** u **Šimona Halíře** (M. Kratochvíl: *Nevěsty*) a **Martina Černého** (M. Kratochvíl: *Počítání do čtyř*). Vysokou úroveň práce s textem předvedla **Éma Hejzková** (M. Lukešová: *Co když je zahrádka malá a co když vyroste*), která získala rovněž čestné uznání. **Titul laureátů** porota udělila **Filipovi Hajšmanovi** (P. Šrut: *Hrabě Drákula a Nováková z 3. C*) a **Vojtěchu Moulisovi** (D. Mrázková: *Zlatá tráva*) za celkově vyzrálý a technicky velmi dobře zvládnutý výkon spojený s osobní invencí a schopností vtáhnout posluchače. Celkově je možno výkony I. kategorie hodnotit pozitivně, zdá se, že se v Plzeňském kraji rodí další šikovní a nadšení recitátoři.

Pavla Vittingerová

Ve **II. kategorii** krajského kola Přehlídky dětských recitátorů soutěžilo 14 účastníků. Celková úroveň byla vyrovnaná, ale pouze průměrná. Žádný z výkonů na sebe jednoznačně neupozornil. Postoupit by mohlo hned několik jednotlivců. I to přispělo k viditelnému roztrpčení pedagogického doprovodu několika soutěžících, kteří nepostoupili. Porota se rozhodla vyslat **do národního kola Alenu Tetřevovou**, která vhodně zvýraznila poetičnost prozaického textu **Jindřicha Balíka O dešťovém oblékání**. Porota ocenila i bezchybnou výslovnost a zdařile vystavěnou pointu. K postupu byla **doporučena i Marie Vítovcová** s prózou **Marie Novákové Zášupšák**, která decentně v textu odlišila přímou řeč, a přednes po smyslu textu vyzněl věrohodně. Obdobně věrohodně vyznívala i recitace **Gabriely Bělochové** (Rudolf Čechura: *Tučňáci po práci*) či **Barbory Konopíkové** (Lenka Rožnovská: *Jak zažili dobrodružství s dinosaury*), které porota ocenila **čestným uznáním za výrazný výkon**. Letošní ročník potvrdil ústup poezie, jen jedinkrát v této kategorii zazněly verše, a to od Jana Skácela.

Vladimír Gardavský

III. kategorie byla v tomto roce nabitá zajímavými osobnostmi a interpretačními výkony. Potěšil nás dramaturgický výběr většiny účastníků (P. Nikl, D. Fišerová, I. Procházková, J. Werich, L. Carroll), slušné zastoupení poezie (deset z 28 textů) i poměrně rovnocenná účast obou pohlaví (šest chlapců a osm dívek). Lektorský sbor měl nelehkou úlohu při výběru postupujících. Nakonec vsadil na vypravečskou osobitost, zajímavou dramaturgii podloženou vlastní četbou a charisma dvou mladých mužů. **Jakub Písař** dokázal při přednesu závěrečné části **prózy O. Preusslera Čarodějův učeň** dokonale navodit atmosféru příběhu a způsobil mrazení v zádech většiny posluchačů. Při interpretaci **moderní bajky M. Baňkové** potvrdil vypravečské nadání a schopnost charakterizovat v přímé řeči jednotlivé postavy, prokázal také nadhled a smysl pro humor. **Vojtěch Matí** nás zase dokázal pobavit přednesem próz **Miloše Kratochvíla: Puntík-káři a Ivana Krause Medová léta**. S minimem prostředků (téměř v pozici smutného klauna) zaujal svým vypointovaným vyprávěním nejen lektory, i když druhý text postrádal zažití a lehkost textu prvního. Speciální **ceny obdrželi také Aleš Pechman** za nečekaně vyspělé zvládnutí prózy **Jana Wericha Chlap, děd, vnuk, pes a hrob**, na které už si vylámali jazyk zkušenější recitátoři a **Tereza Moulisová** za vyrovnanou, kvalitně zvládnutou **interpretaci obou textů**. Musíme jen doufat, že podobná úroveň vydrží i do dalších let.

František Kaska

IV. kategorie byla oproti městskému kolu zastoupena velkým množstvím zajímavých výkonů i textů. Přehlídka se zúčastnilo 12 recitátorů, z čehož 7 jich postoupilo do druhého kola. Od začátku přehlídky se nejzajímavěji projevovala tři děvčata (žádný chlapec, bohužel, v této kategorii neregistroval) – Magdaléna Hlaváčková, Anika Menclová a Hana Šimůnková. **Do národního kola** porota nakonec vyslala slečnu Hlaváčkovou a slečnu Šimůnkovou. **Magdaléna Hlaváčková** zaujala textem **J. Škvoreckého Rebekka**, který dokázala velmi přirozeně a technicky dokonale předat publiku. Stejně tak druhý text **Josefa Kainara: Blues noční čekárny** – byla schopna pravdivě interpretovat, i přes to, že text vypovídá o mnohem starší generaci. Druhou postupující byla **Hana Šimůnková**, která dokázala velmi zajímavě interpretovat již známý text **Ireny Douskové Hrdý Budžes**. Měla výbornou techniku a diváky dokázala zaujmout. I se **Shakespeareovým sonetem** se zdárně vypořádala. Třetí zmiňovaná dívka – **Anika Menclová** byla nakonec **doporučena jako náhradnice**. Technicky byla sice ze všech děvčat nejdokonalejší, ale text **Tima Burtona: Robotik** – se jí úplně rozsypal a už nebyla schopna ho zdárně dovést do konce.

Všem postupujícím držíme palce v národním kole.

Tereza Dubničková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TARTAS

DOBŘANY, 24.–26. 4. 2015

Dobřanská přehlídka pro Plzeňský a Karlovarský kraj letos nezůstala nic dlužna svému jménu. Byl to veliký, divoký Tartas, za jaký by se nemusely stydět ani ty nejdivočejší divočíny. Představilo se 218 herců s celkem 20 inscenacemi. Úroveň těchto inscenací byla bez přehánění velmi vysoká. Program byl tak „našlapaný“, že nebyl prostor pro pořádné nadechnutí. Diskuze vedoucích souborů s lektory a tvořivé dílny pro dětské účastníky probíhaly ve všeobecném poklusu. A když se zeptáte, jakpak to? Musím odpovědět, že to je zkrátka tak, když se něco dělá pořádně.

V tomto případě je letošní divadelní šilenství (příznačně pořádané v Dobřanech, kde je známý blázeň) výslednicí několika vlivů. Jedním z nich je celkově zdárný a poučený rozvoj oboru dramatické výchovy v Česku. Na úrovni Plzeňského kraje, na jehož půdě se tato konkrétní přehlídka realizuje, pak spolupůsobí pod taktovkou lídra centra Johan, Romana Černíka, dva vlivy divadelně-vzdělávací:

jedním z nich je setkávání souborů na dobře vystavěné platformě krajského festivalu a druhým založení a udržení vysokoškolského studia dramatické výchovy na Pedagogické fakultě v Plzni. Na první krajské přehlídce dětského divadla, kterou centrum Johan pořádalo v roce 2000, byli jako lektoři dílen Romanovi první studenti Ateliéru dramatické výchovy z pedagogické fakulty. Tato spolupráce celých patnáct let pokračovala a výsledkem je letošní skoro trojnásobný počet inscenací v krajském kole, přičemž 7 představení z 20 přivezli bývalí studenti Ateliéru DV a tedy také bývalí lektoři dílniček pro hrající soubory. Inu, dobří holubi se vrací...

A jak to tedy probíhalo...

Páteční zahájení přehlídky se neslo ve znamení cirkusu. **Taneční obor dobránské ZUŠ** zatančil představení **Cirkus po našem**, zúčastněné soubory se zformovaly do veselého kostýmovaného cirkusového průvodu skvěle organizovaného studenty (včetně drobných výstupů či choreografií) a zakončeného u náměstí před kostelem zhlédnutím **Velké cirkusové pohádky Vojty Vrtka**. Město Dobřany tedy mělo možnost zaznamenat, že se koná divoký divadelní Tartas, který není uzavřený, ale na němž jsou domorodí občané vřele vítáni.

Soutěžní inscenace běžely celkem tři dny. Kromě vysoké kvality kvitoval lektorský sbor – Veronika Rodová, Eva Gažáková a Tomáš Doležal – pestrost zpracovávané látky i divadelních prostředků.

Prvním představením byla **Legenda o tanečnicích Býčího dvora** plzeňského souboru **Katmon** (vedoucí **Michal Ston**), která vyprávěla mytický příběh o tanečnicích s býky na Krétě. Pro mladé publikum inscenace odhalila inspiraci dnes populární knižní trilogie a jejího filmového zpracování **Hunger Games** (Hladových her). Představení neslo známky rozpracovanosti, ale kromě působivého příběhu vneslo do přehlídky i další specifický rozměr. Jediným mužským členem souboru byl chlapec s Downovým syndromem, který byl jedinečný v síle gesta a tvořil působivou protiváhu psychologickému a mnohomluvnému herectví dívek. S další inscenací přehlídky jsme setvali v přitažlivém světě legend, tentokrát však z podstatně studenější Sibíře. Sušický soubor **Dramatický TIK-ŤAK** vedený **Milenou Vrhelovou** zahrál krátkou moralitku podle nanajské pohádky **O pyšné dívce jménem Ajoga**, která byla potrestána za to, že se chová jako pyšná husa, proměnou v husu opravdovou. Posledním představením prvního bloku pak byly **Variace na Karkulku Horažďovického souboru Rebelové** (vedoucí **Petra Tůmová**), které si pohrávaly se známým příběhem, který sice není legendou, ale zato je poměrně legendární. Jeho prameny je možné stopovat v lidové ústní slovesnosti nejednoho evropského národa. Práce se známou pohádkou odklání pozornost publika od toho, O ČEM představení je, k tomu, JAK je příběh vyprávěn. Soubor své variace opřel o Camiho, Perraulta i o vlastní tvorbu a soustředil se především na hereckou práci a vtipné rozehrávání známých situací (což místy sklouzlo k jisté lacinosti vyvážené ovšem zřejmou radostí souboru ze hry).

Druhý páteční blok představení odstartoval soubor **Mrož v krabici** vedený **Michalem Stonem** svěží a vtipnou generační výpovědí o životě teenagerů s názvem **Čau, jsem...**, která byla **oceněna nominací na celostátní přehlídku**. Scénografické řešení inscenace by mohlo v divákovi, který ještě nezná práci tohoto souboru (a tohoto vedoucího), vzbudit podezření, že ho čeká „klasická židličkárna“ a možná i tak trochu nuda. Řada židlí stojících na scéně pěkně vyrovnaně jedna vedle druhé opravdu a priori velké očekávání nenastartuje. Jak by se však takový divák spletl a jak by se ochudil, kdyby se nehrdinský vytratil ze sálu ještě před začátkem představení! Na strohé scéně o to více vynikla schopnost protagonistů rozehrávat postavy nejen svých vrstevníků ale i dospělých. Inscenace se nese na vlně střetů mezi mladými nepochopenými hrdiny, jejich rodiči, učiteli či spolužáky. Je tu místo pro přátelství a první lásky a to včetně těch nenaplněných. Humorné črty ze života adolescentova získají novou dimenzi, když se odhalí vážné existenční problémy rodičů. Další rovinu přináší odkaz na Romea a Julii, což banalitě každodenních situací dodává nové významy, nesené zejména Shakespeareovým uměním blankversu.

Další, tentokrát loutkářské představení – **Turek jede pro nevěstu** – pozvalo vše obecenstvo do plněného. Skupina dívek složená z členů souborů **Duhový šoumení z pralesa** a **Zatím Dobroš!** a vedená **Andreou Pavlíčkovou** si zvolila lidový námět o cizinci, Turkovi, který se zamiluje do chodské dívky. Hlavním prostředkem

vyprávění jsou dívkami výborně animovaná dřevěná polena s jednoduchými znaky: žluté vlasy pro nevěstu, turbany pro Turky. Díky funkčnosti a dotaženosti jednoduchých prostředků, loutkovodičským dovednostem dívek a celkově zdařilému zpracování příběhu, získal „Turek“ když už ne nevěstu, tedy alespoň doporučení k postupu na Dětskou scénu.

Páteční divadelní nadílku zakončili klatovští **Korálci** vedení **Markétou Lukášovou** a **Vladimírem Kábrtem** ambiciózní inscenací **Momo a ukradený čas**. Příběh o děvčátku jménem Momo, které přemohlo zloděje času a zachránilo lidstvo před odosobněním a věčným shonem, čerpá z románové předlohy Michaela Ende, autora Nekonečného příběhu. Tato předloha je poetická, napínavá, filozofující a relativně komplikovaná. Korálci se pokusili její pestrost převést na jeviště pomocí celé škály scénických prostředků (scénografie, hudba, světelný plán, projekce...) a také ukázněnou hereckou akcí, spojenou s místy až taneční choreografií scénického pohybu. Přes to všechno (a, nebo možná i proto) se z inscenace část kouzla předlohy a mnohověstevnatosti života vytratily a zůstala jistá schematičnost, jejímž následkem bylo i výsledné vyznění poněkud moralistické.

Sobotní divadelní maraton zahájilo představení **Zápisník Norberta Borovičky** ostrovského souboru **HOP-HOP** rovněž doporučené k dalšímu postupu. Chlapecký soubor pod vedením **Ireny Konývkové** jevištně zpracoval tři epizody ze stejnojmenné knihy Marie Kšajtové. Prázdná scéna, hudba, herecká akce a bravurně aranžované fyzické výkony chlapců. Tak se seznamujeme se životem a trablemi neohrabaného páťáka Norberta Borovičky. Zlom přichází, když se na scéně objeví učitel tělocviku, který začne uplatňovat svou moc. Jsme svědky řady komických situací, postavených na slovním a situačním humoru i herecky přesvědčivě vystavěných „tělocvičných“ výkonech protagonistů, které mají ukázat neobratnost a upachtěnost kluků, kteří v postavě tělocvikáře (hraného o pár let starším žákem) našli společného nepřítele. Krácením předlohy a možná také zaujetím humornou stránkou jevištního ztvárnění tohoto příběhu však došlo k tomu, že situace, které mohou být zdrojem dramatického napětí (slovní urážky od spolužáků, útěk z domova atp.), zůstávají neškodným náznakem, který není dále dotažen, přestože to jeho akcentace naznačuje.

Minipředstavení **Rybičky** o povídacích rybičkách (holčičkách) přivezl soubor **Rybičky**, vedený **Danou Žákovou**, z Domažlic. U laskavého zastavení nad často pranýřovanou vlastností byl diskutován zejména způsob jevištního definování prostoru (akvárium nebo bazén?) a postav (rybičky nebo holčičky?). Po Rybičkách zahráli horskovskotýnští **Duhoví šoumeni z pralesa** pod zastřešujícím názvem **Gothamští** tři kocourkovské příběhy z knihy anglických pohádek Pavla Šruta Kočičí král. Drobné anekdoty ztvárnil soubor s lehkostí a s využitím minima prostředků, výsledný tvar ale ještě potřebuje nějaký čas na dopracování. Zatímco první příběh je nejdotaznější, s příběhem druhým a třetím se čitelnost pointy rozostřuje.

Jako předkrm před sobotním obědem nám naservíroval ašský soubor **Midilidky Zeleninovou pohádku Jana Skalického**, současné veršované drama působící dojmem agitky z padesátých let. Samotná horší kvalita výchozího textu (spojená s prvoplánovostí veršů) nebyla dobrým odrazovým můstkem pro tvorbu inscenace. Soubor však hrál s elánem (typickým i pro ostatní inscenace vedoucí **Pavly Hoškové**) a nespornými hereckými zkušenostmi, takže si publikum rozhodně získal.

Zatímco z Aše připutoval pro tartasící divočíny zdravý předkrm, plzeňský soubor **Slušníci a Drsníci** jim hned brzy odpoledne uštědřil lekci slušného chování. Při tak atraktivním ztvárnění etikety, jakým inscenace **Etiketa aneb Mysli, holce přece nemůžeš říkat vole** bezesporu je, koulely divočíny divoce očima a revidovaly svůj pohled na vhodnost vlastního chování. Vedoucí souboru a zasloužilý pedagog **František Kaska** mohl být s dopadem díla spokojen.

S dalším kusem se vrátil již zhlédnutý motiv české nevěsty pro Turka v novém hávu. **Princezna pro Turka** kdyňského souboru **Ně-kdy** však už nebyla skromná chodská Kačenka, ale plzeňská „držkatá Máňa“. Příběhem procházíme společně s tureckým vyslancem, který má přivést princeznu sultánovi, ale nakonec mu místo toho zůstane na krku Máňa. Příběh končí trochu nejednoznačně, zřejmě někde v jižních Čechách. Turek je smířený se svou nevyžádanou manželkou,

životem v Čechách, pivem a vepřovým masem. Po klasičtější látce s klasičtějším zpracováním přišla na řadu bláznivá rapová groteska **Tučňáci koláč nesvedou ašských Piškvorek** (opět za uměleckého vedení **Pavly Hoškové**). Předlohou jí byl současný dramatický text nejen pro děti Ulricha Huba. Představení oslovilo publikum svou energií, novostí a humorností příběhu a výborným hereckým ztvárněním podivných postavíček (tučňáci, krtek, slepice, vysavač).

Nejmladším souborem, který v Dobřanech vystoupil, byl plzeňský soubor **Křížaly** s inscenací **Nebuť labuť, když jsi husa**. Zkušená vedoucí **Ivana Řihová** zvolila pro práci s malými dětmi adekvátní předlohu od Petra Horáčka a společně s dětmi z ní vytvořila drobný, přesný tvar, ve kterém se děti mohly cítit dobře a bezpečně. Jednoduché funkční kostýmy, kolektivní hra a disciplína husího hejna...

Večerní blok představení odstartovalo jevištní ztvárnění fejetonů Karla Čapka s názvem **Jak se dělá divadlo** plzeňského souboru **Zatímbezejména**, vedeného opět **Františkem Kaskou**. Vznikl soudržný tvar, který by se dal označit za komedii o divadelní tvorbě. Jednotlivé scény čerpají svůj vtip z původního Čapkova textu a provázejí diváka celým procesem tvorby divadelního díla: od psaní prvních situací až po premiéru a ohlasy na jeho uvedení. S jemným humorem a lehkou nadsázkou se před námi postupně objevují různé divadelní profese, od autora přes režiséra a herce až po jevištního technika a osvětlovače. Dějem nás provází dva vypravěči, dívka a chlapec, jejichž stylizace odkazuje k Olze Scheinpflugové a Karlu Čapkoví. Dlouhodobě budovaný herecký styl a poetika souboru (zejména kultivovaná mluva a přesný pohyb) se uročí ve výkonech jednotlivých postav a je podtržena volbou scénických prostředků (kostýmů, obuvi, účesů či vzhledu scény). Duch první republiky se v Dobřanech doslova zhmotnil. Inscenace byla diváky přijata s velkým nadšením a lektory nominována na přímý postup na národní přehlídku.

Poslední sobotní inscenací, kterou si divočíny dopřály, byly **Zakázané holky** klatovského **Týnom-Tánom** vedeného opět **Markétou Lukášovou** a **Vladimírem Kábrtem**. Tento velkoryse komponovaný tvar je postaven na pečlivé volbě a zároveň střídmosti prostředků (přesně střihaná hudba, světlo či bílá netkaná látka, která se nejprve stává obrazem nevinné dětské hry a posléze se mění v obraz nemoci a bezmoci) zaujal obecenstvo hned od prvních okamžiků. Téma tragického osudu židovské dívky Diny Goldmannové, která končí v transportu, je odkrýváno postupně, což jemně vede pozornost a zesiluje divácký zážitek. Úvodní obraz svíček pohybujících se v pološeru a volání dívčích jmen navozuje tajuplnou atmosféru letní noci, i když již zde zaznívají zlověstné tóny, nesené zejména hudbou. Načež se začne odvíjet příběh Diny a Jany, jejichž hluboké přátelství rozdělí historické události. K přesvědčivosti vyprávění přispívají výkony některých herců, v ostrém kontrastu jsou však bohužel některé nevěrohodné situace, kdy hereckou akci nahrazují slova. Přes určité výhrady patřilo představení k vrcholným zážitkům přehlídky a bylo doporučeno k postupu.

Po závažném tématu, které na přítomné divočíny silně zapůsobilo, se tyto odreagovaly v divokém, veselém Tartasu, který byl v programu označen suše jako společenský večer. Poslední den přehlídky byly všechny divočíny už vládné a mírné jako beránci. Čekal je už jen poslední blok představení, z nichž první byla **Červená Karkulka** Loutkového kroužku při ZŠ Dlouhá Ves. Tento soubor s vedoucí **Jitkou Soukupovou** jezdí na Tartas tradičně s rodinným loutkovým divadélkem. Tentokrát si vybral k předvedení známý příběh podle bratří Grimmů, zkombinovaný s dnes velmi populární operkou od Svěráka a Uhlíře. Loutkový kroužek už udělal krok od popisnosti, opustil bezpečnou zónu za paravánem a dětští herci hrají suverénně vedle loutek či společně s nimi. Nechtěnou horkou chvíli však kombinace předloh a protagonistů připravila divákům, když motiv lásky mezi mysliveckým mládencem a Karkulkou, jak ji má ve své operce Svěrák, hrála malá dívenka a, sice loutkový, ale stejně zjevně dospělý myslivec. V tomto směru nevyznělo tak, jak bylo zamýšleno, ani pozření babičky vlkem, vyřešené tím, že spolu zalezou do postele pod deku.

Po Karkulce následovaly **Tři pohádky o zlatohlavém cvrčkoví**, které přivezla z **Rokycan** vedoucí **Pavla Vítengerová** se svými třemi soubory: **Středník, Čtvrtci a Napříč**. Oporou jim byla kniha

Carla Sandburga Pohádky z bramborových řádků. Tři příběhy, každý hraný jinou skupinou, byly propojené postavou kouzelného Zlatohlavého cvrčka, který nosí svým majitelům problematické štěstí. Kostýmy ve stylu „co dům dal“ místy přerostly v zajímavou stylizaci (například zelené ladění prvního cvrčka), navozující poetiku předlohy, jejíž divadelní možnosti však nebyly více využity. Dojem nedůsledné práce s divadelními prostředky podtrhla také velikost scény, zvětšená o čas, kdy postavy přicházely a zacházely do zákulisí.

Los Niños Locos se svojí novou vedoucí **Terezou Pecharovou** ztvárnili oblíbený japonský příběh **Soudce Ooka a kapsáři**, ve kterém si užili výtvarnou stránku inscenování cizokrajného Japonska i drobné handrkování mezi občany města Eda. Tereza Pecharová letos patřila k těm několika, ne však málo, statečným vedoucím, kteří na přehlídku dorazili se dvěma představeními. Druhým souborem, který s ní do Dobřan přijel, byl **Dobřej matroš z Plané**. Ten na přehlídce patřil ke starším souborům a zakončil maraton soutěžních prezentací s velkou vervou kusem **Tajný deník Adriana Molea**. Humorné představení bylo proloženo hudbou a zpěvem, nechyběla např. námi učiteli oblíbená píseň od Pink Floyd: Hey! Teacher! Leave them kids alone! Herci, kteří se příštím rokem rozprchnou všemi směry do nových škol, hráli se vši energií a publikum jim to vrátilo ve velkém aplausu.

Závěrem Tartasu proběhla také již tradiční přátelská prezentace dílniček, kterou si studenti a účastníci tentokrát užili jen spolu, neboť časová tíseň zapříčinila, že poslední diskuze k představením probíhala ve stejném čase.

Jak je myslím z článku patrné, dobřanský Tartas nabral obrátky a během tří hektických dnů představil velké množství zajímavých děl, která se letos na poli dětského (a dospívajícího) divadla urodila. Atmosféra byla již tradičně výborná a podpůrná, na čemž mají obrovskou zásluhu studenti Ateliéru DV, v jejichž dílničkách se účastníci setkávají napříč soubory. Zároveň již ale byla překročena mez, za kterou počet účastníků přináší příliš mnoho problémů. Dílničky tak byly letos hodně přetížené, vznikal chaos při přesunu dětí do a z dílniček – pro 10 studentů už bylo složité uhlídat, kdo má na dílně být a kdo ne, protože zkouší na představení – kdy tedy za koho odpovídají, na koho čekat a koho hledat. Zároveň už lektorský sbor neměl čas na rokování před diskuzemi s vedoucími souborů a i tyto diskuze by často potřebovaly větší prostor. Centrum Johan nyní čeká nový úkol, jak s úspěšně prosperující přehlídkou naložit dále.

Inscenace nominované na celostátní přehlídku Dětská scéna:

Jak se dělá divadlo, plzeňský soubor Zatímbezejména vedený Františkem Kaskou (Gymnázium Františka Křižíka)

Čau, jsem..., plzeňský soubor Mrož v krabici vedený Michalem Stonem (Soukromá ZUŠ Trnka)

Inscenace doporučené k postupu:

Zakázané holky, klatovský soubor Týnom Tánom vedený Markétou Lukášovou a Vladimírem Kábrtem (ZUŠ J. Kličky Klatovy)

Zápisník Norberta Borovičky, ostrovský soubor HOP-HOP vedený Irenou Konývkovou (ZUŠ Ostrov)

Turek jede pro nevěstu, skupina dívek složená z členek souborů Duhoví šoumeni z pralesa a Zatímdobroš! vedená Andreou Pavličkovou (ZUŠ Horšovský Týn)

Eva Gažáková

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

KARLOVY VARY, 23.–24. DUBNA 2015

Stejně jako v minulém roce pořádala krajské kolo v dětské recitaci ZUŠ Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Garantem a tajemnicí soutěže byla opět Jiřina Rottová učitelka literárně dramatického oboru této školy, která s žáky tohoto oboru dokázala vytvořit pro recitátory z celého kraje příjemnou, přátelskou a pracovní atmosféru. Žáci tohoto oboru se svědomitě starali celkem o 46 recitátorů z 21 základních škol, základních uměleckých škol a víceletých gymnázií Karlovarského kraje.

Proti minulému roku se částečně změnila organizace soutěže. Ve většině krajů jsou krajské přehlídky pořádány o volném dni v sobotu, ale v Karlových Varech se letos rozhodli pořádat přehlídku ve čtvrtek (1. a 2. kategorie) a v pátek (3. a 4. kategorie). Byl jsem tímto rozhodnutím trochu překvapen. Jaké to bude s doprovody žáků z jednotlivých škol? Bylo to, myslím, dobré rozhodnutí. Recitátory většinou doprovázeli učitelé, kteří děti na přednes připravovali, ale i rodiče a prarodiče. Výhodné to bylo pro organizátory (využití prostor školy) a také pro porotu (více času a klidu pro práci), pro soutěžící (více možností pro odpočinek).

23. dubna 1. a 2. kategorie – odborná porota pro tyto dvě kategorie pracovala ve složení Jiří Oudes (předseda), Magdaléna Hnilíčková, Tomáš Havlínek.

V první kategorii jsme vyslechli 11 recitátorů, 8 žáků ze ZŠ, 3 žáky ZUŠ. Shodli jsme se, že úroveň přednesu této kategorie byla dobrá, a proto jsme se rozhodli mimo dvě hlavní ceny udělit ještě 3 čestná uznání. U dvou textů jsme se zamýšleli nad vhodností výběru pro tento věkový stupeň.

Cenu bez postupu získaly dvě recitátorky. **Anna Ivanová** překvapila textem **V. Solouchina Holčička na houpačce**, který byl interpretován procítěně a s porozuměním. **Nina Marie Ivančáková** si vybrala prozaický text **A. Lindgrenové Pipi rozptýlí tetu Lauru**, který byl vhodně upraven pro přednes a recitátorka jej přednášela soustředěně a s osobním zaujetím a nasazením. Ocenili jsme také její hlasovou vybavenost.

Ve druhé kategorii soutěžilo také 11 recitátorů, 6 žáků ze ZŠ a 5 žáků ze ZUŠ. Byli jsme překvapeni celkovou dobrou úrovní vybraných textů k přednesu jednotlivců, ale překvapila nás nervozita některých vystupujících pramenící ze zodpovědnosti za dobrý výkon, což se projevilo ve zrychleném tempu řeči a často narušovalo tempo-rytmus a plynulost projevu přednášeného textu i u technicky dobře vybavených přednášejících. Celková úroveň přednesu ve 2. kategorii byla velmi dobrá a tak se porota rozhodla o udělení 3 čestných uznání a navrhli jsme **ocenit Annu Elizabeth Burešovou** s textem **O. Hejné Okřídlený sněhulák** cenou bez postupu.

Cenu s postupem získali dva recitátoři. **Antonín Valenta**, si vybral text **D. Fischerové Hadí princ**. Zaujal posluchače od prvního vysloveného slova svým přirozeným projevem a snahou o kontakt. Dokázal, že pochopil jemný humor textu a podařilo se mu vypointovat jednotlivé části tak, abychom pochopili, o čem tento text vypráví. Upozornili jsme jej, aby se zamyslel nad zvoleným tempem přednesu a nad zbytečným zdůrazňováním některých slov.

Jan Rambousek přednesl text **Aleny Vostřé Kouzelná chobotnice Krejzy**. Překvapil nás velmi aktivním přístupem k textu, který byl vhodně vybrán pro recitátora a také upraven krácením. Oslovil nás svou bezprostředností a tím, jak si dokázal pohrát se slovy a s dialogy. Upozornili jsme jej, aby přemýšlel o délce některých významových pauz mezi dialogy a nad závěrem, který by měl být výraznější.

24. dubna, 3. a 4. kategorie – porota pracovala ve složení Jiří Oudes (předseda), Magdaléna Hnilíčková, Dagmar Hubičková.

Ve třetí kategorii přednášelo deset interpretů, šest děvčat a čtyři chlapci. V rozborovém semináři jsme mluvili především o temporytmu a dynamice, které byly v této kategorii trochu slabší, především pak rychlé tempo, v jehož důsledku měli někteří recitátoři problémy s dikcí. Oceňovali jsme ale velké množství dramaturgicky zajímavých textů, především pak nezvykle hojné zastoupení poezie. Udělili jsme jedno čestné uznání a Karolíně Joo i cenu bez postupu.

Cenu s postupem získali dva recitátoři. **Yvona Stolařová** s texty **V. Holana Bajája a Dcerunka a tatínek J. Thurbera**. V Holanově textu jsme ocenili práci s veršem a dynamikou a vcítění se do textu. Recitátorka má také velmi dobrou kulturu řeči. V druhém textu jsme ocenili schopnost vybudovat napětí a pointování situací.

Tadeáš Novák přednášel texty **Šplouchy, šplouch R. Goscinného a Ve školce E. Papouškové**. Ve výkonu recitátora se projevila jeho osobitost, má smysl pro jemnou práci s humorem, jeho projev je civilní a kontaktní. V obou textech výborně pracuje s temporytmem a charakterizací postav. Upozornili jsme ale na podobnou dramaturgii obou textů.

Ve čtvrté kategorii jsme slyšeli třináct recitátorů, z toho čtyři chlapce a devět děvčat. V souvislosti s touto kategorií vznikla velká diskuse o tom, kam až může interpret zajít v expresivnosti a stylizaci svého projevu a kde jsou hranice mezi přednesem a divadelním monologem. Výsledku jsme se nedobrali, to ani nebylo naším cílem, přišlo nám ale žádoucí diskusi s recitátory, vzhledem k výkonům, kterých jsme byli svědky, otevřít. Rozhodli jsme se udělit tři čestná uznání a dvě ceny bez postupu, a to Nicol Aneliese Szewieczkové a Zuzaně Springlové.

Cenu s postupem získali dva recitátoři. **Johanka Sadílková** s textem **Děvčátko se sirkami H. Ch. Andersena** a básní **Zůstaň M. Procházkové**. Ocenili jsme schopnost recitátorky gradovat mikrosituace, dokázala procítěně sdělit oba texty, potěšila nás i vysoká úroveň kultury mluvy a práce s temporytmem. Ocenili jsme i dramaturgický výběr textů, kdy jsme mohli porovnat Johančin přístup k poezii i próze.

Matěj Velička přednášel text **J. Thurbera Variace na známé téma a Roch, toxický hoch Tima Burtona**. Ocenili jsme Matějův temperament a zaujetí v přístupu k oběma textům. U Thurberových variací jsme vyzdvihli to, jak dokázal podobné texty vyjádřit různými prostředky a jeho stylizace přitom zůstala pravdivá. Ve druhém textu T. Burtona rekvizitou funkčně nahradil grafické prostředky předlohy.

Obecně jsme se shodli na tom, že recitátoři byli letos velmi dobře vybaveni a jak už tu bývá zvykem, přehlídka se nesla v příjemném a inspirativním duchu. Její rozdělení na dva dny se určitě vyplatilo a věříme, že byla příjemným setkáním nejen pro nás v porotě, ale i pro interprety a posluchače v sále.

Jiří Oudes a Magdaléna Hnilíčková

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LOUNY, 28. A 29. BŘEZNA 2015

Recitátoři Ústeckého kraje se i letos sjeli v lounské Městské knihovně, která přehlídce poskytla po celé dva dny – 28. a 29. března – veškeré prostory svého příjemného sídla v centru města. Pracovnice knihovny Věra Pokorná se o organizaci přehlídky opět dobře postarala, a tak vše proběhlo ke spokojenosti všech zúčastněných.

Na lounské přehlídce měla nejmladší, **první kategorie** velmi dobrou úroveň. I když tito recitátoři ještě nepostupují do celostátního kola, slyšeli jsme tu pět pěkných vystoupení (což byla celá třetina přednášečů) a z toho dvě velmi výrazná: **Leontýna Libová ze ZŠ Muchova z Chlumce** si dokázala vychutnat básničku – anekdotu **Neposlusné klokáně od Zuzany Pospíšilové a Terezie Vobrubové ze ZUŠ Děčín** nás vtáhla do **Macourkova** příběhu **Ještěrka** a pohrála si zdařile na své úrovni s tímto absurdním příběhem. Další **čestná uznání** si odnesli **Samuel Veselý z 3. ZŠ Litvínov** (s **Fryntovým** jednoduchým **Ježkem** si poradil úctyhodně). Čestná uznání dostaly i **Tereza Štruncová ze žatecké ZUŠ (Žáčkova Zabijačka v Kotěhůlkách)** není sice žádné veledílo, ale Tereza ji podala s vlastním názorem a sympaticky střídme) a **Magdalena Pallasová ze ZŠ B. Němcové z Litoměřic** (i ona sáhla po básničce **Jiřího Žáčka: Kolik tet má Agáta**, ale i jí se podařilo ji zarecitovat živě a udržet její tvar).

V druhé kategorii vystoupilo šestnáct recitátorů. Také v této kategorii patřili k nejvýraznějším přednášečům ze **žatecké ZUŠ** od Radky Huňatové – oba doporučili lektorský sbor k **postupu na celostátní Dětskou scénu do Svitav: Natálie Minaříková** přednesla soustředěně, kultivovaně a s pochopením pro situační vtip básničku **Slečna Pšt Briana Pattena** a **Marek Vyskočil** zvládnul pomocí dialogu vygradovat situaci v básničce **Dimitara Stefanova Lékařův syn** (ze známého souboru světové poezie pro děti **Ostrov**, kde rostou housle) a dovést ji až k půvabné pointě. **Marika Trajerová z děčínské ZŠ Na Stráni** si vybrala zajímavý text **Olgy Hejné – prózu Jo, jo, tak to bylo**, ale zatím ho ještě neměla úplně dopracovaný, a **Petr Kopecký ze ZŠ Na Podlesí z Kadaně** přirozeně a kultivovaně převyprávěl prózu **Jiřího Šedého Křemenáč osikový**, jen se místy nechal strhnout k zbytečnému sekání textu podle čárek. (Což je mimochodem velmi častý jev – zdaleka ne jen v této kategorii a zdaleka ne jen na lounské přehlídce.)

Když jsme s recitátory **třetí kategorie** rekapitulovali jejich vystoupení, hovořili jsme s nimi nejčastěji o tom, že by měli důvěřovat příběhu a spolehnout se na jeho tah (a uvědomit si, jakou pozici má vyprávěč k příběhu), nechytat se jednotlivostí, ale uvědomit si, kde je jádro každého textu, a také – že deformace hlasu není nejvhodnější a nejvкусnější prostředek charakterizace postavy. Ze 14 recitátorů lektorský sbor ocenil **čestnými uznáními** dva: **Kryštof Kanive z děčínské ZUŠ** zaujal přednesem úryvku z knihy **Ivy Procházkové Kryštofe, neblbni a slez dolů** (v povídce **Mravenec Jiřího Suchého** se ale trochu ztratil – až na závěrečnou pointu, která mu vcelku pěkně vyšla) a **Matěj Krob ze ZUŠ Evy Randové z Ústí nad Labem** se šikovně zhostil **Wernischovy** absurdní prózy **Dobrá rada**, ale jeho druhý text byl naprostý omyl, s nímž si prostě nemohl poradit (primitivní deklamovanku **Óda na Střekov** inzeroval jako text „neznámého autora z přelomu 18. a 19. století“, což je mimochodem velmi nepravděpodobné, a jen stěží s touto povrchně patetickou rýmovávkou mohl cokoliv podniknout). **Do celostátní přehlídky ve Svitavách** doporučil lektorský sbor **Petra Slámu ze soukromé školy Open Gate z Babic** především díky přednesu **Vyskočilovy** povídky **Proč se lidé bojí zajíců čili Kudýš**, která je sice ještě lehce nad přednášečovy možnosti, ale na své úrovni se s ní vypořádal dobře. Druhým postupujícím je **Michal Hodek z mostecké ZŠ Rozmarýnova**, který

měl vcelku dobře připravené oba texty – jak **Prévertova Nespokojeného dromedára** (byť se tu zbytečně uchýlil k hlasové deformaci), tak básničku **Shela Silversteina Bordelář**.

Nejpočetněji byla v Lounech zastoupena **čtvrtá kategorie** – vystoupilo v ní 17 přednašečů. Tři z nich ocenil lektorský sbor **čestnými uznáními**: **Tomáše Harta z lovosického Gymnázia** (hlavně díky soustředěné vyprávěnému **Výňatku z Adamova deníku Marka Twaina**), **Antonína Duraňu z děčínského Gymnázia** (**Charmsova Příhoda na ulici** mu evidentně sedne, dokáže si s ní pohrát, ale **Holubovu Stručnou úvahu o zabíjení kaprů** zatím ještě neměl dostatečně připravenou) a **Nikolu Tomkovou ze ZUŠ Litvínov** (prózu **Daniely Fischerové Rozcestník** vyprávěla střídme a s jasnou, konkrétní představou).

Do celostátní přehlídky ve Svitavách poslal lektorský sbor dalšího žáka litvínovské ZUŠ **Dušana Sárička** a **Josefa Šišulu z Varnsdorfu**.

Niklovu nonsensovou Mlžnou pohádku si Dušan Sárička užíval od začátku do konce. Vychutnával každé slovo, aniž přednes působil samoučelně. Neologismy dokázal naplňovat významy, vtáhl nás do atmosféry básně a vyprávěl nám ji jako tajuplný příběh. Sympatické je, že byl přesný ve výslovnosti (což je pro práci na takovémto textu samozřejmě důležité), aniž upadal na nepatřičné hyperkorektnosti. Druhý text, **Vodňanského minipovídka Květy iniciativy**, však v Lounech neměl příliš zvládnutý. Pokoušel se ho vyprávět s přehnaně akcentovanou, chtěnou ironií, ale necítil se v ní příliš dobře.

Josef Šišulák je jak výborný vypravěč, jak prokázal v prvním, prozaickém textu, tak nápaditý a šikovný přednašeč nonsensových, ale v tomto případě poetických, až lyrických textů Petra Nikla. V **Suchého** grotesce **Jen tři slabiky** o nezřízené touze uplatnit se na divadelních prknech umí pracovat s detaily, počkat si na doznění gagu, využívat přitom pauz, aniž upadá do exhibice, a prokazuje dovednost variovat a gradovat. **Minipásmo**, které si sestavil ze čtyř **Niklových básniček ze Záhádek**, má Josef Šišulák také dobře připravené. V každém z čísel se cítí dobře, staví na obrazech, které suverénně předává posluchačům a pracuje s jejich barvitostí. U třetí básničky („Kdyby byl králem zvířat...“) se mu ale zatím jednotlivé obrazy nezřetězily do souvislého proudu a působily jako jednotlivé „fotografie“ – rozkouskovaně. Naproti tomu závěrečná básnička vytvořila celistvý obraz – působivou metaforu.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Eva Venclíková, Jana Hrbková (z Městské knihovny Louny) a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LIBEREC, 18. DUBNA 2015

Krajská přehlídka dětských recitátorů ucházejících se o postup na svitavskou Dětskou scénu 2015 se uskutečnila v sobotu 18. dubna 2015 v již vyzkoušeném (a pro recitátory příhodném) libereckém Experimentálním studiu. Pořadatelem krajského kola byl liberecký Dům dětí a mládeže Větrník za podpory Krajského úřadu Libereckého kraje a firmy Nika Chrastava, s. r. o.

Přehlídka byla zastoupena postupujícími recitátory ze všech okresů kraje (Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily). Probíhala za diváckého zájmu nejen samotných recitátorů a jejich dospělých průvodců (učitelů, rodinných příslušníků, přátel a zájemců o dětský přednes), ale samozřejmě a především lektorského sboru, který pracoval ve složení Václava Křesadlová, Jarek Hylebrant a Eliška Vobrubová. Dopoledne patřilo od 9,30 recitátorům I. a II. kategorie, v odpoledním programu od 12,30 vystoupili recitátoři III. a IV. kate-

gorie. Dopolední i odpolední blok byl uzavřen krátkým programem pro děti (konal se v době závěrečné porady porot) a hodnotící seminář pro recitátory a jejich doprovody vedený členy lektorského sboru. Seminář probíhal v přátelské atmosféře a otevřené diskusi, v níž porota (lektorský sbor) s recitátory jejich vystoupení rozebrala, upozornila děti na rezervy a na to, co a jak lze zlepšit.

V **první kategorii**, jejíž účastníci dle propozic na národní přehlídku nepostupují, recitovalo dvanáct dětí. Cenu si zasloužila **Tereza Farkašová z Jablonce nad Nisou** za živý přednes básně **Daniely Fischerové Lžička k dortu**, **Kristýna Kubínová ze Smržovky** (okres Jablonec nad Nisou) za citlivý přednes básně **Mileny Lukešové Kámen v botě** a **Vojtěch Matějčička z Liberce** za osobitý a s neskryvaným názorem přednesený úryvek z prózy **Martiny Drijverové Sisa Kyselá**. **Čestné uznání** obdržel **Michal Sněhula ze Semil** za s vnitřním zaujetím přednesenou báseň **Jiřího Žáčka Jak šlo vejce na vandr**.

I **druhá kategorie** byla plně reprezentována všemi z okresních kol postupivšími recitátory. Postupem na národní přehlídku byl oceněn přednes básně **Emanuela Frynty Samí známí** v podání **Haštala Orta z České Lípy** – jednalo se o vcelku kultivovaný přednes, kterému by však pro sdělení autorovy poetiky a lepší vyznění pointy prospěl nadhled, humor a výraznější osobní postoj, aby přednes nepůsobil poněkud akademicky. **Matylda Homolová z Liberce** zaujala už v loňském roce a letos opět potvrdila, že je to vybavená a kontaktní recitátorka, jejíž přednes je výrazný a svébytný. Poměrně náročnou báseň **Radka Malého Co šuměla mušle** přednesla na krajské přehlídce s porozuměním přiměřeným svému věku, vnitřním zaujetím, adresně a osobitě (na národní přehlídce v loňském roce představila přednesem textu „Agáta s vlkodlakem“ od Egona Bondyho). **Čestná uznání** za svá vystoupení obdrželi: **Barbora Sokolová z Turnova** za citlivý přednes textu **Františka Hrubína Zima**, **Adam Zoubek ze Semil**, který je zároveň určen jako náhradník, a to za soustředěný a s humorem, nadhledem a jasným postojem přednesenou **Šrutovu báseň Hrabě Drákula a Nováková z 3. C**, **Matěj Kuntoš z České Lípy** za osobitou energii (zatím silnější než vybavenost) vloženou do přednesu **Zimní písničky pro děti** a **Písničky sklenáře** od **J. Préverta** a **Kateřina Knížková z Jablonce nad Nisou** za výrazný přednes básně **Jiřího Schwertnera Medvídek Brumla**.

Ve třetí kategorii se sešlo jedenáct dětí. Do celostátního kola postoupila Anna Červeňová z Liberce. Představila se přednesem prózy *Dáši Bláhové Mléčná dráha* a básně *Děšť* (Václav Hrabě), přičemž zdařilejší byla v druhém kole přednášená báseň. Nicméně Anna se představila jako citlivá a zaujatá recitátorka, i když drobné rezervy má (občasná nepřírozená intonace a drobné výslovnostní nedostatky – obé se projevilo v přednesu prózy). Dalším postupujícím reprezentantem Libereckého kraje bude na svitavské přehlídce **Filip Sedláček z Jablonce nad Nisou** (byl účastníkem národní přehlídky již v loňském roce též ve III. kategorii). Letos si pro přednes připravil úryvek z knihy – prózu *Vojtěcha Steklače Pekelná třída a ďábelský víkend*, kterou přednesl v prvním kole se zjevným potěšením, se smyslem pro humor, se zřejmým propojením s textem a s radostí, „svítí“, je kontaktní. V druhém kole přenesl báseň *Jiřího Žáčka Prostoprávdy*, což nebylo tak zdařilé jako vystoupení v prvním kole, a po mém soudu je na vině text, který je spíše než básní zveršovaným soupisem jakýchsi proklamací. **Čestné uznání** obdržela **Karolina Laščáková z Liberce** (zároveň jmenována náhradníkem) – představila se živým a zaujatým (i když v krajském kole poněkud „přepáleným“) přednesem prózy *Karla Čapka O úpadku doby* a solidním vystoupením v druhém kole s básní *Jiřího Žáčka Písnička o škaredých holkách*. Druhé čestné uznání v této kategorii putovalo k **Nikol Hanzlové z Turnova**, a to zejména za *Kouzelníkovu pomstu* (Stephen Leacock), přednesenou živě, s energií, smyslem pro humor a pro situaci, se zaujetím a jasným postojem, vyjadřujícím recitátorčino ztotožnění s textem. O něco hůře se Nikol dařilo při přednesu úryvku z prózy *Ludvíka Štěpána Pokoutník domácí z podřadů sklípkonosů*, jemuž by prospělo především lepší členění textu a větší důraz na vypravěčství než „výrobu“ humoru.

Čtvrtá kategorie měla pouze devět recitátorů a všichni přednášeli v obou kolech. Na základě toho postoupila na národní DDS 2015 **Eliška Danielová z Liberce** s úryvkem z knihy *Lidmily Kábrtové Koho vypijou lišky* a básní *Ivana Wernische Loutky*, přičemž šlo v obou případech výrazný, přirozený a osobitý přednes, vnitřní zaujetí pro text a jeho sdělení, smysl pro gradaci a pro pointování. **Postupující Josef Bartoň z Vysokého nad Jizerou** (okres Semily) se v próze *Stephena Leackocka Kterak si vypůjčíte sirku* i básni *N. A. Někrasova Zloděj* projevilo jako kultivovaný recitátor s pochopením pro poetiku obou rozdílných textů, zároveň ale by přednesu prózy prospěl větší nadhled a odbourání drobného sklonu k prohrěškům proti hlasové hygieně a v přednesu básně přesnější vypointování. (Josef Bartoň se na národní přehlídku vrací – v roce 2011 byl jejím účastníkem ve II. kategorii, v roce 2012 v kategorii III.) **Čestné uznání** v této kategorii obdržela **Anna Mikezová z Liberce** za kultivovaný (i když poněkud akademický) přednes prózy *Johna Greena Papírová města a básně Dopis ženy* (Čang Či v přebásnění Bohumila Mathesia). Druhé čestné uznání a jmenování do role náhradníka bylo přiděleno **Ondřeji Vláškoví z Jablonce nad Nisou** za osobitý přístup k básni *J. Préverta Jak namalovat podobiznu ptáka* a básni *Miroslava Holuba Stručná úvaha o smíchu*, ačkoli v obou případech by bylo žádoucí zlepšit temporytmus a zpřesnit pointování.

K dobré atmosféře přispěla sice drobná, ale účinná organizační vylepšení, a zejména pozorná organizační práce Anny a Kateřiny Sýbových při přípravě krajského kola i na akci samé. Kromě čestnými uznáními a postupy na národní Dětskou divadelní scénu 2015 oceněných byla všem dětem rozdána odměna v podobě účastnického listu a čokolády, všichni postupující recitátoři nadto obdrželi poukázky na nákup knihy dle vlastního výběru.

Pokud jde o obsahovou úroveň krajského kola, lze konstatovat, že se i letos vyskytovaly obvyklé jevy – sklony k ilustrativnosti (gestem i slovem), vnější přízvukování, vlnkování – zejména v I. a částečně i v II. kategorii, nepřírozená větná intonace, nedbalá výslovnost a současně hyperkorektní výslovnost slovesa být v přítomném čase, nepřízvukované jednoslabičné předložky a ne vždy přítomné osobní propojení s textem, takže k vyznění přednesu s dostatečným a adresným sdělením nemůže dojít dokonce ani při solidní vybavenosti přednášečů. Potěšitelné však je, že se ve všech okresech našeho kraje daří organizovat okresní kola, že všechny okresy jsou na krajském kole

svými recitujícími dětmi zastoupeny. To skýtá naději, že zájem o dětskou recitaci, o komunikaci s publikem prostřednictvím uměleckého textu nezahyne. A tak závěrem zbývá jediné: Poděkovat všem, kteří se tomuto oboru s dětmi věnují, za jejich zájem a dosavadní práci, protože, ač to zní už skoro jako klišé, v době odosobněných moderních komunikačních technologií a jiných elektronických vynálezů není úplně snadné v dětech zájem o tento způsob sebevyjádření probudit.

A úplně na konec přání pro všechny postupující recitátory (a jejich dospělé průvodce): Příjemné a inspirativní setkání s ostatními dětmi republiky na národní přehlídce ve Svitavách.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

JABLONEC NAD NISOU, 10.–11. DUBNA 2014

Severočeská krajská postupová přehlídka dětského divadla pro celostátní přehlídku Dětská scéna 2015 letos proběhla v jabloneckém Eurocentru – Kině Junior 10. a 11. dubna (12. dubna pak na ni navázala přehlídka pohybového divadla a pantomimy Otevřeno 2015), a měla jako obvykle milou atmosféru a velmi dobrou úroveň jistě i díky několika stálým vedoucím souborů (Míša Homolová, Alena Tomášová, Romana Zemenová...) Navíc byly opět připraveny podnětné pohybové dílny se zajímavými lektory – Vendula Burger, Hana Strejčková, Veronika Vaculíková, na dětech bylo vidět, že tahle místní dlouhodobější práce s pohybem přináší ovoce. Je jasné, že se tak děje díky výborné organizátorce a dobré duši přehlídky paní Ludmile Rellichové (Taneční a pohybové studio Magdaléna), která je sama taneční pedagožkou a tanečnicí i organizátorkou přehlídek tance a výrazového pohybu.

Lektorský sbor divadelní přehlídky Dětské scény letos pracoval ve složení Veronika Vaculíková, Ivana Vykypělová, Kateřina Schwarzová, Karel Tomas, Pavel Skála a zhlédl celkem osm představení. Přehlídka vykazovala určité sympatické společné rysy – autorské inscenace na citlivá témata, která vycházejí od dětí (šikana, kdo jsem, sny a strachy, ale i závažné téma války, které jakoby navazovalo na loňské téma holocaustu), přirozené a kultivované děti, citliví a tvořiví vedoucí, spoléhání se na divadelní prostředky, práce se známkem, prázdné a přece zabydlené jeviště.

Hned první představení *Šárka* libereckého souboru *Bezejmenná* ze ZŠ Aloisina výšina vstoupilo do prostoru výrazového pohybu či scénického tance. Vedoucí *Miroslava Čechlovská* také loni zajímavě experimentovala s výrazovým pohybem v představení *Vzdálené bubny* lépe zní, letos se ukázaly nejen přednosti, ale i některé společné problémy, vyplývající ze širokého záběru. Tentokrát vybrala

Miroslava Čechlovská k dlouhodobější společné práci se skupinou na základní škole Smetanovu Šárku, nejprve se věnovali poslechu, pak seznámení se slovesnými prameny k pověstem o dívčí válce, poté započalo hledání vlastního tématu a prostředků. Podle jejich slov z původní představy kombinace pohybového divadla a divadla poezie nakonec zcela vymizelo slovo a zůstala hudba a pohyb, proměnilo se i původní téma Šárčiny viny. Představení působilo jako oživlá freska, osmnáct mladých lidí okolo 14 let, převážně dívek, v dohněda tónovaných jednoduchých estetických kostýmech, zaplnilo jeviště choreografií, kopírující děj i vypjaté proměnlivé emoce Smetanovy hudby. Bohužel právě dějová linka, přestože notoricky známá, se postupně začala vytrácet. Efektní princip simultánně probíhajících dějů na jevišti nenabídl divákovi klíč podstatné-nepodstatné a zvláště v krátkých časových plochách se pak divák ztrácel. Proměňoval se i způsob uchopení, některé situace (stejně jako rekvizity) byly více realistické, jiné více ve znaku (např. zajímavý nápad, kdy hudba i pohyb „couvají“). Objevilo se několik tematických linek, které se ale rychle vytrácely, možná v důsledku toho, jak se téma v průběhu práce proměňovalo tvůrcům. Vystupující se zatím více soustředili na splnění poměrně náročného pohybového plánu než na výraz, sdělení, situaci. Občas se tak představení měnilo v nesdělnou, i když zajímavou, choreografii, která nepřekročila rampu k divákovi, místy pak dění na jevišti, podpořené hudbou, působilo až pateticky. Máme-li být perfekcionisty, pak i některé „realistické“ rekvizity (skutečné kolo od vozu, kaširovaný roh) vedle stylizovaného pohybu a vedle předmětů, využívaných jako znak, působily nesourodě, a zvolená poměrně chudá nahrávka hudby (navíc pouštěná velmi nahlas z MP3), zněla „placatě“ a nepřispěla tedy k prohloubení dojmu. Naopak např. právě moment „zpětného chodu“ hudby a pohybu (bohužel pohybově nedotažený) či milostná scéna Ctirada a Šárky znázorněná stejným pomalým pohybem dvojice, ukázaly skutečné možnosti zvolených prostředků. Prostě, viděli jsme pozoruhodný pokus s velkým potenciálem, který se ale zatím nepodařilo naplnit.

Chudou šablonovitou literární předlohu Daniely Krolupperové o přestěhování malého kluka do jiného města soubor **Bezejména 3.B, ZŠ Aloisina výšina, Liberec** v inscenaci **Já se nechtěl stěhovat** povýšil na barevnou, energii a pozorností nabitou dvacetiminutovku. Vedoucí **Jana Dotřelová** a děti ze třetí třídy, specializované na estetickou výchovu, společně vybrali několik základních situací, které krásně divadelně naplnili. Spolu s hlavním hrdinou prožijeme první dny v nové škole, problémy typu s kým budu sedět aneb hra na třetího, hledání kamarádů, šikanu (spláchnutí bačkory), až se dostaneme ke šťastnému konci díky vyhranému fotbalovému zápasu. Protihráčem hlavnímu hrdinovi je celá nová třída a z ní vystupující druhá klučičí postava, nejprve rival, pak budoucí kamarád. Citlivě vedené děti mají velmi přirozený a přitom kultivovaný projev a divadlo je evidentně moc baví. Jsou stále v situaci a jdou s ní, vzájemně o sobě vědí a drží společnou energii, přesně a bez poklesu napětí dodržují štrónza v situacích, kdy má slovo hlavní hrdina se svou plyšovou žirafou. Hrají na prázdné scéně a přesně budují prostředí, fungují zde jediné dvě rekvizity – Martinova žirafa a (diskutovaný) tablet Martinova protihráče. Představení má tah a sděluje jasné téma s lehkostí, humorem a nápaditými divadelními prostředky, např. krásná závěrečná scéna, kdy celý fotbalový zápas přehrává jen hlavní hrdina bez spoluhráčů, a diváci tak vidí zápas jednak jakoby jeho očima, a jednak z pohledu spolužáků, kteří mu fandí a na hřišti „mají oči jen pro něj“.

Autorská inscenace **Stezka odvahy** souboru **Draci ZUŠ Turnov** má jednoduchý rámec, děti přicházejí do klubovny, kde je o půlnoci čeká stezka odvahy, při čekání si odhalují, jaké kdo má strachy a noční můry, a společně je prožívají. Vše pak končí „odvážným“ odchodem na stezku. Vedoucí souboru **Romana Zemenová** s pedagogickým záměrem navodit větší soustředěnost dětí ve skupině, zkoušejí v této inscenaci princip skutečného losování role na jevišti při jedné z her. Děti tedy musí být připravené v daném okamžiku přebrat jakoukoli z předem vytvořených rolí. Tento princip děti evidentně motivuje a zároveň připravuje na improvizované bytí na jevišti, pochopitelně ale klade na děti i velké nároky, a některé představení je pak zdařilejší, jiné méně i podle toho, kdo si co vylosuje. Námí zhlédnuté představení se rozštěpilo na jakési dvě části, po šťastně „nakopnutém“ začátku, kdy děti fungovaly společně a uvolněně, následoval

po vylosování rolí spíše pokles energie, ztráta rytmu a menší citlivost a komunikace dětí mezi sebou zřejmě způsobené velkým individuálním soustředěním na vylosovanou roli. Stezka odvahy se ovšem hrála dosud jen několikrát a dá se tedy očekávat, že až si jinak uvolněné a tvořivě vedené děti vícekrát projdou svá „kolečka“, začne tento princip ukazovat svůj potenciál a děti se také budou moci více soustředit na společné téma. Na celkovém dojmu se ovšem podílí i nesourodost jednotlivých etud v druhé polovině, které nejsou příliš propojené ani výrazově sjednocené, inscenace je však ve vývoji.

Inscenace **Z pohádky do pohádky** souboru **Strč prst skrz krk, DDM Ulita Tanvald** vypadla z rámce přehlídky. Splácané představení typu nepovedené školní akademie, po jevišti se potulují rozpačité a nevybavené děti (úplně povolená výslovnost i pohyb), které nevědí, v jaké jsou situaci a co se sebou a tudíž se necítí dobře. Inscenace má jakýsi rámec v současnosti, starší sestra nechce hrát s malým bratrem hru **Z pohádky do pohádky** a raději se věnuje svému mobilu, poté usne a ve snu, ztvárněném na jevišti, se jí zdají popletené pohádky – Karkulka, Sněhurka, Šípková Růženka, nakonec i Sněhová královna, v níž moment záchranu malého bratra probere dívku ze spánku se špatným svědomím a ona si přece jen jde s bráškou hrát. Slepencem pohádek dívku provází Kostková víla v nevkusném kostýmu s kostkou na hlavě, která má vždy za úkol hodit kostkou a zachránit některou pohádkovou postavu. Výpravu inscenace tvoří židle, kaširované i realistické předměty, rábdy realistické „jevištní“ kostymování, které spolu s některými momenty divadelního ztvárnění (např. drsné seknutí babičky umělohmotnou sekýrkou) působí chvílemi jako parodie. Vše je ovšem míněno vážně, i s morálním ponaučením, že si máme hrát s mladšími sourozenci. Evidentně zde jde o nešťastný přístup a způsob práce vedoucí souboru, neznalost divadelních prostředků i možností práce s dětmi, není tu bohužel ani základní výtvarné či prostorové citění. Pokud by účinkující děti nebyly tak na rozpacích, pokud by je to bavilo, pokud by tam měly nějaké své téma... Nic z toho však není splněno a o vzniku inscenace jsme se ani více nedozvěděli, neboť vedoucí paní **Vladka Koďoušková** se prý rozborových rozprav s porotou neúčastní.

Autorské představení **Neviditelná** souboru **Těžká dohoda, ZUŠ Železný Brod** pod vedením **Milany Vilušinské** citlivě mapuje pocity opomíjené dospívající dívky Anny, dotažené do stavu zoufalé „neviditelnosti“. Postavu Anny nese jedna dívka, dalších šest tvoří Anniny vnitřní hlasy nebo vstupuje do rolí v řadě modelových situací. Doma věčně telefonující, zaneprázdnění rodiče, kteří si nevšímají ani dívčích pokusů na sebe upozornit (ostříhané vlasy), maximálně jí mechanicky strčí bankovku a po jejím odchodu se ptají jeden druhého „Neviděl jsi dneska Annu...?“ Ve škole drsná šikana vyspělejších a životaschopných spolužáček, které se tváří, jakoby tam Anna nebyla („Ještě někdo neměl bonbón?“ „Já.“ „Nikdo? Super, aspoň mi

zbyde.“) Přehlížení dívka začíná i od učitelky, zde je motivace nejasná, pravděpodobně jde o situaci dobré žákyně, kterou tedy není nutné oslovovat. Po zauzlení situace, kdy se dívka zviditelní nejprve činem na trůn (poté, co náhodou rozbije okno, rozbije schválně ještě další) a pak rychlou pomocí dusící se spolužačky, přichází příjemně otevřený konec, kdy pouze zazní: „Snad mě konečně uvidí“, „Snad už Annu konečně uvidí“. Téma je jasné, využití vnitřních hlasů a komentářů umožňuje všem dívkám postavit se k němu otevřeně jako k tématu společnému. Inscenace pracuje s minimálními prostředky, které fungují, v prázdném prostoru se utvářejí situace hereckou akcí. Anna je celá v šedém, ostatní mají černá trika a postavu určující doplňky. Nadaná dívka v roli Anny vytváří postavu přirozeně a kultivovanými prostředky, ale i ostatní dívky hrají přirozeně. Za dotažení by stála jak v rovině textu, tak v rovině divadelní, schematicnost situací, a také temporytmus inscenace. Je jasné, že vedoucí pracuje s dětmi velmi citlivě, a že k důležitému tématu vznikla opravdu autorská inscenace, za níž si tvůrci stojí.

Další autorská inscenace **Tak jsem tady** souboru **Bezeřského ze ZUŠ Turnov** (vedoucí **Alena Tomášová**) se zabývala tématem nejklasičtějším a věku čtrnácti nejbližším – kdo jsem, jaké to bylo, když jsem byl malý, jaké mám sny a čím asi budu. První část, jak jsem se narodil, občas ještě nese klíše obecných charakteristik (Papej vitamínky), což zřejmě souvisí s tím, že je to doba, z níž nemáme osobní vzpomínky, v druhé části, dětství, se místy objevuje hezký klíč vidění nelogičnosti pokynů dospělých dětem, a další část, sny, jsou už osobitější výpovědi, některé i divadelně krásné a obrazivé. Objeví se i moment společného strachu vylézt z hnízda. Následuje dost „drsná“ část na téma čím asi budu ve skutečnosti, a kompletní sada portrétů jednotlivých dětí, jak je vidí jejich kamarádi, po níž následuje společný start do života a návrat do počátečního seskupení. Na inscenaci je přes veškerou snahu vidět, že vznikala z jednotlivých etud, které působí propočně i stylově nejednotně, švy jsou někdy neorganické, jednotlivé části nepropojené, jsou tu problémy s tahem, s temporytmem. Inscenace by také snesla celistvější konec – možná právě společný start. Je jasné, že za inscenací je citlivé vedení a mnoho přínosných okamžiků ve společném i osobním mapování aktuálních otázek, a v tom je její hlavní velká hodnota. Nečekaná výpověď je pak v tom, že děti samotné část věnovanou snům drsně usadily následujícím oddílem na téma čím asi budu doopravdy, kde se objevují varianty opravdu extrémně při zemi, tak, jak děti zřejmě nazírají svět kolem sebe. V inscenaci je vidět silný lidský náboj, celá prošlá cesta i společné objevené body celé skupiny.

Autorské představení **Kuřecí svět** souboru **Kámoš drámoš ZUŠ Turnov** (vedoucí **Alena Tomášová**) na téma co jsme, kdo jsme, tentokrát s o něco mladšími, zhruba třináctiletými dětmi. Po delším hledání se jako prostředí, umožňující se vyjádřit, vyjel skupině kuřecí svět. Soubor se vyvaroval hrozících klíše a poctivě a přitom s humorem a příjemnou nádsázkou mapuje základní situace a vztahy tohoto věku včetně jeho tékavosti, podoby holčíčích „kamarádství“, zamilovávání do kohokoli, klučičí „souboje“, fungování či spíše nefungování ve škole, atd. Využívá k tomu i pretextované známé hudební „šlágry“ s kytarovým doprovodem vedoucí, které někdy zafungují, někdy ne, což ovšem souvisí i s nižší vybaveností dětí ke zpěvu. Celá inscenace staví na rytmu, i prostředí, v němž jsme se ocitli, charakterizuje hned v úvodu rytmizovaný pohyb doprovázený výrazným „chicken chicken“, rytmus je podpořen i zvenčí (kytara, bubínky), přesto jako celek ztrácela tah. Tvůrci vymysleli nápadité barevné kostýmování, využívající vtipné doplňky, spojující kuřecí svět se světem pubertáků a charakterizující postavy. Inscenace přináší řadu skvělých nápadů, pracuje i se slovním humorem, a je pozoruhodné, s jakým odstupem a sebeironií se děti dovedou podívat i samy na sebe.

Desítky básní ze sbírky Daniely Fischerové **Milion melounů**, tvořící inscenaci **Když se dobře zapou uši, Ročníkového souboru Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec** byla podle slov vedoucího **Lukáše Horáčka** vybrána v procesu tichého a hlasitého čtení podle zvukomalebnosti textů a sluchových vjemů obsažených v příbězích. Pečlivě vybírání a sžívání a hraní si s texty v prostoru, v dialogích a situacích, se opravdu vyplátilo, deset jedenáctiletých holek přesně ví, o čem texty jsou, každé slovo dává smysl, mají jasnou představu, kterou přesně předávají, jsou stále v kontaktu s básničkami i mezi sebou

vzájemně, užívají si humor i nonsens. Každý text má svůj prostor a svět, a zároveň organicky vyrůstají jeden z druhého a navazují na sebe v dynamickém střídání akčnějších i klidných, „hlasitých i tišších“. Holky si vystačí s pár židlemi a klobouky, které velmi dobře fungují jako součást kostýmu i jako znak či rekvizita. Suverénně a s velkým požitkem zabýdlují prostor jeviště mikrosituacemi a užívají si jejich pointu. Inscenace má velký tah, sálá z ní radost a energie, děti to tuze baví. Povedlo se jim ke světu básniček vytvořit ne ilustraci, ale partnerský svěbytný jevištní svět, a oba světy spolu živě komunikují.

Nově vzniklý soubor při **ZŠ Liberecká Jablonec nad Nisou** vytvořil svou první inscenaci **Medvědi a opice** podle slov vedoucí **Petry Čermákové** prostě intuicí. Ale intuice to byla dobrá a souboru vznikl tvar, v němž spolu třináctiletí kluci a holky komunikují, vytvářejí čitelné situace a sdělují své jasné téma, a navíc je to celé moc baví. Jako předlohu si vybrali krátkou povídku – bajku Jamese Thurbera **Medvědi a opice** o ztrátě hravosti, komunikace a svobody ve společenství. Thurberův příběh je prostý, spokojení medvědi tráví svůj čas hrami a mlháním, dokud je nenavštíví nejprve agilní opice **Držkáč**, která se jim snaží vysvětlit, jak je jejich život nesvobodný a prázdný, a posléze druhá, rafinovanější generace držkáčů, které se podaří medvědům ve jménu svobody nasadit obojek a řetězy. V inscenaci tvůrci zdařile vyměnili motiv spoutání za zrcadlo, které medvědy rozdělí na jednotlivce, zajímající se jen o sebe, a zničí jejich společenství i spokojenost. Shlížením se v zrcadle, které nejprve zdržuje a pak úplně rozbije medvědí oblíbenou společnou hru **Medvídku** v své jamce skoč, se povedlo naplnit Thurberovu myšlenku adekvátně naší době a přitom jednoduchým divadelním způsobem. Na jevišti se vesele pohybuje jedenáct třináctiletých kluků a holek s plyšovými medvědy různých velikostí a druhů v náručí či na zádech, mluví za ně i s nimi. Po mém soudu (vedla se o tom ovšem diskuse) se tak soubor šťastně vypořádal s divadelním ztvárněním bajky, studenti ani nehrají medvědy, ani s plyšáky nezacházejí jako s loutkou, prostě tak trochu jsou a nejsou medvědy z bajky s lidským rozměrem a zároveň mají i jemný odstup. Navíc je plyšové medvědy zakotvují a zbavují rozpaků na jevišti. Opice, připomínající současné obratné reklamní agenty, jsou ztvárněny naopak především pohybem a jako pantomima s hudbou. Právě v nedotažené pantomimě a náhodném používání hudby byly jisté slabiny, ale na první počín je to opravdu pozoruhodné představení, v němž děti s radostí sdělují téma, zakotvené v jejich vnímání současnosti.

Velmi pozoruhodný projekt zkušené režisérky **Michaely Homolové Umlčené hlasy** souboru **Úterý Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec** vznikl za dlouhého společného sžívání patnáctiletých dívek se stejnojmennou knihou, obsahující deníky dětí a mladých lidí, psané v různých válečných situacích posledních sta let. Setkáváme se tu především s nesmírným lidským a pedagogickým vkladem. Každá dívka v souboru si zvolila svou budoucí postavu, četla její deník, dohledávala její příběh a další osudy často až do současnosti, zjišťovala informace o její zemi a válečném konfliktu. Spolu s vedoucí se dívky dotýkaly tématu, s nímž rezonují, hledaly možnosti vyjádření. Text i inscenace jsou strukturovány do devíti oddílů kryjících se s osudy devíti dívek – Ztráta životních jistot (Širan Zelikovičová 2002, Izrael), Odloučení od domova (Inge Pollaková 1939, Anglie), Z míru do války, chudoba (Zlata Filipovičová, 1992, Sarajevo), Holocaust – úkryt (Klara Schwarzková, 1942, Polsko), Krutost války, soudržnost rodiny (Hoda Tamir Džehadová, 2003, Irák), Domovní prohlídka (Mary Masrie Chazbúnová, 2002), Hrůzy války (Sheila Allanová, Malajsie, 1941), Vlastenectví, vojáci (Piete Kuhrová, Německo, 1941), Lásky a války (Nina Kostěrinová, Rusko, 1938). Poslední desátý oddíl, nazvaný **Umlčené hlasy**, je montáží krátkých výpovědí všech dívek. Tvoří se tak mozaika hlasů, které skládají jednolitou výpověď o situaci dítěte či mladého člověka ve válce napříč časem i prostorem až k současnosti, ukazuje se moc, která zaplavuje život ve všech jeho každodenních projevech. Představení se odehrává v prázdném prostoru, citlivě se pracuje s osvětlením. Dívky jsou vedeny ke kultivovanému projevu, s jemnou stylizací pohybu a výrazu. Ačkoli je zde jasná snaha vyhnout se patosu, přece jen je zřejmé, že dívky nemají a nemohou mít větší odstup, ani text to neumožňuje. Úryvky si dívky vybíraly samy, což pro ně jistě bylo přínosné, ale přineslo to (jak jinak) do inscenace ty nejvypjatější momenty, text je při vši snaze jednostrunný, čím dál víc „zahuštěný“ až atakující. Devátý, jakoby už přes míru navršený příběh

o dívce Nině, která se vypraví na frontu, přináší dokonce smrt. Také představení se stávalo postupně čím dál zatěžkanějším, (sevřenost divadelního tvaru byla navíc ke konci nabourána neorganickým realstickým dialogem Niny s kamarádem Gríšou hraným dvěma dívkami). Zvolená, byť zajímavá hudba jen podtrhovala dojem závažnosti. Toto vršení osudů a tíhy bez možnosti odlehčení a usazení tklivého tématu působilo pak na některé diváky až protichůdně. Zdálo by se tedy možná, že si tato inscenace s nesmírně aktuálním tématem a velkým přesahem ještě potřebuje upřesnit definitivní tvar, který by umožnil působivost bez zahlcenosti, ale v tomto případě bych přenechala posouzení mladým divákům, jimž je určena.

Ocenění, doporučení a nominace:

ZUŠ Liberec, soubor Vydýcháno – Když se dobře zacpou uši – ocenění za práci s poezií a nominace na celostátní přehlídku
ZUŠ Liberec, soubor Vydýcháno – Umlčené hlasy – ocenění za hluboké uchopení tématu a doporučení na celostátní přehlídku
ZŠ Aloisina Výšina Liberec Já se nechtěl stěhovat – ocenění za sdělné téma a společnou energii a doporučení na celostátní přehlídku
ZUŠ Železný Brod, soubor Těžká hodina – Neviditelná – ocenění za námět a autentičnost a doporučení na celostátní přehlídku
ZUŠ Turnov, soubor Draci – Stezka odvahy – ocenění za experiment s improvizací

Kateřina Schwarzová

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

HRADEC KRÁLOVÉ, 14.–15., 22.–23. DUBNA 2015

Krajské kolo přehlídky dětských recitátorů Královéhradeckého kraje proběhlo v Divadle Jesličky Josefa Tejkla a v lektorském sboru zde postupně čtyřikrát zasedli Tereza Vodochodská, Jana Portyková a Josef Jan Kopecký.

První kategorii zastupovalo celkem 20 recitátorů. Čestné uznání získali Anežka Polehnová (ZUŠ Třebechovice pod Orebem) s textem M. Kratochvíla *O tkaničce a botě*, Dominika Midlochová (ZUŠ Chlumec nad Cidlinou) s textem J. Kahouna *To se neříká*, Jana Senetová (ZŠ Schulzovy sady Dvůr Králové nad Labem) s textem Josefa Koláře *Kiki je rozmazlená* a Adriena Liv Jedličková (ZŠ Vamberk) s textem Sergeje Michalkova *Moje štěně*. Vzhledem k tomu, že recitátoři první kategorie opravdu zaujali, byly uděleny ještě další dvě ceny poroty. Získaly ji Natálie Paříková (ZŠ Schulzovy sady Dvůr Králové, text J. Kolář: *Už nikdy nebudu chytat veverka*) a Josefína Pacovská (M. Kratochvíl: *Věrný škrtič*).

Ve druhé kategorii vystoupilo 21 recitátorů. Byla udělena čtyři čestná uznání – Šárce Hrbáčkové (ZŠ M. Horákové Hradec Králové, V. Stekla: *Inspektor*), Filipu Dubskému (ZŠ Kostelec nad Orlicí, D. Laňka: *Průšvihy Bila Matlafouska*), Elišce Pechové (ZUŠ Trutnov, M. Macourek: *O Kryštofovi, který se schoval v mixéru*) a Adrianě Antošové (ZŠ Dětenice, L. Rožnovská: *Jak přišla Větrenka na svět*). Do celostátního kola postoupili Šimon Přívratský (ZŠ M. Horákové, Hradec Králové) s textem Vojtěcha Stekla *Jak jsem byl slepice* a Alžběta Teperová (ZŠ a MŠ Bílá Třemešná) s textem Jiřího Kahouna *Přírodověda*. U Šimona Přívratského porota ocenila především jeho bezprostřednost a zároveň vysokou technickou přednáškovou vybavenost. Smysl pro humor a napětí jej dovedl ke strhující osobní výpovědi. Alžběta Teperová dokázala dobře navázat kontakt s divákem, svůj text dobře logicky vystavěla a výborně pracovala s pauzou a dynamikou. Měla velmi přirozený projev.

Ve třetí kategorii recitovalo 19 soutěžících. Byla udělena také čtyři čestná uznání. Získali je Štěpán Hajzler (ZUŠ Střezina Hradec

Králové, P. Šrut: *Sám doma*, E. Frynta: *Hlemýžď*), Martin Karban (ZUŠ Jaroměř, M. Macourek: *Strýc Silvestr*, M. Holub: *Stručná úvaha o přesnosti*) Veronika Faitová (ZŠ Rokytice v Orlických Horách, R. R. Russellová: *Deník Mimoňky*, P. Friedmann: *Motýl*) a Johana Valešová (ZUŠ Hořice v Podkrkonoší, Z. Malinský: *Tajemný nápis*, I. Vyskočil: *Jak a kudy do krajiny snů*). Na celostátní Dětskou scénu postoupila Štěpánka Pospíšilová ze ZUŠ Třebechovice pod Orebem. V textech M. Macourka *Slepice* a P. Šrut *Lichožrout* prokázala velmi přesnou práci s frázováním a vnitřním tempem, vědomě pracovala s pauzou a dynamikou. Je výborně technicky vybavená. Druhou postupující je Michaela Součková ze ZŠ Trutnov. Představila se texty I. M. Jirouse *Další pohádka pro Františka* a P. Nikla *V tramvaji*. Oba své texty dobře logicky vystavěla, projevila osobitost a originalitu. Přestože jí lépe vyšel Jirousův text, dokázala v Niklově textu dobře zvládnout prostředky sebeironie.

Čtvrtá kategorie byla zastoupena dvaceti recitátory. Byla udělena opět čtyři čestná uznání: Kateřině Černé (ZŠ Rokytice v Orlických Horách, I. Kraus: *Tyk vy jste ryba!*, N. Cave: *Prokletí Millhavenu*), Hynku Pacákovi (Gymnázium Náchod, J. Kinnley: *Deník malého poseroutky*, K. Čapek: *Zločin v chalupě*), Miroslavě Lorencové (ZŠ Hořičky, M. Denková: *Tady pořád něco chybí*, R. Křestán: *Výskyt*) a Damiánovi Tejklovi (ZUŠ Rychnov nad Kněžnou). Do Svitav postoupil Jan Skorunka ze ZUŠ Střezina Hradec Králové s texty R. Křestána *Krystalický host* a J. Haška *Den Voleb*. Jan Skorunka předvedl svou výbornou technickou vybavenost a patričný nadhled. Dokázal osobitě interpretovat dvě odlišné humoristické prózy. Druhou posupující se stala Alžběta Skořepová ze ZUŠ Jaroměř s texty Z. Šmída *Co je slyšet, když se leze na Salatin* a Miloš Macourek *Strýc Evžen*. I ona zvolila humorné texty a výborně pracovala s přímými řeči p próze Z. Šmída, vědomě pracovala s pauzou, temporytmem a dramatickým napětím.

S oporou o výsledkovou listinu a hodnocení Iva Vachková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO A LOUTKOVÉHO DIVADLA

HRADEC KRÁLOVÉ, 10.–12. DUBNA 2015

Spojení loutkářské a dětské divadelní přehlídky se zde už stává tradicí, protože v kraji je řada dětských loutkářských souborů, které usilují o postup na Loutkářskou Chrudim i celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách. A protože u tohoto spojení míníme zůstat, rádi bychom přehlídku nějak nazvali. Návrhy se nějakou dobu scházely a letos byla během přehlídky vyhlášena anketa, kterému názvu by dali členové souborů přednost. Výsledek je ale zatím přísně tajný, tak se ho zřejmě dozvíme při vyhlášení dalšího ročníku přehlídky.

Letos jsme viděli celkem 19 představení, z nichž 4 usilovaly o postup na Dětskou scénu, 8 na obě celostátní přehlídky a 7 na LCH (o těch se v tomto článku zmiňovat nebudu). A všichni jsme si užívali tradičně vstřícného prostředí v Divadle Drak a navíc zde měli zájemci možnost navštívit projekt Komenského Labyrint světa a ráj srdce.

Začnu inscenacemi usilujícími o postup pouze na Dětskou scénu. **Dramatický soubor ZŠ Jičín Železnická** nastudoval předlohu Pavla Šruta **Kuchař Sam a mořské panny**. Na začátku vidíme na jevišti svět mořských panen – předměty překryté látkami s namalovanými rybami a mořským prostředím a mezi tím se pohybují dívky ve vypracovaných kostýmech. Najednou se z pozadí hlediště vynoří kluci v námořnických pruhovaných tričkách, a zatímco mořské panny na forbině zpívají, za nimi je stržením látek a přemísťováním beden a štaflí tvořen svět námořníků a tyto dva světy se pak v různých situacích potkávají a řeší vzájemné vztahy. Se scénickým prostorem se pracuje zajímavě (i v dalším průběhu hry byl občas využit prostor hlediště). Text, který zdramatizovali vedoucí **Richard Koníř** s Pavlem Horákem, evidentně vychází z možností a schopností dětí. A stejně jako při loňském prvním setkání s tímto souborem si zaslouží maximální ocenění, že i když jsou situace a přesná výstavba celku zafixovány, děti působí naprosto přirozeně, protože vědí, co hrají, vzájemně výborně komunikují a baví je to. Za úvahu by možná stálo, zda neomezit využití písniček, které plynutí celku trochu zbrzdí, ale samy o sobě nic neřeší. Lektorský sbor (pracoval ve složení: předsedkyně Nina Malíková, Anna Hrnecková, Jakub Hulák, Tomáš Jarkovský, Petr Hašek, Kamil Bělohávek) udělil souboru **cenu za inscenaci a nominoval ji na Dětskou scénu**.

Studio Šrámkova domu Sobotka, reprezentované tentokrát pěti chlapečky, se v inscenaci **A je nás pět** inspirovalo známou knihou Karla Poláčka (dramatizace a režie **Lada Blažejová**). V počátku chyběla pro tento druh typická vyprávěcí linka a představení postav. Chlapci jsou v dobových kostýmech, ale poněkud nám splynuli, protože řada situací je charakterizovaná zvnějšíškou, například stylizovaná rvačka, kdy nevíme, kdo je vlastně našťvaný a proč se kluci perou. Proto bylo těžké se v představení orientovat a chyběl vztah kluků k tomu, co vyprávějí.

Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebachovice pod Orebem, přivezli autorské představení nazvané **Noční mýry**, které je inspirované vlastními prožitky, zážitky a strachy dětí. Skládá se ze sedmi příběhů (Přemet, Kadeřnice, Samota, Roboti, Tma a ticho, Šikana, Rozvod rodičů), které děti napsaly samy a je rozhodně cenné, že se pod vedením **Jiřiny Krtičkové** pustily do závažných věcí. Vyprávějí příběhy a pracuje se s metaforou. Děti jsou oblečené do černého, na scéně je velký igelit, výrazně se pracuje se světlem a pohybem. Některé příběhy jsou zdařilejší (především ty, u nichž nechybí trochu nadsázky – např. Kadeřnice), u některých trochu převládne patos a emoce vnesené zvenku (především Rozvod rodičů). A pokud patos převládne příliš, stane se utrpením obecným. Ale lze si to vyložit i jako snahu o úmyslné zveličení právě do nadsázky noční mýry. I přes zmíněné formální výkyvy jde ale o zajímavý a netuctový výsledek práce na zvoleném tématu. Lektorský sbor udělil souboru **cenu za inscenaci a doporučil ji na Dětskou scénu**.

Další soubor, s nímž pracuje **Jiřina Krtičková – Barevné knoflíky, ZUŠ Třebachovice pod Orebem**, nastudoval **Malou čarodějnici** Otfrieda Preusslera v dramatizaci Jiřiny a Nadi Mikeskové. Na scéně je černý praktikábl, nad ním batikovaný svislý pruh látky, který se posléze roztažením stává horou, čarodějnice v batikovaných kostýmech. Vše se odehrává za klavírního doprovodu a využití zvuků, působí to esteticky, ale řád je dán víceméně zvnějšíškou. Více se vypráví než děje a kouzla nejsou důsledně realizovaná, jen náznakem. Například když malou čarodějnici, která dělá dobré skutky, ostatní čarodějnice sledují, je to řešeno jen zvukem a nevidíme, jak to dělají.

Dostávám se k dětským souborům, které usilovaly o postup na LCH i Dětskou scénu. Soubor **EMBE TE, ZUŠ Střezina Hradec Králové**, nastudoval předlohu Jiřího Polehni (na motivy textu lidových loutkářů) **Jenovéfa, kněžna z Brabantu**, v jeho scénografii a režii. Děti byly autentické, ale občas nebylo jasné, co bylo záměrem a co kouzlo nechtěného. Nejsou vypracované situace a pointy a leccos výtvárně i herecky splývá. Škoda, že se nepodařilo přivést děti k nadhledu nad příběhem. Ale je otázkou, jestli to není nad jejich možnosti.

Soubor Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, přivezl inscenaci **O Šmolíčkovi**. Vrátil se k adaptaci klasické pohádky K. J. Erbena, kterou hrál už v loňském roce. Na scéně vidíme paraván s dřevěnými vrátky, vedoucími na stůl před ním. Paraván je tvořen z pruhů různého textilu, takže se mezi nimi dá hrát, je dozdoben jehličnatými

větve, protože pak začnou lítat také šišky, které jelen shazuje svým paroží. Jelen je loutka, kterou má jeho představitel přidělanou na tričku a paroží znázorňuje pozlacenými rukama. Šmolíček je malá loutka a jezinky jsou vytvořeny hlavičkami přidělanými na hřbetech rukou dívek a jejich prsty hrají tělčka jezinek s nohama. Zvolené prostředky jsou funkčně využívány. Ne zcela čitelná je ale pointa příběhu, kdy jelen původně varoval Šmolíčka, že už ho příště nezachrání, ale pak ho zachraňuje a objevují se holé dívčí ruce a klademe si otázku, co to znamená. Že jim jelen serval hlavy a tak je potrestal? Nebo že je to nebezpečí pro nás pro všechny? I přes tuto otázku udělil lektorský sbor souboru **cenu za inspirativní zpracování známé předlohy a doporučil inscenaci na Loutkářskou Chrudim**.

Soubor My (Convivium), ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř, pracuje pod vedením **Jarky Holasové** v tomto složení prvním rokem a prý se chtěl zabývat nešvary dneška, a proto si vybral maňásky, protože se domníval, že rakvičkárna se k tomuto tématu hodí. Pracovali s paravánem rozčleněným do více oken – hracích prostorů, a to je trochu limitovalo. Místy jsme se neorientovali v jednotlivých situacích a v tom, kdo zemřel. Ale učit se pracovat s maňásky bylo pro soubor určitě přínosné.

Soubor Miss Blechy Jaroměř nastudoval v úpravě a režii **Jany Dvořáčkové** předlohu Michala Frimla **Tři prasátka a vlk**. Na scéně je stůl a před ním na zemi leží polštářky, z nichž se postupně stávají prasátka. Nejdříve hezké zavázání rohů polštářků jako uší prasátek nastaví princip, že všechno bude vznikat před námi. Ale pak se polštářky otočí a vidíme, že to tak nebude, protože mají našité oči a jsou připravené. A také budování domečků neodpovídá základní myšlence pohádky, že čím víc práce se na stavbu domečku vynaloží, tím je bytelnější a ochrání prasátka před vlkem. Takže se v podstatě nehraje o ničem.

To představení **DLS Blechy Jaroměř** potěšilo o něco víc, především tím, že příběh vymysleli dva kluci, kterým je 7 + 8 let. Příběh,

kteří hrají v úpravě a režii **Jany Dvořáčkové**, nese název **Kterak Kašpar hvězdy sčítal**. Odehrává se maňásky na paraván s několika jevišťátky a s vypravěčem. Je to hezký nápad, který se ale spíš vypráví než děje. A poněkud mimo je recitace Hrubínovy básničky, k níž jsou vyzvány děti. Ale **Adama Zajička a Dandu Novotného ocenil lektorský sbor za autorství inscenace**.

Pravidelně se setkáváme se soubory z chlumecké ZUŠ vedenými **Romanou Hlubučkovou**. Letos tu byly hned tři. Soubor **Za dveřmi, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou**, se představil se Sakiho **Nevhodnou pohádkou**, která bývá poměrně často inscenovaná dětskými soubory, i když to není právě téma pro děti. Nemůže tak dojít ke střetu dětí s dospělými, když dospělí jsou také hráni dětmi. Cestují vlakem: uprostřed stojí paraván, který představuje okno ve vlaku a po každé straně jsou tři židle, tedy kupé, v němž cestuje babička s dětmi a cizí pán. Pokud vypráví babička, odehrává se to stínohrou, když začne pán, paraván se otočí a jsou využity různé, poněkud nesourodé prostředky. A také není dostatečně dotažen rámec a ne zcela zřetelně oddělené situace, kdy jsou děti postavami v kupé a kdy hrají ve vyprávěné pohádce. Ale jinak jsou děti příjemné, vzájemně spolupracují a komunikují a rozumějí si, což bývá u souborů vedených Romanou pravidlem. Stejně tomu bylo i u souboru **Zip, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou**, v představení **Kouzelná zahrada** podle předlohy Jiřího Trnky. Dívky byly přirozené, ale v řadě věcí jsme se jen obtížně orientovali, a pokud někdo neznal předlohu, bylo to pro něj určité ještě složitější. Dívky si na dvorku četly z Trnkovy knížky, pak hrály vybrané příběhy s panenkami a prádlem, které na šňůry na začátku pověsily, ale protože si vybraly hned tři různé části, bylo to poněkud roztříštěné a leccos nečitelné. Nejlépe dopadlo představení **Jak se Janek vydal za štěstím** z knihy Kočího král Pavla Šruta v podání souboru **Tak jo!, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou**. A to i přesto, že je to soubor nový a jde o jeho první společnou inscenaci, kterou pod vedením Romany připravil, ale byl to úkol přiměřený věku dětí. Scénu a loutky si soubor vyrobil sám. Hrají na nízkém praktikáblu, na němž je roztahována a obracena dekorace, která je v podstatě obrázkovým leporelem znázorňujícím jednotlivá zastavení a hraje se malovanými plošnými loutkami vedenými na tyčce shora. Při prosvícení domečku je použita i stínohra. Jednotlivá zvířátka se děti pokoušejí rozdílně charakterizovat. Inscenace má jednoduchý a pevný řád a děti cítí situaci a sebe vzájemně, i když na krajské přehlídce se občas trochu zasekly a vznikly tak problémy s fázováním. A při úprku loupežníků z domečku byl také trochu zmatek. Ale v každém případě jde o celek čistý a autentický. Lektorský sbor udělil souboru **cenu za miniinscenaci a doporučil jej na LCH i na Dětskou scénu**.

Tak tolik letošní přehlídka a už nezbývá, než se těšit na tu příští pod novým názvem!

Alena Exnerová

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PARDUBICE, 15.–16., 20.–21. DUBNA 2015

Záznam vzpomínek, dojmů a postřehů

Středa 15. dubna, I. kategorie

Brzy ráno jsem se vyhnula vlakovým výlukám mezi Hradcem a Pardubicemi. Myslím na děti mířící na stejné místo jako já, i na je doprovázející dospělé, zda vlakový chaos nezabrání klidnému zahájení přehlídky. Dorážím do Domu hudby – u improvizovaného bufiku posedává velký houf klidných doprovodů recitátorů, děti pobíhají bez zlobení po chodbách – České dráhy mohou mít klidné svědomí. Otvírám dveře s nápisem Porota, v místnosti zalité jarním sluncem, nosy v papírech, sedí (stále se svým vzhledem holčičky od Zmatlíkové) Jana Trojanová a Petr Kouba. Známe je oba z loňských

ročníků, Jana na pardubických recitačních soutěžích vyrostla, nyní je hlasatelkou na Vltavě, známe se i z Wolkerova Prostějova, Petra vidám jen v Pardubicích, je moderátorem v rádiu Regina – hm, to neposlouchám, neznám, ale tady na přehlídce na mě vždy příjemně zapůsobil jeho citlivý pohled odjinud. A Hanka Cihlová z knihovny, patřící již neodmyslitelně sem, těšila jsem se na její vyzářování klidu a pohody. O všechny, tudíž i o porotce, pečuje s velkou upřímností, ostatně, většinu jich zná od malinka, Janu a Petra určitě. Vnímám nás dvě po těch letech jako sehranou dvojku, moc příjemná spolupráce. Jana s Petrem odkládají papíry, Hana nabízí pohoštění, švitoříme, máme radost ze setkání, místnost se zdá ještě slunečnější. Posléze Jana odchází (je 9.30) za dětmi na rozmlouvačku, tentokrát se já soustředím na seznam recitátorů. Texty nemáme, ty v Pardubicích odevzdávají recitátoři až před samotným přednesem, podle autorů a názvů textů se zatím nedá úroveň odhadnout, v dramaturgii zatím nic objevného, uvidíme... Od dětí se vrací rozsvícená a rozehratá Jana: jsou to miminka a ňuňanci!, jása, pak ale podává o dětské recitatorské sešlosti přesnější zprávu – děti jsou živé, uvolněné, těší se, až na jednu holčičku – je jí špatně z auta.

Odcházíme do malého sálku v druhém patře, s velkým klavírním křídlem a s obrovskými okny, je jimi vidět renesanční zámek a pod nimiž hlučí Sukova třída, proto je nutné je občas důkladně zavírat, zahlédnu Aničku Kučerovou, jak se ujímá role Zavíračky, znám ji, skvěle recitovala, učila na lidušce... Má tady někoho? Hana zahajuje, ukazuje se, že její zjev maminkovskotetičkovské knihovnice poněkud klame, projevuje se její příjemně kořeněný specifický humor a dávka dramatického talentu, je zřejmě i skvělou manažerkou, vždyť tolik sladkostí pro každého a velké množství cen pro oceněné nikde nemají... Nejvíce si u ní cením prosazení možnosti uspořádat každou kategorii v jiný den, málokde to tak mají, nikdo nereptá, nikdo neklade argumenty, proč to nejde, na vše je dostatek času – na ranní přípravu dětí, na přehlídku bez zbytečného kvaltování (musíme stihnout oběd v jídelně!, nic nám pak už nejede!, ředitel nezaplatí, neuvolní, není supl, není, kdo by s dětmi jel...) a zejména na povídání s dětmi, s jejich rodiči a pedagogy. Tahle báječná Hana tedy zahajuje, chválí Svitavy, že poslaly včas texty, předává všem moudrost Nechval dne před večerem a ženu před smrtí (šeptnem si s Janou: to neznáme!) a děti recitují.

I přes neustálé prosby o zpomalení nasazují dost velké tempo, přesto si stihám poznamenávat postřehy:

- vůbec... spěchám, spěchám... kam?
- čím to je, že texty Jiřího Žáčka tolik svádí k vlnkování a kolovrátku? Až budu mít čas, tak si ty svody musím pojmenovat
- před svým vystoupením se rozplácne jedno děvčátko, necháme je odpočinout, pak recituje bravurně!
- mám nový termín: vypravování pro sebe! Vypravěč se textem baví, je na něm vidět radost, ale zcela zapomněl na diváky
- na začátku se příliš energeticky nasadí, pak se nedá gradovat a křičí se
- poněkud těžkou pozici má tichá, ale šikovná Gábinka, recituje totiž po výrazné osobnosti – Martinovi s nekrotnou energií
- dva nešvary přímých řečí: 1. zcela zmizí a nevíme, která postava mluví, 2. křičení, přehrávání, ale stejně nevíme, kdo mluví
- dát důraz neznamená jen vykřiknout slovo nahlas (to slovo mi podtrhla paní učitelka), jeho dominantnost se musí s vědomím celku i prožít
- vypravěče evidentně příběh baví, raduje se v něm, ale spěchá, přímé řeči nerespektuje. Slova radostně chrlí ze sebe, hlava nehlava
- pořád kouskování vět! Tam, kde je čárka, i kde není, značím si v textech každé klesnutí hlasu, ať mám materiál do semináře
- ach ty KONCE! Útěky před dozněním přednesového výkonu, polknutí posledních, přitom důležitých, slov, nebo domluvit a zůstat rozpačitě viset v prostoru
- ach ty ZAČÁTKY! Když se uhoní a recitátor dostatečně nesdělí divákům obsah expozice, už se publikum nechytne
- jak to, že v okresních kolech tolik dětí nikdo neupozornil, že nejdříve říkáme jméno autora pak název!
- když se věta nakouskuje, nejde udělat její vyvrcholení
- nevypráví se, ale odřikává...
- pozor na texty, jejichž interpretace stojí na dialogu! viz poznámka k přímým řečem
- spěch je v přednesu vrah sdělení

Děti domluvíly. První půlka, druhá půlka. Úroveň je vysoká, pochvalujeme si, vybíráme 4 děti na diplom a 8 na čestné uznání, celkem 12 oceněných z 21. Není to moc? Hanka hlásí: Cen mám dostatek! Samozřejmě, jak jinak. Píší se ocenění, pije se káva, jedí chlebičky, o nic nejde – děti z I. kategorie již nikam nepostupují. Všichni jsou naposledy svoláni, rozdávají se účastnické diplomy, každý dostane perník, my, lektori, čokoládu. Hana chválí firmu, která mňamky dodala (zařídila její sousedka), vystupují muzikanti (stále nikdo nespěchá! zázrak!) a Jana Trojanová. Totiž: Hanka letos přišla s novinou, s okénkem hostů! (Hm, hm, jak dlouho jsem nerecitovala na veřejnosti, uvídíme, třeba se z toho vykrotí) Jana mluví o setkání s Jiřím Žáčkem, recituje jeho, pro mne neznámou, báseň. Docela ujde, ta báseň, Jana je skvělá. Předáváme ceny, děkujeme učitelům a rodičům a Haně, ona děkuje nám a je seminář. Rozhlížím se kolem, nikdo neutek? Ne... Každý z lektorů jdeme do jiného rohu, děti spolu s doprovodem nás obchází, model známý z národního kola recitační části Dětské scény. Všichni jsou chápaví, poučení, nebo alespoň vstřícní, děkují mi, já děkuji jim, rozcházíme se jako přátelé. Dověděla jsem se, proč došlo k některým přestřelům – bohužel velmi často na základě respektování rad porot okresních kol: „Když se název shoduje s prvním veršem, říkej dřív název a pak autora!“, „Děláš moc gesta, raději text jen odříkej, porota v kraji tě za to pochválí, nesnáší gesta!“, „Vezmi si prózu, ne básničku, próza se teď nosí!“ Krčím rameny, nevím, co mám na to říci. Holčičce, která začátek jen tak odříkala a v konci zazařila, bylo špatně od žaludku z auta, Anička tu asi nikoho nemá.

První pardubický den je za mnou, odjíždím spokojená a natěšená na zítřek.

Čtvrtek 16. dubna, III. kategorie

Cesta s těžším batohem na zádech (odjíždím odpoledne do Brna, tam IV. kategorie a soubory s Ludkem Richterem) proběhla v klidu, České dráhy opět nezdržely ani mě, ani recitátory, zase dorážím jako poslední z lektorů (jen počkejte na poslední ráno, spím v Pardubicích, vyhraju!). Dnes nerecituji děti ze II. kategorie, jak by se dalo předpokládat, ale ze III. – údajně kvůli přijímačkám, vystoupí i jedna dívka ze IV. kategorie, odjíždí do ciziny (může? samozřejmě, může!, nesmíme na ni ale v úterý zapomenout...), zkoumáme s Janou a Petrem seznam, děti mají připravené dva texty, krom názvů, objevujících se téměř v každé přehlídce, pár neznámých, to vždy potěší, objevují svou zamilovanou báseň od Belly Achmadulinové, na III. kategorii je náročná, hm, uvidíme. Jana předává postřehy z uvolňovací hodinky – hodně děti se nezapojilo, stály stranou, mimo kroužek se ocitla zejména Bára, Jana ji zná: má nějakou indispozici, nějaké to „dys“, obdivuhodná práce maminky, holka se dostala až do kraje! Chvilí obdivně mlčíme, ale Hanka nás už něžně popohání, jdeme za dětmi. Zámek je na svém místě, Anička je tady taky, vidím mnoho dalších známých vstřícných tváří, ale i neznámých, taky vstřícných. Hana zahajuje, chválí Svitavy, že vzorně poslaly texty, upozorňuje děti: „Zvolte jako první text sobě bližší, u kterého cítíte větší potřebu nám ho sdělit! (to je hezká formulace, tu si musím pamatovat). Bůh nám k tomu dopomáhej a začínáme.“

Postřehy z III. kategorie, které se neshodují s postřehy z I.:

- horší úroveň oproti první kategorii, hodně se jen odříkává
- když tím nepodpoříme celkové vyznění, nelze citově podléhat významu jednotlivých slov (např. slovo smrt neříkat tragicky, smát se s úsměvem atd.)
- opět se objevuje polykání důležitých slov, zejména v konci
- nepřirozené vykřikování několik slov ve větě
- Bára mluví nahlas od začátku, nemá kam jít, moc křičí, hned ji poznávám, i její maminku v publiku
- nelze u smutných textů propadat sentimentu, vzniká nebezpečí banality až kýče
- výstava! – nutno myslet celkově na celek, vědět kam jdu, co chci říci, téma, téma, téma, o čem to je?
- text se asi líbil paní učitelce, je dojemný, ale recitátora zjevně nebaví, asi neví, co říká
- nepřítomné oči do dálky, naopak těkání očima po divácích, myslím na Šárku, její slunička na hrudníku, ta jsou řešením pro mimokoukavce a těkavce
- Tuwimova báseň Lokomotiva se mi líbí, ale nelze jít jen po jejím rytmu

- recitátor by měl dát najevo svůj vztah k postavám, k ději, na čí straně stojí, koho má rád, koho nerad, komu fandí
- představa, ta je důležitá...
- nudná povídka Šimka a Grossmanna, když recitátora tento humor nebaví, proč si ho zvolil?
- Polednice od Jiřího Suchého nevychází, vlastně to je pro tak staré recitátory náročný text, musí v něm cítit humor Suchého

Konec prvního kola. Jdeme do porotovny, procházíme výkony, hodně se s Janou shodneme, mluvíme jedna přes druhou, ale nějak nám to nevadí, když se Petr nadechne, zmlkne, moje milovaná báseň od Achmadulinové zaplakala, náročná na tuto kategorii. Do druhého kola vybíráme 9 dětí a děvče ze IV. kategorie (nesmíme na ni zapomenout při vyhodnocení její kategorie!). Druhé kolo je mnohem lepší, Natálka, která se nám líbila (Karel Čapek: Bajky), si ne zvolila jako druhý kvalitní text, ale je vidět, že je dobrou vypravěčkou, v národce bude stejně říkat jen jeden, Karolína je lepší, vypráví hezkou bajku (J. Vladislav a V. Stanovský: O lvu, jak učil správně dělit), tak ji posíláme do Svitav taky, jen musí lépe zdůraznit motivaci lva asi v půlce textu, ona zná text podrobně, divák však ne. Dále vybíráme tři děti – získají diplom bez postupu, a dvě pro čestná uznání (není to moc na ne moc dobrou úroveň? Ále, co je dobré, nutno pochválit, cen máme dost!

A tak jsou oceněné i děti s otazníkem). Po chvilce je vyhodnocení, úžasně hraje na kytaru chlapec z konzervatoře, Petr čte Macourka (hmhm, já mám štěstí, v pondělí v okénku porotců vystoupí Klárka), následuje dešt sladkostí a předání cen a důležitých papírů, opět nikdo nespěchá a neutíká, jak je to možné?, děkuje se vzájemně. Seminář má opět smysl, nikdo se nehádá, nevysvětluje, nevyčítá, několik recitátorů s doprovodem důsledně obchází všechny lektory. Nakonec shromažďuji názory na recitátory od Jany a Petra, dodám i své, pak vše rovnám do souvislého hodnocení, Hana je přepíše na evidenční listy. Beru batoh, loučím se s Petrem, ten v pondělí nebude, místo něj Klárka (vystoupí v okénku hostů!) a vybavená svačinou od Hanky odcházím na vlak do brněnských Lužánek.

Na celostátní přehlídku do Svitav postoupily **Natálie Finsterlová** ze ZŠ Jevíčko s texty **K. Čapka Bajky** a **R. Krátkého Kocourkovské povídky** a **Karolína Syrová** (Dramatická školička Svitavy) s texty **J. Vladislava a V. Stanovského O lvu, jak učil správně dělit** a **M. Macourka Slepice**.

Pondělí 20. dubna, II. kategorie

Ráno jedu s Klárkou Litterovou autobusem a ani jedna jsme o druhé nevěděla, mrzí nás to, neboť si máme co povídat, známe se od nepaměti, Klárka byla mojí zákyní. Jana Trojanová je již na místě, než odejde za dětmi, všechny čtyři i s Hankou si uděláme ženskou chvilku při prohlížení fotografií ze svatby syna Hanky. Klárka zapomněla na okénko hostů – nakonec tedy budu muset vystoupit přece jenom já. Okoukneme seznam textů, jednotlivý výběr je zajímavý, děti dle Jany uvolněné a natěšené, rozněžněné ze svatebních fotek odcházíme do sálku. Hana zahajuje, chválí Svitavy, vzpomíná na významné osobnosti, které v minulosti též v Pardubicích recitovali (a kam to dotáhly!) a na pomyslné jeviště přichází první recitátorka. Je vidět, že ji být první moc nesedí, ale v půlce textu se uvolní.

Postřehy z kategorie II., které se neshodují s postřehy z I. a s III.:

- děti se snaží mluvit nahlas a velmi často křičí, důvodem asi je neuvědomění si, že sálek je malý a že není nutné tolik napínat hlasivky. Dobré je před přehlídkou si prostor vyzkoušet, i když někdy ani to nepomůže, tréma a snaha o co nejlepší výkon udělají své
- recitátor předbílá očima text: myslí na to, co bude následovat a výraz tváře neodpovídá právě sdělovanému
- vypravěči mají chaos v dialogu, ztratí přehled, kdo mluví
- dlouhý, dobře naučený text z paměti: vypravěčka mluví s jistotou a sebevědomím, ale nic textem nesdělí
- necharakterizovat zlobu křičením a tlačením na hlas!
- ACH TY TEČKY! Přehlížení teček v textu, nebo naopak klesání hlasem tam, kde tečka není. Často tím stírají přednáščí styl autora, dramaticčnost (u krátkých vět), napětí, melodičnost řeči atd.
- co s naučením v bajkách? Ukončit příběh tak, aby se publikum neroztleskalo a promyslel důkladně, jak naučení sdělit, důrazy, intonace atd. Neříkat je jako nepodstatné.

- často děti uvádějí i překladatele, těším se, až je za to pochválím!
- úryvky z knížky Z deníku kocoura Modroočka jsou nebezpečné, jedná se o monolog kocourka a děti mají někdy tendenci zahrát kotě (kdysi jsem viděla i namalované fousky!), posouvají přednes do jakéhosi hereckého pitvoření

Odrecitovalo 22 dětí, druhé texty děti v II. kategorii nemají, naše ženská lektorská trojka musí rozhodnout o postupech do národního kola už nyní. Jsme spokojené, opět je z čeho vybírat, kromě dvou postupujících udělujeme jeden diplom bez postupu a pět čestných uznání. V okénku poroty předvádím dětem mechanického brouka, kterého jsem dostala od básníka a výtvarníka Petra Nikla, přednáším jeho Záhádky, jsem na sebe pyšná, ale velký dojem jsem asi neudělala – na potlesk mám ucho. Více zapůsobím v semináři, opět velmi vydařeném a plném zájmu jak dětí, tak jejich dospělých. Naformuluji odůvodnění postupujících recitátorů do evidenčních listů (je těžké něco napsat krátce....) a odcházím na procházku po Pardubicích.

Do celostního kola Dětské scény ve Svitavách pojede **Agáta Dušková** (ZŠ Zámecká Litomyšl) s textem **Martiny Drijverové Starosti** a **Hana Kočová** ze ZŠ Ústecká z České Třebové s textem **Miloše Macourka Housenka**.

Úterý 21. dubna, IV. kategorie

I když spím v Pardubicích, opět přicházím z lektorů poslední, Jana přiznává, že dlouho chodila kolem Domu hudby, abych měla možnost ji předběhnout... Zdravím se s Josefem Vránou, hercem z pardubického divadla. K lidem z profesionálních divadel coby k lektorům dětských recitačních přehlídek nemívám důvěru, dle mé zkušenosti většinou nemají přehled o specifikaci a podstatách dětského přednesu, často upřednostňují výrazné hvězdičky, často sami přednes nikdy nedělali a očekávají od dětí herecké výkony. Pan Vrána je však výjimkou, možná proto, že má zkušenosti s recitací z dětství a i nyní ze svého rodičovství, vzpomínám, že jsem ho zahlédla se synkem i na Dětské scéně. Dnes on vystoupí v okénku poroty. Pochlubím se přítomným dárkem od kolegy z konzervatoře – brožurku z roku 1946 Šborová recitace, objevuji v ní ledacos platného i pro současnost, i když by zřejmě autor při návštěvě dnešního Wolkerova Prostějova asi omdlel hrůzou a pojem divadlo poezie zřejmě vůbec neznal. Dnes je ale dnes, odcházíme do sálku a věnujeme se současnému recitačnímu dění. Anička tu je opět, ale dospělých je méně, děti jsou starší, zřejmě se jejich doprovody nebály je nechat samotné. Hana chválí Svitavy za poslané texty a uvádí předskokanku – děvče, které v čase svého okresního kola bylo nemocné, velmi se těšilo a nemoc je zaskočila, Hana jí tedy dala možnost svůj text říci v krajském kole, samozřejmě bez naděje na jakékoliv ocenění. Připadá mi, že je to dobrý nápad, jak otupit pro někoho nepříjemné recitování jako první. A vzpomínám na recitátorku ze IV. kategorie v cizině – recitovala ve čtvrtek a nesměli jsme na ni zapomenout.

Postřehy ze IV. kategorie, které se neshodují s postřehy z ostatních kategorií:

- po prvním kole jsme pozitivně vydešeni – krom čtyř recitátorů z 18 vysíláme všechny do druhého kola, a už nyní se nám jeví několik adeptů na postup! Volám na ústředí, zda není možné vyslat do národního kola více recitátorů než dva, ale propozice vznikly proto, aby se dodržovaly, což všichni chápeme, ale nevíme, co si počneme. Po druhém kole však zjistíme, že málo recitátorů předvedlo plnohodnotně oba výkony, čímž se nám rozhodování o postupu značně usnadnilo.

- text, který bych nikdy nečekala v této kategorii (D. Hevier: Zapomětlivý parašutista) recitátorka vystavěla a velmi obohatila svým osobitým humorem (jak je těžké recitovat krátký text). V druhém kole však zabodovala stejnými zbraněmi (E. Lear: Kachna a klokan), sice opět výborně, ale ve velké konkurenci nepředvedla nic dalšího...

- chlapec, kterého jsme znali z předcházejících ročníků jako výbušného vypravěče humorných textů, přednesl vážný text. Dokázal se zklidnit a předat své sdělení natolik, že celý sál ani nedýchal. Druhý text již odpovídal jeho dřívějšímu zaměření, ale všichni byli oslněni jeho přednesem se závažným tématem z I. kola, úspěch již nezopakoval ani u publika

- deníkové zápisky mimina (Prevítem snadno a rychle, S. Brett) jsou upravené na ženský rod, vypráví je blondatá modelka, kroutí roztomi-

le pusinkou, výkon ztrácí nadhled a humor. Kdyby mluvila za kluka, získala by možná větší odstup...

- přednesu úryvků z Bylo nás pět neprospělo přílišné přehrávání a stylizování se do postavy

- recitátor si užívá vyprávění, ale nesdělí téma

- při uvozovací větě uprostřed přímé řeči je potřeba mluvit ve stejném tempu, neztrácet napětí...

Konec, poslední recitátorka dorecitovala. V sálku je úžasná atmosféra, množství sdělných, poutavých a osobitých výkonů publikum obohatilo, všechny spojil silný zážitek. Neradíme se dlouho, i když se nám chce o výkonech dětí hodně hovořit, dobré výkony vždy inspirují. Ve výběru oceněných se shodneme, krom postupujících navrhujeme náhradníka, dále jeden recitátor dostane diplom a sedm čestné uznání, někteří s uvedením, za který přednes textu (pokud oba výkony byly nevyrovnané). Celkem 11 ocenění. Haně pomáháme s odnášením hromady cen, v sále je stále dobrá nálada, většina si asi říká, „to se mi to dnes ale povedlo“... Vystupují děti ze základní umělecké školy, recituje pan Vrána, tak výborně předneseného Skácela jsem v životě neslyšela. Naposledy Hana při rozdávání perníčků chválí firmu a sousedku. Seminář odpovídá úrovni přehlídky, potkávám se se známými tvářemi, krom Aničky s Janou ze Svitav..., odhalují se geneze jednotlivých přednesů. Píšu komentáře do evidenčních listů, pomáhám Haně s úklidem a pardubická krajská přehlídka dětských recitátorů končí.

Na celostátní Dětskou scénu do Svitav byli nominováni **Viktorie Štochlová** ze ZŠ Sloupnice s texty **M. Macourka Myšlenka pro kočku** a **I. Krause Pravda o Karkulce** a **Michal Busta** (ZUŠ Chrudim) s texty **S. Silversteina Klauun Konrád** a **I. Krause Medová léta**. V této kategorii se porota rozhodla nominovat do Svitav ještě náhradníka – **Adama Weinlicha** (Dramatická školička Svitavy) s texty **R. Fulghuma** – úryvek z knihy **Všechno, co potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce** a **I. Wernicsche Náčrt dvou i více básní**.

Pro mne ale dnes ještě nic nekončí, protože chci napsat tuto zprávu o průběhu krajského kola dětské scény v Pardubicích.

Ema Zámečnicková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO A LOUČKOVÉHO DIVADLA

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK

17.–19. DUBNA 2015

Během pátku až neděle 17.–19. dubna bylo všem účastníkům Svitavského dýchánku nabídnuto pobytí na celé přehlídce dětského a loutkového divadla. Bohužel většina souborů opustila Svitavy brzy poté, co své představení sehrála a co se vedoucí zúčastnili rozhovoru s porotou. Není nutné připomínat, jak podnětné pro další cestu ke komponování divadelního tvaru by mohlo být zhlédnutí vystoupení jiných skupin i účast na diskusích. Pro hrající děti z různých souborů bylo velmi příjemné, že v čase, kdy vedoucí diskutovali s porotou, dostaly příležitost se setkat a společně pracovat v dílnách vedených Berit Hönigovou, Ivetou Kocifajovou a Vitem Piskalou – studenty brněnské JAMU.

V následující zprávě o Svitavském dýchánku bude zmiňována pouze část týkající se třinácti „činoherních“ vystoupení dětských souborů.

Počet uvedených inscenací se na první pohled může jevit jako potěšující. Avšak po zhlédnutí nelze jinak, než doporučit uspořádání přehlídek v již v rámci okresu – například v Pardubicích. Na okresní přehlídku pak zvát kompetentní lektory, kteří by v přípravě inscenace včas vyslali signál, kudy je možno se při dolaďování hry ubírat dál, kudy spíše ne a kudy opravdu ne. Mnohým vedoucím by prospělo poučení o možnostech a o povinnostech, jaké mají ve smyslu kultivace dětí po stránce osobnostní, sociální, morální a umělecké. Proto bylo porotou často doporučováno další vzdělávání se v oboru.

Konkrétněji k překážkám, které vznikly výběrem látky, následnou režii a které nejenom brzdily přirozený projev hrajících dětí, ale také podporovaly vznik nežádoucích návyků a podivných předstáv o fungování jevištního sdělení. A co více, deformovaly estetické a někdy i mravní citění dětí. Vnímání partnerů, využití jevištního prostoru, vědomí, že s někým o něčem důležitém právě jednáme, že se děje cosi, co mění vývoj vztahů a tedy i následné dění... Podněty, které by mohly být roznětkou pro přirozené chování a jednání hráčů, pro vznik divadelních situací, byly v mnoha případech režii přehlédnuty. Kromě jiného tak byla anulována možnost vzniku potřebného napětí, kdy divák nastražen očekává, co se stane. Nabízející se akci ale nahradilo odříkání textu. Děti paměťově statečně zvládaly vše, co jim bylo určeno. Slova se jim ale stala brněním, ve kterém se nemohly hýbat, jednat, protože musely myslet na to, co mají vzápětí říci. A v tomto krunýři byly režii vystrčeny na forbinu. Odtud „čelem k divákům“ bez jakéhokoli náznaku jevištně vybudovaného důvodu a vztahu malí „herci“ oddeklamovali svůj part. Často, když domluvili, „přestali být“ a jen čekali na svou repliku. Záplavu slov snad ani nemohli významově obsáhnout a tudíž ani sdělit. Proto sklouzávali k mechanické dikci, k dělení souvětí po čárkách, k lomení vět na nepřirozené úseky.

K divadlu patří kromě jiného i hudba a zpěv. Ovšem dlouhé písně, kterými byly některé inscenace prokládány, brzdily tok hry, temporytmu. Zpěv, často velmi pěkný, avšak vysílaný z popředí jeviště, se měnil v ozdobný prvek. Vytrhoval hráče z rolí, z postav se stávali zpěváci postrádající vztahovou kontinuitu k dění.

Rozvoji fantazie, růstu estetického a etického citění bránil ve vícero případech samotný výběr látky. Nepříliš kvalitní výchozí text nedává mnoho příležitostí ke hře, o sdělení nemluvě. Známa filmová pohádka převodem do jevištního tvaru svádí k nápodobě. Filmový muzikál může mít ve své původní podobě určité půvaby, pokud je hrán dospělými a zkušenými herci. Kopírování zhlédnutých chytla-vých momentů jistě mladé aktéry baví, avšak nikam je esteticky neposouvá, spíše je stahuje do oblasti plytké komerce. A téma? Co to je? ... Škoda. Protože přes všechny vyjmenované výhrady každý uvedený tvar prošel stádiem chtění, překážek a úsilí jak ze strany hrajících, tak i vedoucích.

Šest ze třinácti zúčastněných souborů funguje při základních školách a je potřeba učitelkám poděkovat za to, že se jejich prostřednictvím do škol vrací divadlo. Inscenaci **O velrybě z Modrého moře**

zahrál **Dramatický soubor ze ZŠ Prachovice**, vedoucí **Eliška Ptáč-níková**. Literární předlohu od Pavla Šruta **Kuchař Sam a mořské panny** do stejnojmenné divadelní podoby převedl **Dramatáček ZŠ Heřmanův Městec** s vedoucí **Kateřinou Vackovou**. **Dramatický kroužek při ZŠ Brněnec**, který vede **Jana Peterková**, uvedl na jeviš-tě **Princeznu ze mlejna**. **Dramatický kroužek Žoužel při ZŠ Žďár na Orlicí** vznikl teprve v lednu letošního roku a s vedoucí **Renátou Šťastnou** předvedl moderní pohádku **Princezna Esemeska a Princ Email**. Pod stejným vedením vystoupil i soubor **Dramec Beta Par-dubice** s muzikálem **Mamma mia**.

Soubor 3. B Zámecká, Litomyšl pod vedením **Jitky Bobko-vé** potěšil diváky svou pohádkou **Smutné království** a byl oceněn za jevištní souhru. Představení svižně začalo, z projevů jednadvaceti dětí čísel a chuť hrát a zároveň byla patrná jejich schopnost podřídit se danému řádu. Orientace se v prostoru, schopnost vnímat spoluhráče byla u této skupiny na velmi dobré úrovni.

Rytmické střídání pohybu a mluveného slova, energie a spolupráce. Tak by bylo možné charakterizovat vystoupení inspiro-vané knihou Kornélie Němečkové a Josefa Bruknera **Malí sportovci**. Vedoucí, paní učitelka **M. Hezká**, přesně ví, co její svěřenci potřebují. **Benešáci ze ZŠ Benešovo náměstí, Pardubice** byli oceněni za **souhru a spolupráci na jevišti**.

Divadelní kroužek DDM Heřmanův Městec spolu s vedou-cí **Andreou Martínkovou** zvolil k divadelní adaptaci předlohu **Gý-ges a prsten** z Řeckých bájí a pověstí od Eduarda Petišky. Příběh byl na jevišti zatím spíše odvyprávěn, pohybovým aktivitám by prospělo více energie a přesnosti.

Řecké báje se staly podnětem k divadelní tvorbě také soubo-ru **DS Veselé zrcadlo Gymnázia Ústí nad Orlicí** a vedoucí **Lence Janyšové**. Scénář jejich **Ifigenie** vyrostl ze studia trojice literárních anebo dramatických textů – od Euripida, Rudolfa Mertlika a Miro-slava Slavíka. V dobrém smyslu slova z představení číslo zkoumání cest k divadelnosti, hledání možností hry v aréně a zároveň cílená kultivace aktérů v oblasti osobních dovedností. Ne všechny tyto snahy byly naplněny, soubor si navíc zkomplikoval situaci ne zcela čitelným dvojím rámcem. Soubor i vedoucí jsou ale na dobré cestě. Vystoupení souboru **Gymnázia Ústí nad Orlicí** bylo porotou **oceněno za zabývá-ní se antickou látkou**.

Další dvě inscenace uvedené na Svitavském dýchánku spojuje autorská tvorba výchozího příběhu, scénáře a jevištního zpracování. **Dramatický kroužek BETA Pardubice** vyšel z námětu dvou dívek ze souboru. Konečné úpravy scénáře a režijního vedení a zodpovědnosti za fungování inscenace **Bomba v batohu** se chopil vedoucí **Václav Rybyšar**. Jevištní výpověď však příliš nezapůsobila, oscilovala mezi žánry a postrádala napětí.

Dalším autorským textem tentokrát vytvořeným vedoucí **L. Pilařovou** byl detektivní příběh s příděchem humoru, v němž důležitou úlohu sehraje Ezop a jeho bajky. Vystoupení souboru **Zjev Jevíčko** na diváky příznivě působilo nasazením hráčů, zvládnutím typového herectví, vhodně volenou hudbou a také svižnými představ-bami, v nichž hráči zůstávali v rolích a vztazích. Inscenace **Jak je důležité mít Ezopa** byla **oceněna za jevištní projev**.

Na motivy Karla Poláčka vzniklo radostné a vskutku divadelní představení nazvané **Bylo nás šest aneb Napadlo hodně sněhu**. Vedoucí **Zdeňka Selingerová** velmi dobře ví, jak využít přirozené energie a hravosti kluků ze souboru a zároveň ji udržet při vystoupení před diváky „na řetězu“. Dění na jevišti dokáže vést tak, aby vznikaly divadelní obrazy, aby hra měla spád, rytmus a neztratila kouzlo přiro-zenosti. Škoda jen, že diváci na svitavské přehlídce viděli jen několik drobných epizodek, které se zatím nepodařilo propojit do uzavřeného celku. Inscenace byla **oceněna za souhru a energii**.

Básně Shela Silversteina přivedly **Dramatáček ZUŠ Chrudim** a vedoucí **Renatu Klečkovou** k tvorbě vystoupení **Jen si tak pohrát**, které bylo **doporučeno do širšího výběru na Dětskou scénu 2015 a oceněno za výběr předlohy a kultivovaný projev hrajících dětí**. Ze strany vedení je ještě potřeba dolaďovat dramaturgii inscenace. A také zvážit, nakolik použité transparenty hře vskutku pomáhají (jak po stránce samotné manipulace, tak po stránce výtvarné). Dále, zejména v první části, je také třeba dopřát jednotlivým básním čas k vyzně-ní pointy. Lesk představení dodávala zejména koncentrace hráčů,

technická vybavenost spolu s chutí podělit se s diváky o svou radost z veršů, kterými se ve výuce zabývali.

Tolik ke Svitavskému dýchánku 2015. Zbývá jen poděkovat organizátorům a všem „neviditelným“, kteří zabezpečovali plynutí přehlídky. „Viditelným“ dětem a mladým lidem z Dramatické školičky pak za jejich milé a vtipné uvádění jednotlivých představení.

Porota pracovala ve složení Dáda Weissová, Jakub Hulák, Michal Drtina a Zuzana Jirsová.

Zuzana Jirsová

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLEDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

TŘEBÍČ, 9. DUBNA 2015

První a druhá kategorie recitátorů

Jakou podobu mělo letošní setkání recitátorů?

Po tradičním přivítání Jaroslavem Dejlem v Národním domě v Třebíči a představení lektorů jsme se rozdělili a děti z I. a II. kategorie se přesunuly do malého sálu. Rozhýbali jsme se, rozmluvili, zapojili představivost, seznámili se s komorním prostorem a lidmi v něm.

V **první kategorii** se objevily převážně známé poetické texty Jiřího Žáčka (Ušaté torpédo, Ufo, ufo, ufoní, Velryba, Čarodějny mlýnek, Jak liška napálila medvídky), Daniely Fischerové (Ukolébavka), Pavla Šruta (Paní koza), Miloše Kratochvíla (Můj deníček), Věry Provazníkové (O čarovném hrníčku). Svým přirozeným výkonem, zaujetím a vnímáním textu, kontaktem s diváky zaujaly **oceněné Amálie Slonková, Kamila Brtníková a Barbora Hurdová**.

V **druhé kategorii** děti zaujaly texty Oldřicha Mikuláška (Pohádka o brněnském krokodýlovi), Jana Skácela (Uspávanka s loupežníky), Pavla Šruta (Hrabě Drákula a Nováková z 3.C), Lukáše Pavláška (Školník), Josefa Kožíška (Malí gratulanti), Věry Provazníkové (Krámky, stánky, marcipánky), Zdeňka Svěráka (Úryvek z Tatínku, ta se ti povedla), Petra Nikla (Pohádka o abecedním pořádku), Pavla Cmírala (Úryvek z Alenky v říši divů podle Lewise Carrolla), Ludmily Kroužilové (Popletená pohádka). Svou interpretací diváky i lektory oslovili **Denisa Vítková, Jan Prosecký (oba postoupili do Svitav), ocenění byli Dominik Havlíček, Alois Stavárek a Jakub Lázníčka** za přirozený projev, interpretaci náročného textu.

Vnímaví diváci a posluchači o přestávce nasávali atmosféru výstavy obrazů a sopek v Galerii Franta.

V přátelské atmosféře jsme se mohli navzájem inspirovat, potěšit sdílenou radostí z přednášených textů. Do budoucna přejí dětem zážitky z uměleckou literaturou, radost ze sdílení textů, více umělecky hodnotných textů od opomíjených autorů – nadchnout dokáží i autoři zahraniční: Shel Silverstein, Daniil Charns. Pedagogům i rodičům přejí dramaturgickou objektivnost a spoustu radosti při setkáních nad texty a s poezií.

Přemýšlím nad možným přínosem obměněného lektorského sboru se členy, kteří se zajedou podívat do Svitav. Snad je volba lektorů v okresních kolech nepoučená – recitátor, který svou interpretací i technickou vybaveností převyšoval ostatní, postoupil do krajského kola jen díky zařazení do širšího výběru.

Lektorský sbor pracoval ve složení Stáňa Štěpánková, Jaroslav Dejl, Kateřina Petřílková. Kateřina Petřílková

Třetí a čtvrtá kategorie recitátorů

Na recitatory 3. a 4. kategorie letos bohužel zbyl nevhodný, stísněný, a nadto nešťastně nasvícený prostor jeviště velkého divadla.

Z dramaturgického hlediska byla vystoupení přednášečů obou nejstarších kategorií v Třebíči – až na výjimky – zajímavá. Výběr textů svědčil o tom, že si přednášeči většinou zvolili texty nejen kvalitní, ale i takové, které je zajímají a k nimž mají vztah. A protože výběr textů byl zároveň i tematicky pestrý, mohlo být trebičské dopoledne pro všechny skutečně inspirativní. K těm několika málo výjimkám problematických textů patřily Palác a chatrč z nevkusné anonymní knihy Nejkrásnější

bajky o lidech, kterou vydal před lety ostravský Librex (expert na podbíživou produkci pro děti), a pak dva texty vybrané ze sborníků dětských literárních prací, které jako slovesné práce sice „zabodovaly“ v přehlídce LDO ZUŠ, ale jako texty k přednesu nejsou příliš vhodné.

Přednášeči ve **třetí kategorii** byli, jak to tak často bývá, méně výrazní. Je to přesně ten věk, kdy recitátoři už neoslňují svou dětskou bezprostředností, ale až na výjimky ještě „nedosahují“ na vyspělejší, dospělejší přednes. Proto se lektorský sbor rozhodl **doporučit na celostátní přehlídku ve Svitavách** jen jednoho recitátora – **Filipa Chroustovského ze ZUŠ Nové Město na Moravě** (ved. Kateřina Šteidllová). Povídka **Jamese Moloneyho Pravda o vačičích** (v překladu Lucie Šavlíkové) vyšla před několika lety v souboru Zloděj stínů a jiné povídky pro děti. Několikastránkový text se Filipovi a jeho vedoucí podařilo šikovně zkrátit, takže tvoří samostatný celek, koncentrovaný na jednu situaci. Takto dramaturgicky dobře připravený text Filip Chroustovský recituje s chutí a potěšením. Prokázal, že je dobrým vypravěčem, opírá se o konkrétní představy, a tak je jeho přednes živý a barvitý. Jen tu a tam se nechá strhnout mechanickým „čtením čárek“. I druhý text, **Kolářovu** hravou básničku **Proč musí být deštníkáři**, má dobře vystavěný a dokáže vést posluchače od jednoho obrazu k druhému až k závěrečné pointě.

I druhý recitátor ze **ZUŠ Nové Město na Moravě – Pavel Černý** – zaujal, i když jeho vystoupení nepřesvědčilo natolik, aby byl doporučen k postupu na celostátní přehlídku. Díky přednesu **Werichovy bajky Lev a notes** (škoda že ve verzi přetištěné v souboru Deoduši, která není tak razantní a úderná jako verze otištěná v mnichovském Uzlu pohádek) získal čestné uznání. Dobře si v něm poradil s dialogy (jen občas zbytečně sklouznul ke zbytečnému deformování hlasu a k zbytečnému odsekávání uvozovacích vět od přímé řeči) a poselství textu zprostředkoval vcelku zdařile. Jako druhý text si však vybral **Erbenovu Dceřinu kletbu** a to bylo nad jeho síly. Atmosféru balady sice obecně naznačil a přednesl ji vcelku kultivovaně, ale na náročný text ještě nestačil.

Ve čtvrté kategorii se opět prosadili recitátoři ze ZUŠ Nové Město na Moravě (jeden postoupil na celostátní přehlídku do Svitav a jeden dostal čestné uznání), ale se zajímavým přednesem vystoupili také recitátoři z trebičského Katolického gymnázia a ze ZŠ Pacov.

Matouš Benda z Katolického gymnázia Třebíč (ved. Markéta Nekudová) zaujal v prvním textu – ukázce z autobiografické knihy **Vychoval mě gangster** (autorem je francouzský kněz **Père René-Luc** a v překladu Veroniky Kloučkové vyšla v Karmelitánském nakladatelství) – živým projevem, kontaktem s publikem a smyslem pro situaci, byť tento jeho přednes působil trochu rozdrobeně. V druhém textu, v dobře vybrané ukázce ze **Šabachovy** knihy **Hovno hoří**, působil Matouš o poznání autentičtější. I když tu a tam některé slovo spolkl, přesvědčil smyslem pro humor a schopností zprostředkovat vlastní názor na Šabachův text. O vyspělosti recitátora svědčila diskuse o poslední větě úryvku, která v přednesu nakonec nezazněla („Každý kluk by měl být tak trochu prase, aby vůbec stál za povšimnutí.“), v níž se projevilo, že vnímá i nejjemnější nuance textu, které mají vliv na vyznění přednesu.

Jana Vodičková ze ZŠ Pacov byla oceněna **čestným uznáním** za zaujatý přednes ukázky z poeticko-filozofické prózy **Richarda Davida Bacha Jonathan Livingston Racek**. Zpočátku se sice do textu dostávala s obtížemi, ale postupně jí začaly naskakovat obrazy a její vyprávění začalo být barvitější. S **Prévertovou Stránkou ze sešitu** si však příliš nevěděla rady. Báseň, která působí jen na první pohled prostě, ale ve skutečnosti má rafinovanou veršovou stavbu, pro ni byla příliš tvrdým oříškem.

Čestné uznání si odnesla také **Andrea Pejchová ze ZUŠ Nové Město na Moravě** (ved. Kateřina Šteidllová) především díky výborně zvládnutému přednesu **Tlachapouda**, básničky z klasické anglické knihy **Lewise Carrolla** o Alence (v překladu Aloyse Skoumala). Vyspělá recitátorka měla nonsensovou básničku výborně vystavěnou jako příběh, opřenou o konkrétní představy, a navíc ji dokázala přednášet s výbornou artikulací (ale přirozeně, bez hyperkorektní výslovnosti). Povídka **Emanuelu Frynty Trýzeň poddajného srdce** jí však moc nevyšla. I když i tento text přednesla kultivovaně, nepodařilo se jí předat nadsázku, která je pro vyprávění této historky důležitá, a místy sklouzla až do mechanického sekání podle interpunkce.

Vedle Matouše Bendy byl lektorským sborem doporučen **k postupu na celostátní přehlídce také Libor Havlík**, další recitátor ze **ZUŠ Nové Město na Moravě**, a to především díky přednesu prózy **Roberta Fulghuma** z knihy *Všechno, co potřebuju znát*, jsem se naučil v mateřské školce (v překladu Jiřího Hrubého). Libor Havlík prokázal, že je zkušeným recitátorem. Fulghumovu prózu má dobře připravenou, je zjevné, že téma je mu blízké a dokáže ho přesvědčivě předat. Jeho přednesu by ale prospělo, kdyby se mu podařilo Fulghumovu filozofující povídku trochu odlehčit, protože ve snaze sdělit téma, na kterém mu záleží, upadá v závěru do přílišné závažnosti. Ve srovnání se zdařilým přednesem prvního textu je recitace básně **Antonína Sovy Tiché štěstí** nad možností tohoto recitátora. Lektorský sbor ocenil, že si Libor Havlík vybral cíleně text zcela jiného charakteru a poetiky, než je R. Fulghum, a konstatoval, že i v případě Sovovy básně prokázal, že má nemalé dovednosti, ale přesto všechno je jeho přednes zatím jen obecně poetický a málo se opírá o konkrétní obrazy.

Lektorský sbor 3. a 4. kategorie pracoval ve složení: Jana Procházková, Jiří Pokorný a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TŘEBÍČ, 10. DUBNA 2015

Krajské kolo přehlídky Dětská scéna kraje Vysočina se konalo v pátek 10. dubna 2015 v prostorách Národního domu na Karlově náměstí v Třebíči. Tento ročník měl podivnou předehru. Nejdříve bylo přihlášeno sedm souborů, týden před zahájením odstoupil soubor z Havlíčkova Brodu z provozních důvodů. A souborů bylo šest. Byl vytvořen program přehlídky. A tu ve středu 8. dubna náhle oznámil soubor ZUŠ Nové Město na Moravě, že bude vystupovat na přehlídce v Brně. Ano, máme demokracii, každý může vystupovat, kde chce, ale existuje také něco, co se nazývá „slušné chování“. A pokud nechťel novoměstský soubor do Třebíče jet, mohla to jeho vedoucí říci hned a nemusela se přihlašovat na dvě přehlídky nebo mohla toto své rozhodnutí oznámit dříve. A souborů bylo pět a opět se předělávalo. Ve čtvrtek 9. dubna ráno oznámil jeden jihlavský soubor, že mu onemocněli herci (což pořadatelé přehlídky chápou, je to objektivní a těžko předvídatelná situace) a soubory byly čtyři. Dva z Třebíčska, jeden z Jihlavy a jeden z Pelhřimova. I přesto je nutno hned na začátku říci, že všechny čtyři soubory měly velice slušnou úroveň a jejich představení přinesla řadu podnětů k zajímavé diskusi po jejich skončení. Zajímavé bylo, že na této přehlídce nebyl žádný soubor ze ZUŠ, ač v kraji je několik literárně-dramatických oborů ZUŠ.

Soubor Áčko Základní školy Třebíč, Týnská – O Broučkovi

Vedoucí souboru **Jaromíra Karbašová** vybrala některé motivy ze života Broučka a vytvořila inscenaci, která je na pomezí sborové recitace a divadla. Postava Broučka je jediná, která prochází celou inscenací, ostatní postavy – Běruška, maminka, tatínek – vystupují na svůj výstup z chóru. Ten někdy přejímá vedle spojovacího textu i jejich text. Často je ale tento sborový text odříkáván bez většího emocionálního zabarvení, více méně formálně. Závěr představení nemá onu tečku jako v předloze – broučci sice umřeli – usnuli – ale na jejich místě vyrostly sedmikrásky. V představení jde závěr do ztracena. Soubor pracuje i se světlem – zajímavě za pomoci kapesních svítilen se vytváří let broučků. Atmosféru vytváří i živý kytarový doprovod. Inscenace vznikla podle slov vedoucí především se záměrem seznámit s předlohou jak interprety, tak i malé diváky.

DK Čáslavce, Základní škola a MŠ Čáslavce – Tulácká pohádka

Vedoucí **František Pejchal** vytvořil zdařilou dramatizaci Tulácké pohádky z Devatera pohádek Karla Čapka. Vytvořil text bez zbytečných aktualizací, respektující Čapkův jazyk a poetiku předlohy. Spojovací text vložil do úst hejnu vran – v inscenaci oblečených do černých triček a kalhot (jenom ta originální bílá vrána je pochopitelně v bílém). Dokonce divadelně vtipně využil i ráčkování jednoho z dětí či

brýle další holčičky. Ostatní postavy mají jednoduchý stylizovaný oblek. K rytmizaci a zvuku využívá dřívka a tamburínu. Deset devítiletých dětí si evidentně užívá příběhu tuláka Františka Krále a jeho patálií s kufříkem. Vedoucí jim jasně a přesně vymezuje herní či mluvní prostor, scénu vytvářejí náznakem svými těly. Vzniklo tak milé a vtipné představení, které si sice nehraje na žádné velké umění, ale je ukázkou poučené a poctivé práce venkovského pana učitele s menšími dětmi.

Inscenace byla **doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídce ve Svitavách**.

Soubor HADR Základní školy Havlíčkova, Jihlava – Pár stránek z Deníku Adriana Molea

Jana Krásenská (spolu s ní vede soubor ještě **Alena Hromádková**) vybrala některé kapitoly z oblíbené knížky o Adrianu Moleovi. Na scénu přichází parta sedmnácti pubertáků táhnoucích za sebou židle. Usedají, vpředu uprostřed je Adrian, který bude jedinou figurou hranou stejným hercem. Opět inscenace na pomezí sborového přednesu a divadla. Představení je sledem jednotlivých dnů či hodin života Adriana. Herní prostor je vytvářen přeskupováním židlí – nápaditý je autobus, kdy si herci předsedají, zaujímají gesta, vytvářejí obrazy. Tady by ale byla nutná ruka dramaturga a bylo by bývalo dobře škrtat a krátit, aby se scénický klíč nestal stereotypem. Anebo vymýšlet další ozvláštňení scén. Je zde i množství pěkných míst – např. Adrianovo zamilování do dívek – jsou o hlavu větší než kluk představující Adriana Molea. Přes uvedené výhrady jde o zajímavé, poučené a poctivé divadlo.

Lektorský sbor se rozhodl **ocenit inscenaci čestným uznáním**.

Divadelní soubor Struhadlo Domu dětí a mládeže Pelhřimov – Rozum a štěstí, vedoucí souboru Jitka Vachková

Opět parta dvanácti pubertáků. Opět táhnou židle – tentokrát plastové a různobarevné. Usedají do řady za sebou. Začíná diskuse, až hádka, co je štěstí či rozum. Výborný začátek, slibující autorské divadlo o štěstí a rozumu. Šlo ale bohužel jen o úvodní „dvoreček“, který sloužil jako úvod k dramatizaci Werichova textu, do něhož soubor tu a tam vsunoval své texty. A tak vznikl dosti nesourodý tvar. Škoda, protože nakročeno bylo výborně! Ale přes to vše působil soubor sympaticky.

Na závěr lze říci, že navzdory problémům zmíněným v úvodu byla přehlídka zorganizovaná dobře – tradičně se o ni postaral trebičský Dům dětí a mládeže ve spolupráci s Městským kulturním střediskem.

Lektorský sbor pracoval ve složení Jaroslav Provazník (předseda), Jiří Pokorný, Jana Procházková a Jaroslav Dejl.

Jaroslav Dejl

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

BRNO, 16.–17. DUBNA 2015

Hrdinové a strašáci

Je 16. duben 2015. Den, kdy se slovo nadobro ocitá v krizi. Světu vládne zkratky. WTF? Neosobní komunikace hraje prim. BTW, smajlíci jsou COOL. Země je rozdělena na dva tábory. Na strašáky na straně jedné a na hrdiny na straně druhé. Tohle není OK! A tak se hrdinové, jež slovo uctívají a znají jeho váhu, rozhodli bojovat proti strašákům, kteří slovo, zejména to mluvené, považují za zbytečnost, již je třeba s konečnou platností odstranit ze světa. Ale proč? Přeci aby je slovo nezdržovalo svými nekonečnými významy... Kdo pomůže hrdinům vyhrát jejich boj? Hrdinové mají jasno! Jejich spoluobojovníky se stanou vládci slova z brněnské krajské recitační přehlídky.

Úvodní etuda v podání studentů DIFA JAMU je za námi, a proto se pojdte sami přesvědčit, na čí stranu se naklonily misky vah.

Ona bitva o budoucnost slova se tradičně odehrála Labyrintu (Středisko dramatické výchovy Labyrint – SVČ Lužánky, Brno-Bohunice), přičemž do generálské pozice jako obvykle usedla Emilie Machálková a labyrintský kolektiv. Nápomocní jim byli již zmínění magisterští studenti oboru Divadlo a výchova DIFA JAMU, kteří se zhostili, stejně jako léta minulá, tematického pojetí přehlídky, ale i doprovodných aktivit, hlasových a mluvních rozcvíček. V závěrečné části dne se hrdinní recitátoři zúčastnili seminářů zaměřených na dramaturgii přednesu a v rámci lektorského semináře byla pedagogům či doprovodu jednotlivých přednášek nabídnuta možnost, aby společně diskutovali o výkonech svých svěřenců. Cílem bylo především hledat cestu k další progresi recitátorů. O stejný cíl usiloval i seminář pro nejstarší hrdiny, který se na rozdíl od ostatních kategorií nekonal odděleně od semináře lektorského. Stalo se tak logicky kvůli vyspělejšímu věku recitátorů, kterým diskuze s profesionály Emou Zámečnickovou a Ivanou Valešovou přinesla odborný posudek, na jehož základě se mohou pokoušet svůj projev, ale i ono zrádné podhoubí přípravy – dramaturgickou volbu a práci na výstavbě textu, posunout o další krok dále.

Nyní je čas představit si lektorský sbor, v němž se během dvou dnů vystřídali tito lektoři: již jmenované Ivana Valešová a Ema Zámečnicková, dále Petra Rychčáková, Marie Pavlovská, Monika Jelínková, Lucie Prouzová, Pavel Heřmann, Michaela Mikulová a Eliška Kinclová. A až byli všichni bojovníci bez diskuze velmi stateční, mohli postoupit dále pouze někteří z nich.

Ze 2. kategorie se do celostátní svitavské přehlídky probojovala **Charlotte Terzieva z brněnské ZŠ Lesná**, jejíž přednes prózy **Chameleon od Miloše Macourka** byl velmi sdělný, přirozený a plný kontaktu s divákem. Recitátoři následující 3. kategorie rozšířili okruh postupujících o další dva. Úspěch slavily opět dívky, a to **Hana Markesová z brněnské ZŠ Sirotkova**, jež při přednesu prozaického textu **Střela od Jiřího Suchého** dostala jeho názvu a bez okolků naservírovala divákům živý, kontaktní projev, který si udržoval potřebnou dávku nadhledu a smysluplnou textovou výstavbu. Druhou oceňenou dívkou se stala žákyně **ZŠ Lomnice Valentýna Peringerová**. Ta zaujala především schopností předat publiku své fantazijní představy velmi věrohodným a detailním způsobem, přičemž nezapomínala ani na výstavbu textu, práci s temporytmem a čistou výslovnost. Byly-li tyto dvě kategorie pro lektorský sbor náročné ve volbě, koho do celostátní přehlídky neposlat, byl problém nejstarší 4. kategorie opačný, tedy koho do Svitav poslat a jestli vůbec někoho. Tato kategorie měla velmi nízkou úroveň, avšak v jejím kontextu se přeci jen našla recitátorka, jejíž projev působil v porovnání s ostatními nejosobitějším dojmem. **Josefina Esterková, žákyně břeclavského gymnázia**, si vybrala velmi zajímavé texty, jež měla možnost přednést oba. Byly jimi prózy od **Františka Kožíka: Největší z Pierotů a Kateřiny Lužné: Štěně**. Na základě druhého textu byla Josefina na postup doporučena. Drobné vady recitátorky v celkovém projevu pramenily z někdy až přehnaného herectví. Největším handicapem Josefiny se však stal její křehký hlas, místy až neslyšitelný. Proto byl její postup podmíněn její usilovnou prací na mluvní technice.

Je 17. duben 2015, bitva je u konce. Slovo si své místo v životě lidí uhájilo, a to nejen díky statečným hrdinům z krajské brněnské přehlídky, ale i zásluhou všech těch, pro něž je slovo, báseň, příběh anebo jen obyčejné povídání o věcech vážných i nevážných něčím, bez čeho se nedá obejít. Proto podporujeme slovo, abychom se mohli příští rok zase sejít a vychutnat si jeho krásu.

Eliška Kinclová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BRNO, 18. 4. 2015

Hrdinové bojující za fantazii – v divadle – v Labyrintu

Příběh...Hra...Fantazie...Divadlo...

Svět se rozdělil na strašáky a na hrdiny.

Strašáci se dorozumívají zkratkovitě a chtějí ze světa vymýtit fantazii.

Hrdinové si hrají se slovy, tvoří obrazy, vypráví příběhy, sdělují myšlenky, bojují divadlem.

Několik hrdinů se sešlo 18. 4. 2015 v Labyrintu na krajském kole postupové přehlídky dětského divadla Dětská scéna 2015. Divadelního setkání hrdinů v Brně se zúčastnily čtyři soubory se čtyřmi inscenacemi: **Dramatický kroužek při ZŠ Kamínky, Brno** s loutkovou inscenací **Chrochtík a Kvikalka na cestě za blýskavým prasátkem**, **Spolek loutek Loutkino, Brno** s inscenací **O rybáři a staré botě**, soubor **Kontejner 16 v pokoji 225 ZUŠ Jana Štursy Nové Město na Moravě** s inscenací **John a krvavé koleno** a soubor **Civáramo ze ZUŠ Veselí nad Moravou** předvedl inscenaci **Pohádky svatojánské noci**.

I přes to, že se na přehlídce objevila pouze čtyři představení, jednalo se o rozdílné a tím i zajímavé přístupy k divadelní práci s dětskými soubory.

Soubor se ZŠ Kamínky pracoval s hrou herců na jevišti, pomocí jimi vyrobených maňásků z ponožek. Maňasci byli vyrobeni jednoduše, ale vkusně. Nicméně nutno říct, že ve světě hrdinů nejde pouze o vizuální stránku inscenace. V případě příběhu o Chrochtíkovi a Kvikalce byl problém v síle hlavního konfliktu. Co opravdu motivovalo Chrochtíka a Kvikalku k cestě za blýskavým prasátkem? Co motivovalo herce k jednání s maňásky? V diskusi s lektorským sborem vyvstal impuls k další režisérské práci. K nalezení principů, jenž by motivačně podpořily herce i postavy.

Soubor Loutkino pracoval též s maňásky, především s jejich „realistickou“ a popisnou podobou postav. Známy příběh o rybáři byl souborem vyprávěn skrze předlohu Jiřího Žáčka. Rybář tentokrát nevylovil zlatou rybu, ale nedoslýchavou botu. Pointa a poučení příběhu se však ztratila v nejasném vyložení postav. Kdo byl potrestán víc – hodný a neprůbojný rybář, nebo jeho chamtivá žena? Jako divák jsem měla pocit, že rybář. Že by strašáci získávali převahu? Že bychom nepotřebovali jasné sdělení?

V inscenaci John a krvavé koleno hrdinové bojovali pomocí metafor a zástupných rekvizit na jevišti – například využívali bílých látek jako ptáků, žab, klasů, obvazů atd. Krvavé koleno bylo personifikováno hercem, který byl přítomen po celou dobu na jevišti. Na konci představení dokonce Krvavé koleno vstoupilo do hlediště. Hrdina divadla se raduje – divadelně byl vyprávěn příběh. Strašák se vysmívá – Krvavé koleno je stále přítomno a může si přijít pro každého, nejen pro zlobivé děti.

V inscenaci souboru **Civáramo** převládala pohybová složka, směřující až k tanečním vstupům během představení. I přes zajímavé obrazy přece jen k získání hrdinského titulu chybělo pár kroků. Nedostatek nosných dramatických situací, které by pomáhaly spádu příběhu. Z pohledu diváka ještě snaha o dílo super hrdiny – totiž snaha o velké a dospělé divadlo.

I když se tento den statečně bojovalo o fantazii a o divadlo, musí se hrdinové dál snažit o to, aby strašáci divadla nevytlačili.

Společně je porazíme! Má to totiž cenu!

Díky počtu souborů byla přehlídka jednodenní, avšak náplň celého dne byla programově nabitá a zajímavá. Studenti prvního ročníku magisterského studia Ateliéru Divadlo a výchova DIFA JAMU v Brně se jako spoluorganizátoři přehlídky podíleli na chodu celého dne, a to především ve vztahu k dětským účastníkům přehlídky. Těm byl mimo ranní seznamovací setkání všech souborů, nabídnut diskusní klub. Zde účastníci mohli reflektovat zhlédnutá představení a získat i obecnější pohled na svou divadelní práci.

Diskusní klub s lektorským sborem byl otevřen vedoucím souborů – režisérům. Mimo reflexi představení se jednalo o diskusi nad dramaturgií všech inscenací a nad režijní prací s dětskými herci.

Lektorským sborem ve složení – Ema Zámečnicková, Luděk Richter a Michal Mančík, byli **doporučeni do širšího výběru na postup do celostátního kola Dětské scény 2015 ve Svitavách**: soubor **Kontejner 16 v pokoji 225** s inscenací **John a krvavé koleno** a soubor **Civáramo** s inscenací **Pohádky svatojánské noci**.

Divadelníci, rozšířme naše řady o nové hrdiny!

Lucie Prouzová

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

OLOMOUC, 17. DUBNA 2015

Krajské kolo recitátorů Dětská scéna 2015 se konalo v prostorách DDM a Dramacentra v Olomouci. V úvodu celého dne proběhl seminář, ve kterém se děti vzájemně seznámily, což přispělo k příjemné a uvolněné atmosféře celé soutěže. Po vyhlášení výsledků se sešli k diskusi s lektorským sborem interpreti i pedagogové.

V **1. kategorii** se představilo 21 recitátorů. Nejzajímavější vystoupení předvedli **Martin Lužík** a **Eliška Zdráhalová**. **Martin** zarecitoval známý text z knihy **Františka Nepila Já, Baryk a vlaštovka**. Byl velmi bezprostřední, vtáhl „do hry“ posluchače, výborně pointoval... Podobně charismaticky zapůsobila i **Eliška**. Bylo vidět, že i ji těší a baví představovat si situace z textu, byla významově přesná, výborně komunikovala s posluchači, a tak se i notoricky známý text **Jiřího Žáčka Ušaté torpédo** stal pro všechny nečekaně hezkým zážitkem. Lektori, kteří se radili ve složení **Ivana Němečkové**, **Martina Kolářové**, **Aleny Palarčíkové** ocenili ještě osm dalších recitátorů, kteří vystoupili s kvalitními texty (**Drijverová**, **Frynta**, **Kratochvíl**, **Hrubín**...) a zaujali bezprostředností svého výkonu.

Většina dětských vystoupení v této kategorii byla na velmi dobré úrovni. Lektorky tak mohly pochválit vesměs kvalitní výběr textů i výrazové a technické předpoklady dětí.

Rozmanitá a zajímavá dramaturgie provázela **2. kategorii** s porotou ve složení **Klára Litterová**, **Vladislav Kracík** a **Jana Posníková**. Recitátoři byli dobře technicky vybaveni. Jako problematické se jevílo časté přetváření falešných důrazů a přehnaná vnějšková stylizace u přírodních řečí. Nejméně pozitivně byly hodnoceny básnické texty (kvalita textu, text neadekvátní věku recitátora, absence sdělení apod.) Z 22 dětí porota **do národního kola** vybrala **Barboru Talandovou** a **Klárku Sedláčkovou**, které vyprávěly s nadšením a přirozeně.

S chutí a elánem recitovala **3. kategorie** v počtu 21 dětí, a tak veselý den strávila porota ve složení **Hana Šprynarová**, **Jonáš Konývka** a **Jan Faltýnek**. Recitátoři statečně překonávali překážky v podobě hluchosti zvenčí a nadměrně velkého sálu. Nejlépe se dařilo **Elišce Gregorové** s texty **Violy Fischerové – Dobrodružství pana Kraka** a **Ireny Douskové – Přejde Mikuláš**. Diváci slyšeli inteligentně vystavěné vyprávění s jasnou pointou, kterému nechyběl humor a milá „poťouchlost“. **Eliška Krejčí** si zvolila příběhy, ve kterých se mohla ztotožnit s názory a pocity hrdinky, a tak působila věrohodně a přesvědčivě. Oporu si našla v prózách **L. Miracleové – Dvanáct a V. Řeháčkové – Můj nejotřesnější zážitek**.

Ve **4. kategorii** lektorský sbor ve složení **Zuzana Zapletalová**, **Petra Němečková** a **Lucie Veličková** potěšilo 21 recitátorů. Úroveň 4. kategorie byla velmi vysoká, o čemž svědčí návrh dvou náhradníků a udělení pěti zvláštních ocenění. **Klára Konečná** přednesla úryvek z knihy **Třešňový kompot J. Kovaříkové** a báseň **J. Préverta U květinářky**. Lektorský sbor ocenil rozdílnou dramaturgii textů a vyrovnanost interpretace obou textů. V úryvku z knihy **Třešňový kompot** bylo recitátorce doporučeno větší provázání přímé a nepřímé řeči, a tím posílení temporytmu celého textu.

Alžběta Anna Mankovecká vystupovala s texty **Petra Bichsela Muž, který už nechtěl nic vědět** a **Delphine de Vigan No a já**. Porota vyzdvihla všestrannou interpretační vybavenost recitátorky a dramaturgickou rozdílnost obou próz. Oba texty byly předány posluchači s jasným záměrem osobního sdělení a příjemnou přirozeností.

Jako náhradník byl navržen **Martin Zatloukal**, který zaujal ve druhém kole výrazným a osobitým způsobem přednesu prózy **Daniila Charmse Otec a dcera**. Text byl výborně vystavěn, bylo znát

jednoznačné sdělení tématu textu a postoj interpreta k textu, zvládnutí humoru i poetiky textu **D. Charmse**.

A s prózou **Ivana Vyskočila Malý Alenáš** je jako **druhý náhradník** doporučena **Zuzana Hrbková**, která text předala posluchačům velmi kultivovaně a s humorem.

I když celková atmosféra soutěže byla příjemná a přátelská, prostory DDM v Olomouci nejsou pro takovouto přehlídku nejvhodnější. Pořadatelského kormidla by se však v příštím roce měla chopit Základní umělecká škola Žerotín, a tak je naděje, že bude v Olomouci příští rok recitování ještě báječnější.

Hana Šprynarová

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

PODĚS

OLOMOUC, 11.–12. DUBNA 2015

Organizátoři poskytli v sálech ZUŠ Žerotín Olomouc dětem ze souborů, jejich vedoucím, rodičům a zájemcům o divadlo ty nejlepší možné podmínky pro sehrání a zhlédnutí jednotlivých inscenací. Rovněž tak zájemci pro setrvání bylo všem účastníkům vstřícně zabezpečováno po celý čas. Zážitku nad přehlídkou drželo sdružení D.

Nedílnou součástí přehlídky byly dílny, v nichž se setkávali hráči z různých souborů a rozličných míst kraje. Cílem dílen bylo:

- 1) vyzkoušet a spolu si prožít cvičení, nové hry a dovednosti umožňující improvizaci
- 2) učit se uvažovat o zhlédnutém, umět pojmenovat divadelní kvality

Obě dílny pod vedením zkušených lektorů směřovaly ke kultivaci dětí nejenom v oblasti divadelní, ale i sociální. V sobotních večerních hodinách bylo dětem i dospělým pro potěšení srdce a ducha nabídnuto inspirativní představení: **Hana Voříšková** a **MUZIGA**, **Pohyblivé obrázky**.

Výsledky své práce na přehlídce ukázalo celkem devět souborů. Úroveň většiny inscenací byla dobrá, až velmi dobrá. Je patrné, že v olomoucké oblasti je vedoucím dětských souborů průběžně nabízena pomoc ze strany pedagogicky a divadelně zkušených odborníků.

PODĚS 2015 zahájilo vystoupení **Dramatického kroužku při Divadelním souboru J. K. Tyl Brodek u Přerova**. Pod vedením **Jitky Navrátilové** soubor v inscenaci **Jirkův perný den** nabídl prostřednictvím scény a kostýmů pohled do světa chlapců a dívenky z dřívějších časů. Většina hráčů se svých rolí chopila statečně, uvěřitelně. Souboru bylo doporučeno více se zabývat jevištním ztvárněním důvodů, které vedou postavy k jednání v té které situaci.

Detektivního příběh s humorným laděním nazvali členové souboru **DS DOMA, ZUŠ Šternberk, Kavárna u nakousnuté laskonky**. Tvůrci scénáře, vedoucí **Daniel Kunz** a částečně i členové skupiny snad ani netušili, jak těžký úkol před sebe postavili. Zamýšlené skloubení napětí a humoru se jim na scéně zatím nepodařilo vytvořit, inscenace působí z hlediska žánru rozpačitě, neukotveně. Vedoucí a soubor jsou na počátku společné práce. Vedoucímu bylo doporučeno hledat námět a téma v literatuře, neboť kvalitně vystavěné literární dílo skýtá tvůrcům inscenace pevnější oporou než scénář autorský.

Temperament, zvládání rolí, nadsázka, nápadité využití divadelního znaku, hudba, pohyb ... Těmito prostředky na diváky zapůsobilo **vystoupení DS Kostecké piškotky, ZUŠ Iši Krejčího Olomouc**, pod vedením **Magdy Ady Johnové**. Fiktivním autorem předlohy inscenace **K sežrán** je dle tvůrců Hermann MacMuffin. Již souvislost názvu souboru, názvu hry a jména autora, již cosi signalizuje. Soubor pracuje s osobitou poetikou a osobitými divadelními prostředky. Příběh třináctiletého kluka nabízí zajímavě uchopené téma obezity a vyrovnávání se s ní. Vývoj jeho snažení je mnohdy zpochybňován a ironizován prostřednictvím alter ega, které provází nejen jeho, ale i další důležitou postavu. Více než o přesné čtení vývoje příběhu jde v určitých pasážích spíše o jednotlivé obrazy, které mají na diváka zapůsobit a nabídnout určitý pohled na téma. Tok příběhu je často destruován, divák je záměrně veden po slepé příběhové linii. Použité scénografické prvky – zejména nafukovací kruhy – hráčům pomáhají vytvořit postavu a divákům zobrazit stav, ve kterém se postavy nacházejí. Porota souboru doporučila ujasnit si funkci alter ega a některých dalších znaků, zejména pak upřesnit téma. Čili: Je tématem boj s obezitou anebo nutnost smířit se s odlišností? A také zpřesnit příběhová fakta, s nimiž přes některé záměrné destrukce jako s fakty pracují. Hra **K sežrán** byla **nabídnuta do širšího výběru Dětské scény 2015**.

Epizodu z knihy Podivuhodná cesta Nilse Holgersona Švédskem nazvanou **Vineta** do divadelní podoby převedl **DS Dramka při ZŠ E. Valenty Prostějov**. Pod vedením **Hany Lužné** vzniklo lyricky laděné podobenství s pěknými divadelními momenty. Ačkoli skupina spolu funguje teprve druhým rokem, hráči jsou koncentrovaní, vnímají se. K doladění zbývá vyvážit lyričnost momentem napětí (a příběh tuto možnost nabízí), zdívatelnit klíčové momenty a závěr inscenace.

Kniha **Tajemství modrých třešní** od Matthewa Nicholla se obsáhlým líčením cesty dětí za lékem, který může zachránit lidstvo zasažené záhadnou nemocí. Žánrově lze literární dílo označit jako napínavou a zároveň vtipnou fantasy. Z dějově komplikované předlohy se vedoucí **Pavle Schönové** podařilo vytvořit smysluplný scénář pro stejnojmennou inscenaci, ve hře vystavět divadelně zajímavé obrazy a v určitých momentech okořenit akci jemným humorem. Hráči **Divadelního souboru dRácci Roveňáčci ZŠ a MŠ Rovensko** se svých rolí chopili se ctí, pouze některé dialogy zatím zůstávají „nenaplněné“. Představení, které bylo sehráno na olomoucké přehlídce, ukázalo inscenaci v čerstvé podobě, vedoucí je si vědoma nedotaženosti důležitých situací. Velkou pozornost je potřeba věnovat uzavření příběhu jak dějově, tak i ve smyslu poselství. Velkým, ale poměrně lehce řešitelným problémem, je výrazná znakovost kostýmů. Černé a bílé trikoty plus svítící doplňky v barvě růžové a žlutozelené mají dle inscenátorů divákovi pouze sdělit, že se děj odehrává v budoucnosti. Jenže divák ať chce či nechce právě pro zmíněnou výraznost a kontrast očekává hlubší významy. Je nucen klást si zbytečné otázky... ale odpověď dostat nemůže, neboť barevnost je k postavám přiřazena z divadelního hlediska nahodile. Soubor má za sebou velký kus dobré práce a lze předpokládat, že se bude pokoušet zmíněné problémy řešit. Proto byl se svou inscenací **navržen do širšího výběru na celostátní přehlídce**.

Téma jinakosti, osamělosti, potřeby někam patřit – a zároveň poznání, že změna vnější podoby nepřináší změnu vnitřního založení je zpracováno Leilou Salesovou v knize *Tahle píseň ti změní život*. Dívčí soubor **DS Cvok House ze ZUŠ Mohelnice** spolu s vedoucí **Martinou Kolářovou** přijal tuto knihu jako východisko k tvorbě inscenace **Trapka**. Závažné a aktuální téma přímo vybízí k procesu, v němž budou prostřednictvím technik dramatické výchovy zkoumány lidské vztahy a pocity rodící se v zadaných situacích. Prožitky takto získané pak napomohou při výstavbě divadelní hry tak, aby zobrazením příčin a následků bylo „vysloveno“ stanovené poselství. Protože inscenace měla rychlou genezi, lze doporučit návrat ke zkoumání, ve kterém si členové skupiny uvědomí možnosti a poté stanoví hlavní téma. S vědomím tématu pak mohou vést hru k jasnější výpovědi.

Nedělní blok zahájil divadelní spolek **Meče a Přeslice, Velká Bystřice**. Vedoucí souboru **Pavel Dorazil** je zároveň autorem scénáře uvedené hry **Slavík**. Scénář je kombinací textu H. Ch. Andersena a Pavla Dorazila. Místy toto propojení funguje, avšak objevují se pasáže, kdy slovník Dorazilův ostře kontrastuje s mluvou Andersenovou, přičemž kontrast nepřináší inscenaci novou kvalitu. Zmíněné pasáže v celkové kompozici hry navíc vytvářejí jakési popularizační klky, které brání toku příběhu, rozkolísávají žánr a aktérům komplikují cestu k uvědomění si tématu. Škoda, protože z výkonu hráčů je patrné poctivé nasazení, energie a ochota nechat se vést. Což může svědčit o upřímné snaze vedoucího a o jeho schopnosti navázat se skupinou mladých lidí pěkné vztahy a probudit jejich zájem o divadlo. Kromě zmíněného bylo porotou doporučeno zvážit také scénografii a vyloučit nadbytečné zdobné prvky.

Dramatáček KIX, DDM Krasohled Zábřeh, nabídl divákům olomouckého **PODĚSU** divadelně zpracovanou epizodku od Jiřího Žáčka **13. Šváb Doďo – neboli Valach všude bratry má a byl navržen do širšího výběru na celostátní přehlídce**. Výrazným prostředkem je hudba. Valašská národní píseň naladí diváky – a zároveň nastartuje hrající děti. Následuje akorát tak dlouhé divadelní představení. Rytmické, osvěžující a odpovídající anekdotické předloze. Z poměrně obyčejného literárního minipříběhu se skupině pod citlivým vedením podařilo vytvořit kompaktní a svižný divadelní tvar, který vychází z možností hráčů a zároveň je obohacen o nadhled. Inscenace je postavena na principu rytmu a kontrastu. Energie hráčů v akčních momentech hry je brzděna zklidňujícími pasážemi. Přesněji: Vyprávěčka bere do ruky knihu a čte, posunuje děj. Četbu provází lyricky laděná melodie národní písně „Rozdívčelá“ skupina setrvává v nehybném obraze. Zvolená divadelní forma v tomto případě nejenom naplňuje, ale převyšuje obsah literární předlohy. Jednoduchou a variabilní scénou doplňuje rekvizita – maličký sádrový trpaslík, který je zároveň jednou z postav příběhu. Souboru bylo porotou doporučeno, aby se v tomto případě pokusila o odváznutí zvyknutí.

Posledním představením a zároveň vyvrcholením letošního **PODĚSU** bylo **vystoupení DS Rybky, Masarykova ZŠ a MŠ**

Velká Bystřice. Jejich **Námořnická pohádka** byla přímo vyslána na celostátní přehlídku **Dětská scéna 2015**. Obě vedoucí, **Zuzana Vodičková** a **Zuzana Švierčková**, poskytují hrajícím dětem oporu a zároveň velký prostor pro hru, a to velmi citlivě. Jejich způsob vedení je výbornou ukázkou pedagogicko-umělecké práce s dětmi předškolního a mladšího školního věku. Díky vedení jsou malí hráči přirození, zároveň ctí nastolený řád, plní jevištní úkoly odpovídající jejich věku a možnostem. Děti jsou na svůj věk velmi dobře vybavené. Zvládají nejenom pohyb v prostoru, rytmus, řeč, zpěv, ale také jednání v situaci. Jejich projevy v improvizovaných pasážích postrádají rozpaky a jsou autentické. Temporytmus podporuje živá hudba a zpěv. Metaforické výtvarné přispění inscenaci rámuje. V expozici přibližující se papírové lodičky diváka vtáhnou, zaostří jeho pozornost na místo budoucího dění. Vzdalující se loďky pak sehraný příběh uzavírají.

A jako odplouvající loďky tak také již letošní **PODĚS** patří minulosti. Přejme všem osůbkám a osobám, které letos z těch nejrůznějších stránek přispěly k soubytí na olomoucké přehlídce zdraví a sílu. A za rok zase....

Porota pracovala ve složení Radek Marušák, Ivana Němečková, Zuzana Jirsová.

Zuzana Jirsová

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

OSTRAVA, 14. DUBNA 2015

V sále SVČ Korunka v Ostravě – Mariánských Horách se i v tomto roce uskutečnilo Krajské kolo recitační soutěže **Dětská scéna 2015**. Organizaci přehlídky měla na starosti Mgr. Helena Skálová, členy lektorského sboru tvořili: Mgr. Marcela Heříková-Mrózková, Lukáš Červenka a Saša Rychecký. V pěti kategoriích vystoupilo celkem 58 recitátorů z Moravskoslezského kraje a mohli bychom úroveň jejich přednesu hodnotit jako velmi vysokou. Kvalitní texty svědčí o důsledné a cílevědomé práci při jejich výběru. Ocenili jsme i technickou vybavenost recitátorů, především ve vyšších – postupových kategoriích.

V **nulté a první kategorii** překvapily některé děti kultivovaným a přirozeným projevem, se snahou o sdělení obsahu. Určili jsme v obou případech tři vítěze: **Sofii Lazarovou** (**Žáčková báseň Kolik tet má Agáta**), **Věru Samolejovou** (opět **Žáček: O dvanácti měsíčkách**) a **Richarda Vojtku** (**Velryba**), v oné starší skupině **Emu Chramostovou** (**Edvard Lear: Pták Sovák a kočka Mici**), **Alžbětu Dohnalovou** (**Daniel Hevier: Zapomnětlivý parašutista**) a **Nelu Pasrbkovou** (**Josef Brukner: Kdy je na světě nejkrásněji**). U všech jmenovaných je velký předpoklad, že v dalších letech budou – již v postupových kategoriích – patřit k nejlepším.

Kvalitní výkony pak byly ozdobou postupových kategorií. V **té druhé** jsme na přímý postup z prvního místa určili **Nelu Žákovou** s **textem Alenka Jitky Molavcové**, z druhého místa postupuje **Tereza Machurová**. Ta se velmi dobře vyrovnala s básní **Františka Hrubína Dědeček a koblížek** – přednesla ji s nadhledem, s velkým pochopením. Třetí místo pak získala **Eva Suchánková** – **Ivan Magor Jírou: Ptala se Františky Marta**.

Třetí kategorie se vyznačovala velkou vyrovnaností, nakonec jsme mimo dvě postupová místa ocenili i další dva skvělé výkony – a o postupu na Národní přehlídku rozhodly maličkosti – větší zaujetí, lepší technika... O sdělení, výrazném projevu se dalo mluvit takřka u všech recitujících. I tady byl velkým kladem výběr textů. Z prvního místa postupuje **Klára Beránková** s **textem Jitky Molavcové O černém a bílém beránkovi**. Druhá postupující je **Tereza Kiková** s **Růžovým monologem Heleny Maliřové**. Třetí skončila **Marie Golková** – **Jacques Prévert Výjev ze života antilop**, a cenu poroty získala **Terézie Popková** – **Ptala se Františky Marta Ivana Jírouse**.

Jednoznačně největším zážitkem byla **kategorie nejstarších dětí**. Nejen skvělým výběrem repertoáru, ale i naléhavostí sdělení, technikou projevu. Jako obvykle v posledních letech naprosto s přehledem zvítězila, a tak se nominovala ke své další účasti ve Svitavách **Sára Erlebachová**. Text **Paula Zindela Pigman** byl podán přesvědčivou sdělností, přes svou komplikovanou strukturu a myšlenkovou náročnost. A **O naději Jana Skácela** – to byl snad nejlepší výkon Sáry z posledních let. Naprosto uvolněně, procítěně, akcentovala všechny barvy Skácelova textu a to s dokonalou technikou projevu.

Druhou postupující je **Johana Handlířová**. Svým prvním výběrem – **Ivan Wernisch Jen tak** – prokázala pochopení textu, který dokázala sdělit velmi naléhavě, přitom s lehkostí. Druhý text pak zvolila **Čáp nejní kondor Radůzy**, a i v něm se velmi dobře vyrovnala se všemi myšlenkami, dokázala přesně rozlišit jednotlivé myšlenkové celky a prezentovat je k naprostému pochopení diváků.

U nejstarších dětí jsme také museli ocenit další dva výborné výkony: **Markétu Demlovou** s **textem Ptala se Františky Marta Ivana Jírouse** a **Sídlíštěm šmejdí na kobyle Pavla Cmrála**. Báru Svobodovou především za výběr a sdělení úryvku ze **Stopařova průvodce po galaxii Douglase Adamse** a v kontrastu s tím **Děť Václava Hraběte**.

Byl to zase v Ostravě velký svátek pro všechny recitátory. Cennou devizou je i to, že většina z nich – i z těch nejmenších – se zúčastnila celé přehlídky a mnozí měli velký zájem o rozbory v rozhovorech s lektory po vyhlášení výsledků.

Saša Rychecký

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTRAVA, 18. DUBNA 2015

Krajská přehlídka dětského divadla Moravskoslezského kraje se tentokrát uskutečnila 18. 4. 2015 v kulturním domě v Ostravě-Michálkovicích. O celou přehlídku se výborně starali organizátoři pod vedením Petra Rady.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Hana Cisovská, Žaneta Káňová, Eva Polzerová.

Přehlídkový den byl vrchovatě naplněn, protože jsme zhlédli 9 inscenací. Zkušenost ukázala, že by při tomto počtu inscenací bylo třeba uskutečnit přehlídku ve dvou dnech. Měl by to být svátek dětského divadla, kdy děti ze souborů nejen předvedou svoji inscenaci, ale zhlédnou i ostatní inscenace, mají vhodný doplňkový program av jejich vedoucí se mohou v dostatečném čase věnovat dialogu s celým lektorským sborem (vzhledem k počtu inscenací a času na jejich rozbor, jsme byly nuceny přistoupit k individuální rozpravě).

Soubor Jitřenka SVČ Opava – Šťastný skřítek

Kniha M. Bolligera byla vhodnou předlohou pro práci v souboru. Projevila se však nedotaženost v rovině dramatizace, kdy bylo málo zdůvodněno rozhodnutí hlavní postavy (Skřítky), že se zbaví materiálních věcí, které ho obtěžují. Scénografie byla působivá, někdy zbytečně popisná. Ve velké šíři byla zajímavě použita zvuková a hudební složka, ale byla jednou z příčin problému s temporytmem inscenace. Děti mají velmi dobré pohybové dovednosti, rezervy jsou v práci s hracím prostorem. Postava Skřítky je obdařena zázračnou mocí – překrásným zpěvem, kterým těší své okolí. Tento důležitý moment nebyl dostatečně divadelně sdělen.

Soubor Fantazie (starší děti) ZŠ Nový Jičín – Petrucha

Pedagogickým přínosem inscenace byla práce s tématem – sebeobětování se pro druhého. Dramatizace zachovává atmosféru prostředí ruské pohádky. Problémem je nesdělená identita Petruchy, nesdělené motivace v jednání některých postav. Stavba jednotlivých situací neměla jasný začátek a konec. Děti mají dobré mluvní dovednosti a hudební složka vhodně dokreslovala atmosféru celého příběhu.

Soubor Šestáci ZŠ Karviná – Bajky

Soubor nabídl inscenaci, která byla spíše divadlem poezie. Předloha I. A. Krylova byla vhodným podnětem pro děti, proto by bylo vhodné zvážit výběr bajek s ohledem na smysluplný celek, který by vedl k tématu. V inscenaci byly použity masky, které si děti samy vyrobily, ale jejich funkce nebyla jasná a nebyly také výtvarně jednotné. Inscenace by potřebovala dramaturgicky dotáhnout a hledat scénické nápady, které pomohou divadelnímu povýšení veršů.

Soubor Rebelové ZŠ Komenského Nový Jičín – Láska přes ulici

Předlohou k inscenaci byl film Rebelové, který nabízí lákavé téma pro tento věk dětí. Inscenace je otevřena vstupem dvou dětí, představujících velmi staré lidi, kteří vzpomínají na své mládí. Nebyly budovány situace, které by napomáhaly zjasňovat hlavní téma. Děti jsou nedostatečně vybaveny pohybovými i mluvními dovednostmi. Hudba, která je nedílnou součástí inscenace, děti neinspirovala k tvořivému zpracování. Členové souboru zaostávají i v pěveckých dovednostech.

Soubor BUM TRACH Český Těšín – Z KOZI DUPY TRÓM-BA CZYLI JAK SZEŁ KREPLIK DO ŚWIATA

Známa pohádka O Koblížkovi se stala vhodnou předlohou pro představení, kde se pracovalo s nadsázkou. Bylo by vhodné cíleněji pracovat s hracím prostorem – příklad: putování Koblížka. Některé části by potřebovaly větší a přesnější rozehrávku. Pohádka nabízí hru s refrémem. Ale tato možnost nebyla dostatečně využita.

Soubor Štěkadlo SVČ Opava – Pasáček vepřů

Soubor se snažil inscenovat známou pohádku H. Ch. Andersena zástupnými loutkami. Těmito loutkami bylo nádobí. Bohužel byly použity i předměty jiného řádu (např. masová konzerva, mobil). Zvolené předměty dětem v jednání mnohdy spíš překážely. U souboru můžeme hodnotit dobrou mluvní vybavenost – posazení hlasu, výrazná mluva, zvládání jevištní řeči.

Soubor Poděšící ZUŠ Karviná – Ach, ta kropenatá

Zvolený text pohádky F. Nepila O slepičce kropenaté je vhodný pro mladší děti. Scénografickým prvkem byly malé polštářky, jejichž funkce byla nejasná a mnohdy působily jako překážka. Problémem je temporytmus dílčích situací i představení jako celku. Rezervy jsou v práci s prostorem (putování zvířat; úvodní scéna slepic a slepičí učitelky), ale i v práci s mluvní složkou a v pohybové vybavenosti dětí – vnímání vnitřního napětí, aktivita těla v dialogích. Bylo by vhodné doladit jednotu v kostýmní složce.

Soubor Zlobidla ZUŠ Karviná – Na barevné niti

Zvolená předloha M. Mašatové byla pro soubor jistou inspirací k tvořivé práci. Příběh rámoval vypravěč, který nás nejen uvedl do děje, ale pak nás jím provázel. Problémem bylo nedorozumění vztahu vypravěče k ostatním hrajícím dětem i jeho vymezení v hracím prostoru. Ústřední postavou byl princ, který šel do světa hledat princeznu. Projevil svou dovednost naslouchat partnerům a reagovat na ně. Klubičko, které prince vedlo do světa, mělo své opodstatnění, nitě, znázorňující odvíjení klubička, se napínaly vzadu na paravánky a nikak nerozvíjely nápad s klubičkem. Když se princ vrátil zpátky domů i s klubičkem, nitě na paravánku zůstaly. Charakterizace jednotlivých království by bylo vhodné zpřesnit v jednání postava ve smyslu konkrétního království, aby se posílil temporytmus celého představení.

Soubor Fantazie (mladší děti) ZŠ Tyršova Nový Jičín – Krtek

Příběh krtčí rodiny je autorskou prací souboru a je velmi jednoduchý – krtčí rodina očekává návštěvu sousedky. Chtějí se pochlubit svým obydlím, a proto znázorňují jednotlivé pokoje a chodby, kterými sousedku vodí. Ve skutečnosti mají jen jeden pokoj. Hrající děti jsou ve věku od 6 do 8 let. Jejich hra je postavena hlavně na pohybovém jednání, které je doplněno úsporným slovním sdělením. Působí spontánně a zvládají hrací prostor. Je patrné, že jsou cíleně vybavovány v pohybové a mluvní složce, zvládání prostoru a jednání v něm i v dovednosti vést dialog. Rezervy jsou v rozpracování některých situací i v nakládání s imaginárními předměty.

Ve zhlédnutých inscenacích jsme vždy hledaly nejdříve pozitivní a přínosné prvky, a proto lektorský sbor udělil čestná uznání za dílčí tvůrčí podněty, které se v inscenacích objevily. Následně **nenavrhli žádný soubor na Celostátní přehlídku Dětská scéna do Svitav**. Jsme přesvědčeny, že má postoupit takový soubor, který by přinesl inspirativní představení vyvážené ve všech složkách. Měla by být samozřejmostí dovednostní vybavenost dětí, pochopitelně vzhledem k jejich věku i délce působnosti v souboru.

Eva Polzerová, redakčně upraveno

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 29. DUBNA 2015

Zázemí letošní regionální přehlídky dětského sólového přednesu Zlínského kraje letos ochotně a vstřícně poskytla ZUŠ v Uherském Hradišti sídlící na Tyršově náměstí. Účastníky v úvodu přivítal i pan ředitel Stanislav Nemrava. Pořadatelem přehlídky byl Dům dětí a mládeže v Uherském Hradišti. Zastupovala jej a na celé organizaci a realizaci přehlídky se také lvím dílem podílela paní Martina Dörrová.

Stručně k výstupům v jednotlivých kategoriích:

U interpretů **první kategorie** převládaly veršované texty osvědčených autorů (Černík, Žáček, Fischerová) plně odpovídající jejich věku a vybavenosti. Porota ocenila výstup **Nely Setínské** (Viliam Klimáček: Lilie a květák), která dokázala na posluchače přenést i představu vůně a chuti. Dále pak výstup **Marka Polácha** (Daniela Fischerová: Skladatelův den), který si bravurně slovně pohrál s popi-

sem rušného dne skladatele budoucích hitů. Celková vysoká úroveň všech výstupů v této kategorii je příjemným příslibem do budoucna.

Ve třetí kategorii byly k vidění spíše průměrné či méně výrazné recitační výstupy. Často se stávalo, že vybraný text nebyl přiměřený věku recitátorů. Buď byl příliš obtížný pro interpretaci, nebo by víc seděl mladším recitátorům. Byla také velká škoda, že recitátoři této kategorie i jejich vedoucí podcenili výběr i přípravu druhých textů. Nemohla tak u některých interpretů vyniknout vybavenost a rozmanitost jejich projevu.

Do celostátního kola se porota rozhodla nominovat **Sabinu Černíkovou** z 2. ZŠ Napajedla s textem **Dana Clarka Prodám štěňata**. Interpretka si vybrala text s vážným tématem týkajícím se života handicapovaných. Pozitivní a velmi kultivovaný hlasový projev citlivě přenáší toto vážné poselství na posluchače všech věkových kategorií. Druhou nominovanou byla **Anežka Tinková** ze ZŠ UNESCO v Uherském Hradišti s textem **Johna Irvinga Jako by se tu někdo snažil nevydat ani hlásku**. Dobře se jí podařilo, s využitím přímých řečí postav, vystihnout základní téma námětu – dětský strach.

Obě kategorie hodnotila porota pracující ve složení: Marta Reissnerová (Velehrad), Roman Švehlík (ZUŠ Uherský Brod a Bojkovice) a Tomáš Doležal (SVČ Lužánky, Brno).

Paralelně probíhala vystoupení recitátorů 2. a 4. kategorie, a to pod dohledem lektorského sboru ve složení: Marcela Kovaříková (ZUŠ Třinec), Olga Pernická (Valašské Meziříčí) a Jakub Hulák (NIP-OS-ARTAMA, Praha).

Úroveň recitátorů 2. kategorie nebyla nijak mimořádná. Kromě předlouhého pásma Jaroslava Seiferta Básník a jiná řemesla vyslechli diváci devět prozaických textů, jejichž interpretace se pohybovala od prostého „hlasitého čtení“ až po příjemné a citlivé vyprávění, zpravidla ale zatížené řadou technických problémů. Nejdál na své cestě k interpretaci dospěli **Kryštof Švehlík** ze ZUŠ Uherský Brod a **Kristýna Jiříčková** ze ZŠ Slovan, Kroměříž, kteří byli **doporučeni k postupu na celostátní přehlídku**. Kryštof podal **Pidiženušku Pavla Šruta** s humorem a napětím, rezervou byl zatím jen prvoplánově realizovaný „pidihlásek“, žádající zpět svou ukradenou kost. Kristýna povýšila spíš průměrný text **Kateřiny Lužné Krokodýl**, dokáže dobře vystihnout dramatickou situaci a budovat napětí. Jen samotná pointa už tak dobře nevyšla. Žádná další ocenění ve 2. kategorii udělena nebyla.

Čtvrtá kategorie už byla zajímavější, mezi devíti recitátory se objevily už vyzrálé osobnosti s dlouholetou přednášечskou zkušeností. Škoda jen, že se zde objevilo tolik nevhodných textů, ať už šlo o úryvky vytržené násilně z kontextu knihy, nekvalitní a plytké prózy nebo i v zásadě zajímavé a hodnotné texty, k nimž ale interpreti nedokázali zaujmout jakýkoli čitelný vztah. Někteří recitátoři si navíc ublížili volbou dvou textů stejného autora či stejné poetiky. **Postupem do celostátního kola** byl nakonec oceněn jen **Adam Joura** ze ZUŠ Uherské Hradiště se zajímavým pokusem o práci s folklorními prvky v lidové baladě **Nárek nad mrtvým Ondrášem**, kombinace přednesu se zpěvem a hrou na housle emocionálně posiluje sdělení textu, zatím ale zčásti i odvádí pozornost recitátora od možnosti hlubší interpretace. Přesvědčivěji proto nakonec vyzněl druhý text, **První láska od Jiřího Suchého**, přednesený s přesným pochopením a vztahem interpreta k tématu.

Ocenění za interpretaci textu **George Stanleyho Harrisona O Cyrdovi, co uměl lítat**, získal **Matěj Fuček** ze ZŠ Křižná ve Valašském Meziříčí, ocenění za interpretaci textu **Chudý boháč Ivana Andrejeviče Krylova** dostal **Pavel Zavadil** ze ZUŠ Kroměříž. Za „přesvědčivé vyprávění“ textu **Ivanky Deváté Hudba utěšitelka** byla oceněna **Klára Juránová** ze ZŠ Tlumačov. Za tvořivý přístup k experimentální básni **Jany Koubkové Tenisová** lektori ocenili **Alžbětu Lykovou** ze ZUŠ Uherské Hradiště – pobočka Kunovice, ocenění za kultivovaný projev získala **Anna Plášková** ze ZŠ Pod Vinohrady, **Uherský Brod**, která vystoupila s nepříliš vhodně zvolenými texty **Daniely Fischerové**: Jak to řeší lední medvědi a Ester Krumbachové: O Červené karkulce.

Tomáš Doležal a Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 9.–10. DUBNA 2015

Na krajské přehlídce dětských divadelních souborů Zlínského kraje, která se konala ve venkovském kulturním domě ve Věskách (poblíž Uherského Hradiště), se letos představilo 10 souborů s 11 inscenacemi. Přehlídku druhým rokem pořádá DDM Šíkula v Uherském Hradišti. Jeho organizátorům v čele s Martinou Dörrovou se úspěšně daří zajistit hladký průběh akce. Bohužel i na této přehlídce se objevily soubory, které přijely chvíli před svým představením, odehrály a jely domů, aniž by jeho členové viděli jiné představení. Vždyť součástí nabírání divadelních zkušeností je také vidět představení jiných a možnost popovídat si o nich s ostatními. Tu měli všichni ti, kteří zůstali. Pod vedením, respektive citlivým moderováním, Olgy Strašákové z pobočky ZUŠ Uherské Hradiště v Kunovicích zde fungovaly dětské diskuse o zhlédnutých představeních. Přehlídku podpořilo MŠMT ČR, MK ČR a Zlínský kraj.

Na přehlídce se sešly inscenace připravované a vedené zkušenými vedoucími, ale i těmi, kteří jsou teprve na začátku. K těm prvně zmiňovaným už léta patří **Hana Nemravová** ze ZUŠ Uherské Hradiště se souborem **Dohráli jsme**, který je složen z několika věkových skupin. V jejich podání jsme viděli tři představení. Skupina starších žáků a žákyň si jako námět pro svou inscenaci vybrala japonskou pohádku **O kameníkovi Jošim**. Nosným tématem zde byla Jošiho neobvyklá životní pouť, na které mu bylo dáno (za pomoci ducha hory) stát se sluncem, horou, větrem, aby pak po těchto zkušenostech

pochopil, že nejlépe je mu právě jako kameníkovi. Pro inscenaci byly zvoleny velmi střídme a přitom nápadité výrazové prostředky: Joši představovaný totémovou loutkou koluje v rukách všech aktérů, kteří ze svých těl vytvářeli různá prostředí v měnícím se ději. Stylizované batikované kostýmy, výrazné bílé líčení a hudební podkres japonskou etno hudbou úspěšně evokovaly v divácích obrazy vzdálené kultury. Část této skupiny se také podílela na vzniku další inscenace **Pravdivý příběh o Hildegardě aneb Kterak hrad Buchlov k Černé paní přišel**. Jednalo se svébytné uchopení jedné z místních pověstí. Skupina si tuto inscenaci připravuje na letní hraní pod širým nebem. Na přehlídce sice už působila celistvě, ale stále je na ní co vylepšovat. Nadšení a nadání pro interpretaci dramatického příběhu o zhrzené lásce je tu vidět už teď. Nejmladší část souboru – čtyři osmiletí chlapci – předvedla známou pohádku **O Smolíčkovi Pacholíčkovi**. Představení bylo velmi svižné, plné energie i humoru. Inscenace si vystačila i s minimem jevištních prostředků. Scénu tvořilo několik černých dřevěných kostek, kterými byla nápaditým přeskupováním vytvořena všechna prostředí. Postavy byly odlišeny jednoduchými znakovými kostýmy.

Dalším zkušeným vedoucím na této přehlídce byla také **Olga Strašáková**, již dříve zmiňovaná moderátorka dětských diskusí, která také připravila se svými soubory dvě inscenace. Do škatulky kolektivní recitace bylo možné zařadit **Štědrovečerní romanci**. Čtveřice mladých interpretů (název skupiny **Vlna**) vyprávěla Nerudův příběh s nadhledem a humorem. Diváci ocenili v druhém plánu rozehranou hru mezi chlapci a děvčaty, která probleskovala v drobných jednotlivostech v průběhu interpretace textu. Divák tak měl dvojitý zážitek – z příběhu vyprávěného v básni a z recitátorů samotných a jejich vzájemné hry. Druhá skupina dětských herců, vystupující pod názvem **Kašna**, vedená také touto vedoucí, společně zkušenosti s působením

na jevišti teprve získává. Herecké výkony v představení **Júla a Hmýza aneb Putování za tajemstvím** byly proto rozdílné. Hra s imaginací, kdy dětské herci mají tvořit kouzelný svět, se tak dařila jen částečně.

Další zkušený matador mezi vedoucími **Roman Švehlík ze ZUŠ v Uherském Brodě a v Bojkovicích** přivezl také dvě inscenace. V první s názvem **Groteska** nám ryze chlapecké osazenstvo **LDO ZUŠ v Uherském Brodě** ve dvou etudách bravurně předvedlo své umění nonverbálního divadla. Vystačili si „jen“ s promyšlenými pohyby, mimikou a gesty. Slovo nebylo třeba, děj ubíhal a diváci se bavili. **Porota ocenila tento výkon zvláštní cenou**. Druhá inscenace, na které se svým vedením kromě Romana Švehlíka podílela **Lenka Sasínová**, vycházela z předlohy **Briana Jacquese Jamie a upíři**. Oblíbený literární námět nebyl v tomto pojetí dostatečně zdramatizován – chyběly dějové obrazy a přebývalo mnoho zbytečných slov.

K zajímavým počínům uvedeným na této přehlídce, vzniklým pod vedením vedoucích, kteří už mají své první krůčky za sebou, patřil **Vánoční ostrov** (předloha M. Macourek) **Hany Markové** od souboru **Čtvrtáci ze ZŠ Zlín a Princům vstup zakázán** (předloha Antoine de Saint-Exupéry) **Radmily Mrázové souboru Dr.Ámo ze ZUŠ Uherské Hradiště**. Zlínští zaujali diváka napínavou dramatickou hrou a Dr.Ámo zase neobvyklým rámcem k interpretaci známého příběhu Malého prince. Oběma inscenacím nešlo upřít nasazení a zaujetí aktérů, ale k předání sdělení z jeviště divákům ještě něco vydatně chybělo.

Do kategorie souborů, které jsou na začátku (včetně způsobu vedení inscenační práce), patřili **Trávníčci ze Vsetína** s krátkým recitačním vystoupením **Král Lávro** (vedoucí **Michaela Vráželová**) a **Kroužek dramatické výchovy ze ZŠ Vizovice** s představením **Zlatá sudba** (vedoucí **Stanislava Mikulčíková**). Inspiraci k lepšímu způsobu vedení inscenační tvorby s dětmi by oběma vedoucím pomohla najít účast na nějakém odborném semináři.

Hana Volkmerová a Tomáš Doležal

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU

www.drama.cz/ds

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2015

PÁTEK 12. června

10.00–12.45	prezence recitátorů s doprovodem a seminaristů třídy R
13.00–21.30	prezence seminaristů tříd A, B a S
13.00–13.20	zahájení přehlídky a dílny dětských recitátorů
13.30–14.30	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie seminář R
15.00–18.00	vystoupení recitátorů 3. kategorie
17.30–18.15	večeře – soubory
18.15–19.15	večeře – recitátoři
19.30–21.00	beseda lektorského sboru s recitátory 3. kategorie a jejich doprovodem diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 4. kat. dílny pro recitátory 2. a 4. kategorie SZŠ seminář R
21.45	informační schůzka pro seminaristy

Fka-foyer
Fka-foyer
OttD
SZŠ
Fka-knihovna
OttD
SZŠ-jídelna
SZŠ-jídelna
MMG
SZŠ

Fka-knihovna
stodola

Fka	Fabrika Svitavy
OttD	Ottendorferův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 0

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková. Redakční spolupráce: Jakub Hulák a Alena Crhová. Fotografie na titulní stránce: Ivo Mičkal. Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek. Grafika a sazba: Pavel Kocych a Jazz Jameson čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Uzávěrka čísla o 11. června 2015 v 21:59. Náklad 200 ks.